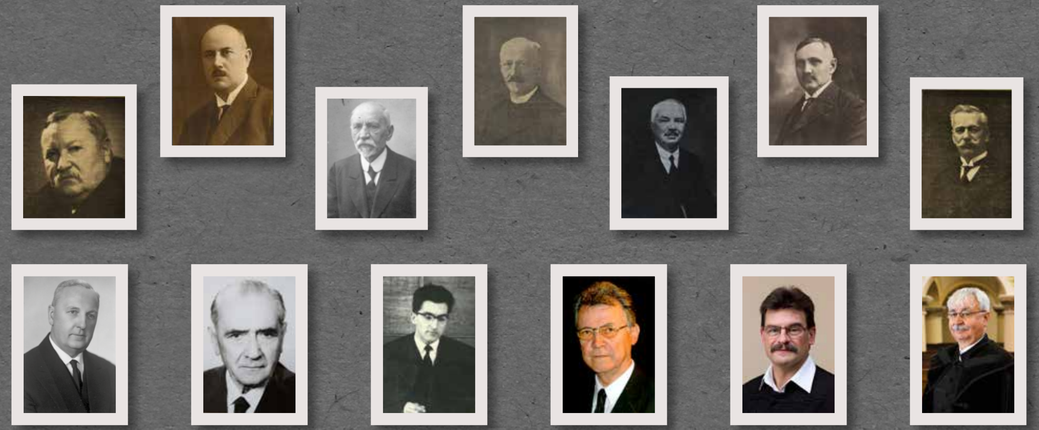

ISBN 978-80-8122-483-6

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház képes története

Lévai Attila – Pethő Attila – Somogyi Alfréd – Tömösközi Ferenc

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ KÉPES TÖRTÉNETE

Fénnyel írott történetünk a lévai zsinattól a lévai zsinatig

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház
KÉPES TÖRTÉNETE

Szerkesztette
Lévai Attila – Petheő Attila – Somogyi Alfréd – Tömösközi Ferenc

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ KÉPES TÖRTÉNETE

Fénnyel írott történetünk
a lévai zsinattól a lévai zsinatig

Selye János Egyetem Református Teológiai Kar

Selye János Egyetem Református Teológiai Kar

Szerkesztők:
Doc. ThDr. Lévai Attila, PhD.
PaedDr. Petheő Attila, PhD.
Doc. ThDr. Somogyi Alfréd, PhD.
Mgr. Tömösközi Ferenc, PhD.

Szakmai lektorok:
Prof. Kolumbán Vilmos, PhD.
Mgr. Buza Zsolt, PhD.
Mgr. Szarvas László

Nyelvi lektor
Mgr. Lengyel-Marosi Renáta, PhD.

A kötet, a Nemzeti Kisebbségi Kultúrát Támogató Állami Alap anyagi támogatásával készült.
Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

© SJE RTK és Lévai Attila – Petheő Attila – Somogyi Alfréd – Tömösközi Ferenc

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ | 9

AZ ELŐZMÉNYEK | 13

LÉVAI ZSINAT | 23

OKTATÁS | 29

TANÍTÓKÉPZŐ | 35

TEOLÓGIA | 41

BELMISSZIÓ | 49

SAJTÓ | 59

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG | 67

KITELEPÍTÉS | 73

VARGA IMRE
PÜSPÖKSÉGE | 81

A RENDSZERVÁLTÁSIG | 91

A RENDSZERVÁLTÁS
UTÁN | 105

OKTATÁS
A JELENBEN | 123

LELKÉSZKÉPZÉS
A JELENBEN | 135

BELMISSZIÓ
A JELENBEN | 149

SAJTÓ
A JELENBEN | 161

100 ÉV UTÁN | 167

ELŐSZÓ

„Emlékezzetek a korábbi napokra, amelyekben miután megvilágosodtatok, sok szenvedéssel teljes küzdelmet álltatok ki.”

Zsid 10,32

Békesség az Olvasónak!

Jelenlétünk önmagában bizonyíték Isten gondviselésére és megtartó szeretetére! A felvidéki reformátusság annyi emberi rosszindulattal és pusztító gyűlölettel találta szembe magát az utóbbi száz évben, hogy Isten nélkül már bizonyosan nem lennénk itt. Azok szemében, akik szerettek volna eltüntetni minket, két szempontból is szálka voltunk: magyarságunk miatt és Jézus Krisztus miatt. Az első világháború utáni években a politikai hatalom megpróbálta anyagilag ellehetetleníteni a református egyházat. Amikor ez nem sikerült, akkor politikai eszközökkel próbálta megnehezíteni az egyház életét, ami részben azt jelentette, hogy az állam nem fogadta el a református egyház törvényeit, vagyis regisztráció nélkül működött az egyházunk, részben olyan intrikákkal élt a hatalom, ami meghatározó egyházi embereket vett célba. Fizetésmegvonás, kiutasítás, állampolgársággal való zsarolás, sőt olyan karaktergyilkosság, aminek következtében az egyház legfelsőbb vezetői távoztak. Vagy a hivatalukból, vagy a földön élők sorából. Majd a második világháború után, amikor Csehszlovákia háborús bűnösnek bélyegezte a magyarok java részét, ez elevenében érintette a mi szeretett református egyházunkat is. Voltak vidékek, ahol a deportálás, a kitelepítés és a lakosságcsere miatt megtizedelődött, vagy éppenséggel megfeleződött a református gyülekezeteink lélekszáma. Ám, mivel a magyar szervezetek is megkapták a „háborús bűnös” bélyeget, levéltári anyagok bizonyítják, hogy sok helyen a református egyházra – egy-egy konkrét gyülekezetre – is ráfogták ezt az alaptalan vádat. S alig élték túl eleink a hontalanság éveit, jött a kommunista ideológia egyeduralma, amikor már nem a magyarságunk volt a legfőbb baj, hanem a hitünk: az, hogy Krisztust prédikáljuk! Jellemző volt erre az időszakra, hogy olyan percemberkék kerültek hatalomba, akik zsigerből gyűlölték az egyházat és a hitben járó embereket. Nem bírták elviselni, hogy a keresztyén ember

öntudatos és Istent szereti, nem pedig a pártot, Lenint, vagy a Szovjetuniót. A keresztyén ember átlátott a bolsevik ideológián és a Szentírás fényében értelmezte azt a hazug és álságos rendszert. A hatalom pedig nem bírta elviselni, hogy vannak, akik átlátnak rajta… Erőből csapott le az egyházakra. Gyülekezeteink elvesztették iskoláikat, földjeiket, intézményeiket, alapítványaikat, épületeiket. Korábbi egzisztenciájuk romokban hevert, de a hit és a remény, valamint az Úr szeretete megmaradt, mert Istennek terve volt és terve van velünk! Ez a könyv, amit kezében tart a Kedves Olvasó, emléket állít a mögöttünk lévő évszázadnak. Keserűségeknek és örömöknek, veszteségeknek és eredményeknek, fogyatkozásoknak és gyarapodásoknak, élni akarásnak, de leginkább Isten megtartó kegyelmének. Mert vagyunk és itt vagyunk!

Idén, 2023-ban, emlékeztünk egyházunk – jogi értelemben vett – létrejöttére, az 1923. június 17-én megnyílt lévai zsinatra, ahol eleink kimondták a Szlovenszkói és Kárpátaljai Egyetemes Református Keresztyén Egyház megalakulását. A centenárium kapcsán fogalmazódott meg a gondolat a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Történeti Tudományok Tanszékének történészeiben, hogy gyűjtsük össze a száz év képes dokumentumait. Ebből tart a kezében egy válogatást a Kedves Olvasó.

Forgassák úgy ezt a könyvet, és nézzék úgy a régi megsárgult, vagy éppenséggel még frissen ragyogó képeket, hogy ezek mi vagyunk. Mi valamennyien, felvidéki reformátusok. Dédszüleink, nagyszüleink és szüleink nemzedéke, együtt velünk és gyermekeinkkel, unokáinkkal. Mert Istennek terve volt és terve van velünk! Ezért tartott meg minden emberi és politikai eltüntető szándék ellenére is. Ezért Isten iránti hittel szívleljük meg Pál apostol szavait, amikor azt mondja nekünk: *„Mi pedig hálával tartozunk Istennek mindenkor értetek, testvéreim, akiket szeret az Úr, mert kiválasztott titeket Isten kezdettől fogva az üdvösségre, a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által. Erre hívott el titeket a mi evangéliumunk által, hogy így részesüljetek a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőségében. Ezért tehát, testvéreim, álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok azokhoz a hagyományokhoz, amelyeket akár beszédünkből, akár levelünkből tanultatok. Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus és Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalással és jó reménységgel ajándékozott meg, vigasztalja meg a ti szíveteket, és erősítsen meg titeket minden jó cselekedetben és beszédben” (2Thessz 2,13–17).*

Úgy legyen!

Legyen áldott az Úr Jézus, az irántunk való, megtartó jóságáért is!

Dr. Somogyi Alfréd
református lelkipásztor
egyháztörténész

AZ ELŐZMÉNYEK

A csehszlovák állam már 1919 szeptemberében hivatalosan felvette a kapcsolatot a református egyházzal. Ez volt Révész Kálmán püspök és Štunda István minisztériumi titkár, később kormánytanácsos, szeptember 8-i kassai megbeszélése. Štunda itt világossá tette, hogy a csehszlovák állam elismeri a református egyház autonómiáját, elismeri az egyház hivatalban lévő vezetőit, elismeri az egyház magyar nyelvű mivoltát és kész továbbra is folyósítani a korábban Magyarországtól kapott állami segélyeket. Viszont feltétlenül elvárja, hogy a megszállt területek reformátussága önálló egyházzá szerveződjön, vagyis hozzák létre a szlovenszkói református egyházat és a lelkészek tegyenek hűségesküt a csehszlovák államnak. Révész Kálmán püspök álláspontja az volt, hogy a békeszerződés ratifikálásáig szó sem lehet az állami feltételek teljesítéséről. Állami részről, ezzel elindult a református egyház kiéheztetése. Az 1919-es és 20-as évben a református lelkészek és tanítók egyetlen fillér állami kereset-kiegészítést sem kaptak a csehszlovák államtól.
Németh István dunántúli püspököt 1919 folyamán kiutasították Csehszlovákiából. Révész Kálmán tiszáninneni püspök 1920 szeptemberében átköltözött Magyarországra. A formálódó országhatár nem esett egybe az egyházkerületek határával. Pálóczi Czinke

Révész Kálmán

Németh István

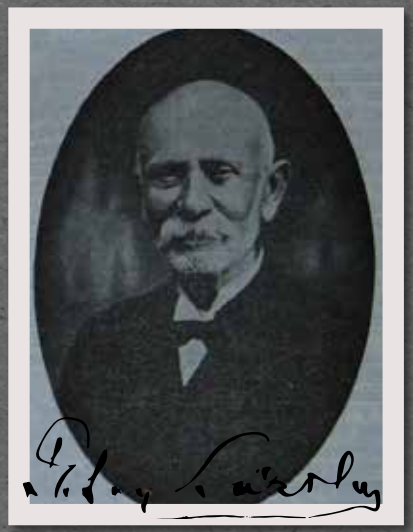

Patay Károly

Péter Mihály

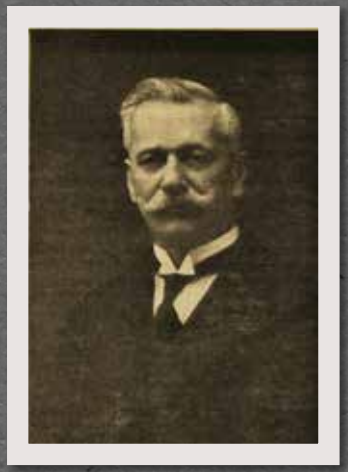

Bertók Béla

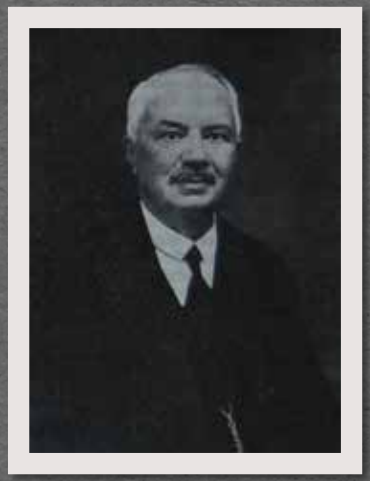

Irányi Barna

István tiszáninneni püspökhelyettesként, Patay Károly pedig a Dunántúltól elcsatolt részek helyettes püspökként megpróbálta intézni az egyházi ügyeket.

A kialakult helyzetben viszont nem tudtak gyorsan és eredményesen tárgyalni és ügyeket intézni. Ennek több oka is volt. Egyfelől a csehszlovák állam nem tartotta legitim tárgyalópartnernek a megbízott vezetőket, másfelől pedig az egyház belső megosztottsága is nehezítette a helyzetet. Voltak, akik elhagyták szolgálati helyüket és áttelepültek Magyarországra és voltak, akiket az államhatalom utasított ki. Voltak, akik azonnal létrehozták volna az önálló református egyházat, letették volna a hűségesküt és mindenben engedtek volna az állami segélyek folyósításáért cserébe. És voltak, akik a történelmi múlthoz ragaszkodva, egyszerűen nem akarták elfogadni és tudomásul venni, hogy a nagyhatalmak határokat húztak a fejük fölött. Patay Károly indítványozta, hogy mindhárom érintett egyházkerület – a Dunántúltól elcsatolt, a Tiszáninnentől elcsatolt és Kárpátalja – állítson ki képviselőket, s ez a küldöttség üljön le egyeztetni a hogyan tovább kérdéseiről.

Az állam feltétele úgy szólt, hogy önálló református egyház alakuljon Csehszlovákiában. A megbízott vezetők – Pálóczi Czinke és Patay – úgy gondolták, hogy a köztársasági

elnökhöz kell fordulni, s neki jelezni a református egyház álláspontját. Így született meg a köztársasági elnökhöz címzett Memorandum.
A Memorandum – amely első, már hiteles példányai 1920. szeptember 8-i dátummal vannak aláírva – alapszövege egy kész egyházi közigazgatást vázolt fel, két egyházkerületet, a nyugatiban 4 egyházmegyével, a keletiben 4 vagy 5 egyházmegyével. A kerületek élén adminisztrátor püspökök és főgondnokok álltak volna, s a konvent helyet egy 12 tagú, egyenesen a presbitériumok által választott consistórium állt volna az egyház élén.
A trianoni döntés után a Csehszlovákiában maradt reformátusoknak nem maradt más választásuk, mint az önálló egyházszervezet kialakítása.
A Szlovenszkói Tiszáninneni Református Egyházkerület alakuló közgyűlésére 1920. december 21-én került sor Kassán. A legfontosabb határozat az volt, hogy a közgyűlés kimondta az egyházkerület megalakulását. Pálóczi Czinke Istvánt püspöknek, Lukács Gézát főgondnoknak választották.
A Szlovenszkói Dunáninneni Református Egyházkerület önállósulásának kérdésében nem volt egységes az egyházkerület. Míg a Barsi Református Egyházmegye lelkészi kara inkább a tiszáninneni utat tartotta járhatónak, vagyis a megalakulást szorgalmazta, addig a

Szlovenszkói Tiszáninneni Református Egyházkerület

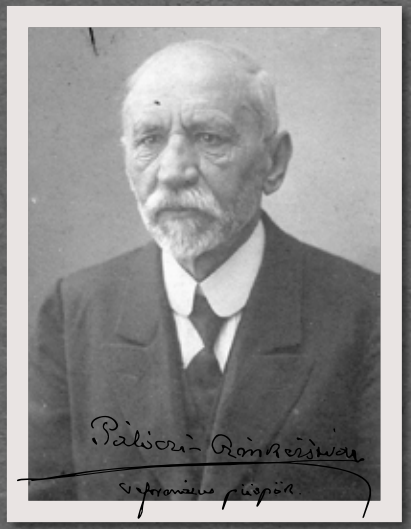

Pálóczi Czinke István

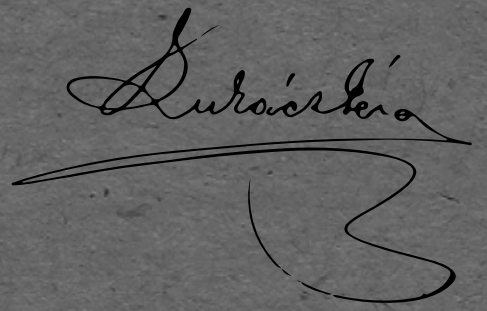

Lukács Géza

Szlovenszkói Dunáninneni Református Egyházkerület

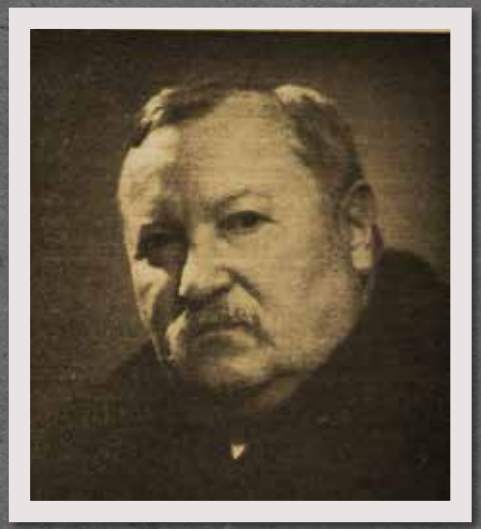

Balogh Elemér

Szilassy Béla

Komáromi Református Egyházmegye lelkészei inkább az elutasítás és a passzív rezisztencia felé hajlottak. 1921. január 27-én, Komáromban volt a kerületi közgyűlés, ahol az elnöklő Patay Károly döntő szavazata mellett, megalakult a Dunáninneni egyházkerület. 1921. április 7-én Balogh Elemér, pozsonyi lelkészt püspökké, Szilassy Béla, losonci gondnokot egyházkerületi főgondnokká választották. Az országos egyház megalakításának előkészítésében, mindhárom egyházkerület részt vett, még ha hivatalosan ekkor nem is volt meg a Kárpátaljai egyházkerület. Az egyetemes egyházat érintő kérdésekről Pálóczi Czinke Istvánék folyamatosan tájékoztatták Bertók Béla beregi esperest és sok esetben Biky Ferenc ugocsai esperest is.

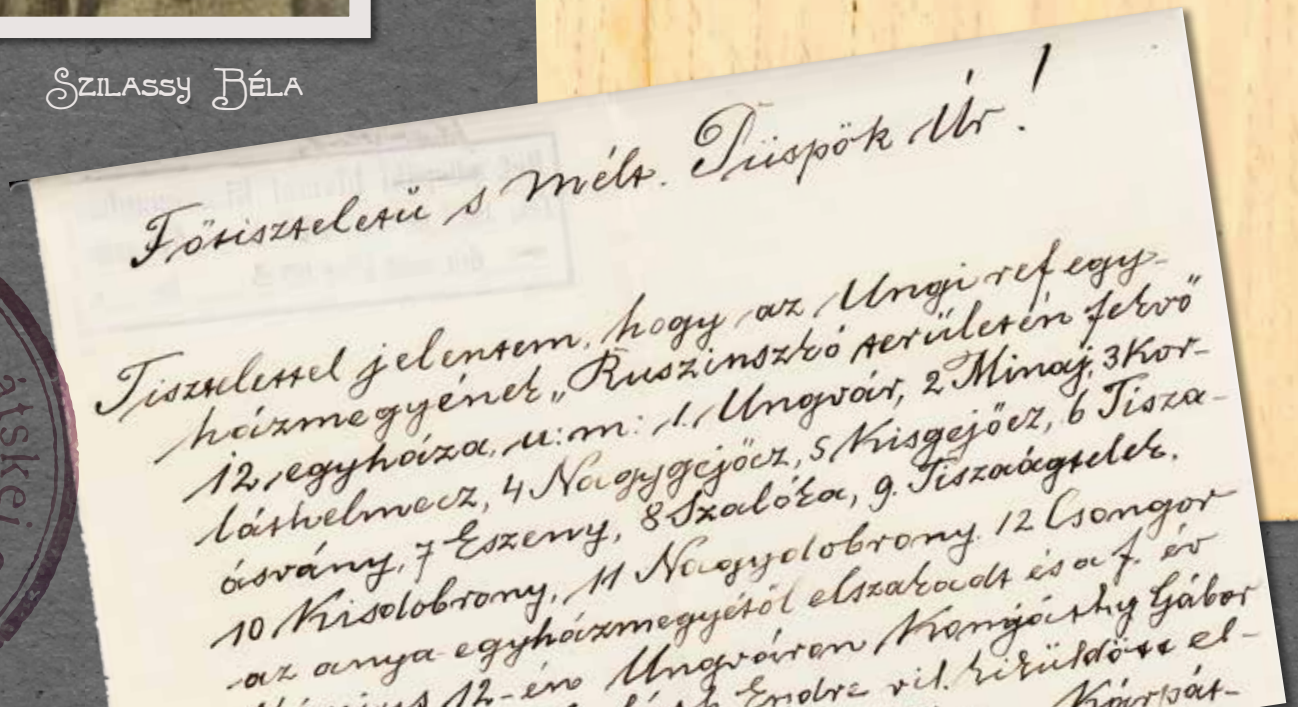

Főtiszteletű s mélt. Püspök Úr!

Tisztelettel jelentem, hogy az Ungi ref egy-
házmegyének „Ruszinszkó területén fekvő"
12 egyháza, u:m: 1. Ungvár, 2 Minaj, 3 Kor-
láthelmecz, 4 Nagygejőcz, 5 Kisgejőcz, 6 Tisza-
ásvány, 7 Eszeny, 8 Szalóka, 9. Tiszaágtelek.
10 Kisdobrony, 11 Nagydobrony 12 Csongor
az anya egyházmegyétől elszakadt és a f. év
[illegible] 12-én Ungváron Konjáthy Gábor
[illegible] Endre vil. kiküldött el-
[illegible] Kárpát-

A slovenskói reformátusok memoranduma a csehszlovák Köztársaság elnökéhez.

Elnök Úr!

Mi, a csehszlovák Köztársaságnak a régi magyar államból ide maradt s eddigi egyházi szervezetükből, intézményeikből, törvényhozásukból s minden vagyoni és anyagi segélyforrásaikból elszakított magyar anyanyelvű és református vallású polgárai: új helyzetünkben is élni és hivatásunkhoz hűségesen állani akarunk. Beleilleszkedni a csehszlovák államba törvényes keretében s annak hűséges, munkás, hasznos és szabad polgárainak lenni.–

Politikával egyházunk nem foglalkozik. Hivatása az Úrban országunk ügyében s ezt a magasztos munkát a vallásos, szeretetteljes és gyámkodó politikának akadályoztatnia. Ez országépítő és társadalommegújító fáradozásában egyházunk bizalommal számít Elnök Úr megértő támogatására. A közös múlt, az együtt átélt küzdelmek és szenvedések is feljogosítanak bennünket e reménységre. A 30 éves háború kezdetén, midőn a cseh rabbadsága elkövetkezett, a mi nagy fejedelmünk a kálvinista Bethlen Gábor vitézi védelmében magyar ladával. S a hosszú harc után I. Rákóczy György 1645-ben, a linzi békében csak úgy fogadta el a magyaroktól felajánlott vallási és lelkiismereti szabadságot, ha azt a cseh protestáns testvérek számára is biztosítják s európai garancia alá helyezték. Midőn az 1781-iki türelmi rendelet valamennyire megkönnyítette a közösen kivívott jármukat: ismét csak magyar kálvinista diákok, a négy nyelvet egy szót sem értő csak a szívükben égő pünkösdi tűzzel kezükben városonkénti theologusok voltak azok, akik az elárvult cseh protestantizmusnak ennek a pásztor nélkül szétszórt nyájnak segítségére siettek, közülük élet-szentségükkel szemelvén s Csehországban máig is virágzó s a kultúrának nagy szolgálatokat tett családokat alapítottak, a hitnek magyarságuk ma már csak magyar nevökben él.–

Ezt a testvéries közösségünket szeretnénk most a magunk részére is. Mi szabad elhatározásból felajánljuk a ref. egyházban élő és ható szellemi és erkölcsi erőinket az állami és társadalmi béke és harmonikus fejlődés szol-

Végül elengedhetetlennek tartjuk, a békeszerződésben részünkre biztosított jogból kifolyólag, valamint az ügyek alkotmányos és gyors elintézése érdekében is, hogy az állami hatóságok hivatalos megkereséseikben, ezzel a kifolyólag magyar anyanyelvű, több, mint egy negyed millió lelket számláló, összefüggő s tisztán magyaroktól lakott területen ev. ref. egyházzal és annak képviselőivel, hivatalnokaival annak anyanyelvén érintkezzenek s ne vigyék be a politikát s a szenvedélyeket legalább ezen az immunis területen.–

Úgy reméljük, hogy a megértésnek és békességnek lelke lakozást fog venni közöttünk, amelyre mindkét félnek olyan nagy szüksége van. A harcból nekünk elég volt. De elég az elnyomásból is. Együtt kezünkben karddal, másik kezünkben a törvénykönyvvel nagyrészt ostenzusz állottunk ki magyarságunk és kálvinizmusunkért mellett az abszolut uralat törekvésekkel szemben, ezért a hitünkről most sem tudunk lemondani, ezt ezek nélkül élni sem tudnánk.–

Elnök Úr! Ön egy életet áldozott szenvedő jogainak és önérzetének megoltalmazására. Nyissa lelke meg fogja érteni a mi lelkünket is, szavalommal fordítsa le kezébe a mi igazaink megoltalmazását is.–

A slovenskói tiszántúli és dunántúli egyházkerületek közgyűlése.

MEMORANDUM

OBVODNÉ NOTÁRSTVO V BEŠI
(okres: VRÁBLE, Slovensko)

Číslo: 569/1937. 193 V Beši dňa 193

Predmet: Narodeniny Dr.Tomáša Masaryka prvého prezidenta československej republiky.

K číslu: 193

Nagytiszteletű

Ref.Lelkészi Hivatalnak

P o z b a

A verebélyi járási hivatal rendelete folytán felkérem,hogy holnap azaz március hó 7-én Dr.Masaryk Tamás csehszlovák köztársaság első elnökének születése napja alkalmából ünnepélyes istentiszteletet tartson s ennek keretében emlékezzék meg ezen születésnapról.

Beša 1937.március 6.

körjegyző

Memorandum a papi kongrua ügyében.

Mult számunkban ismertettük a kormánynak a kongruatörvény ügyében kiadott végrehajtási utasitását és a cikk irója már akkor rámutatott ennek számos nehézségére, következetlenségére.

A nagyszombati egyházi főhatóság november 15-re összehivta az esperesi kerületek kiküldötteit. A tárgyalás után azon óhaj merült fel, hogy legjobb lenne a végrehajtási rendelet egyes, legjobban kifogásolt intézkedései ellen a kormányhoz emlékirattal fordulni. Mivel a másvallásu lelkészeknek is számos panaszuk volt az utasitás ellen, a nagyobb nyomaték kedvéért a memorandum az ő nehézségeiket is figyelembe vette. Az emlékiratot az érdekelt papság el fogja juttatni a kormányhoz, az iskolaminiszterhez és a szlovenszkói országos elnökhöz. A memorandum 13 pontját bő kivonatban a következőkben közöljük:

1. Ugy a megmüvelés alatt álló, mint a bérbe adott föld jövedelme számittassék a kataszteri jövedelem tizszeresével, ha legalább kétszeresével meghaladja a levonható adókat.

2. A természetben nyujtott járandóságoknál a búza számittassék 100 K, a rozs 90 K, az árpa pedig 80 K árban; a fajárandóságoknál az erdőkhöz közeli vidékeken a kemény fa 120 K-val, a puha fa 100 K-val, a távolabbi vidékeken pedig a kemény fa 150 K-val, a puha fa pedig 120 K-val köbölenkint.

3. A stólaátalány azokban a községekben is, ahol több mint 12.000 a lakosok száma, fejenkint 50 fillérével számittassék.

4. A 89. §. Szlovenszkóra is vonatkozzék, t. i. azok az alapitványok, akár földbirtokban, akár pénzben vannak elhelyezve, amelyeknek rendeltetése, hogy jövedelmük misestipendiumul vagy más istentiszteleti cselekményért honoráriumul szolgáljanak, legyenek kivonva a bevallás alól.

5. Az összes segélyek ki legyenek vonva a jövedelem bevallásából. (Ez már a segély természetéből következik.)

6. Ahol parcellázás folyik, annak a kegyurnak birtokain, aki bizonyos prestációkat ad a plébánosnak, ott a kegyuri kérdés végleges törvényes rendezéséig az ötöle nyujtandó prestációk addig szintén ne számittassanak be a vallomásba.

7. A végrehajtási utasitás 162. §-a az egész csehszlovák köztársaság területén a 103. § értelmében legyen unifikálva. (A tört. országokban t. i. 12.000 hivőig az anyakönyvek vezetéséért fejenkint 30 fillér, 12.000 hivőn tul pedig 40 fillér számitható be, míg Szlovenszkóban bármily magas számu hivőknél csak 20 fillér. Kivánjuk tehát az egységes rendezést a tört. országokban megállapitott kulcs szerint.)

8. A fuvarátalány az 1896. évi kongruaösszeirás tizszeres összegében számittassék.

9. A levonható kiadások közé az egyházi nyugdijilletéket is be lehessen venni. (Ez éppen a 20% levonása miatt fontos.)

10. A Végreh. Ut. 170. § 1. pontja és a 174 § 3. pontja legyen a 112. § 1. pontja, illetve a 117. § 2. pontja értelmében unifikálva, illetve megváltoztatva.

11. Kivánjuk, hogy a 148. § és 153. § töröltessenek. (Ez a két paragrafus a föld-, illetve stólajövedelem könyvvezetéséről szól. Ámde ha a memorandum 1. és 7. pontja értelmében a föld- és stólajövedelmet pausalirozzák, akkor fölöslegessé válik az, hogy ezen jövedelmekről könyvet vezessünk.)

12. Mindazonáltal a lelkészeknél, akik legalább is a kongruára való igényüket be tudják bizonyitani, ne legyenek visszakövetelhetők az esetleges eddigi tulfizetések. (Azzal, hogy valamely lelkész rászorul a kongruára, már amugy is igazolást nyert, hogy ő szegény ember.)

13. A papoknak állampolgárságát a kongruaigény tekintetében liberálisan kezelje a hatóság. Igy tehát minden lelkész kapjon kongruát, aki 1. az államfordulat óta állandóan a csszl. köztársaság területén működik vagy itt az államfordulat óta szolgálatba lépett és 2. akinek állampolgársági kérvénye legalább is tárgyalás alatt van.

Notársky úrad v Rimavskej-Sobote.

K.Čis.204/pas.1923.

V ý r o k.

Na základe nariadenia okresného úradu čis.594/923. pas.upovedomuje sa Štefan Czinke r.sobotský obyvateľ, ref.biskup pri vrátení prilôh, že župný úrad vo Zvolene odoprel povolenie na predĺženie cest.pasu pod čis.4110/923.

V é g z é s.

A járási főnökség 594/923.pas.számu rendelete alapján a mellékletek visszatáritása mellett értesitem Czinke István rim.sobotai lakos ref.püspököt,hogy a Zólyomi zsupáni hivatal 4110/923.szám alatt utlevél meghosszabbitása iránti kérelmét elutasitotta.-

Rimavska-Sobota,dňa 5.aprila r.1923.

v.notár.
v.jegyző.

RIMAVSKOSOBOTSKÝ NOTÁRIAT ŽUPA XVIII.

Püspöklátogatás Rozsnyón 1931. május 12.-én.

Dusza János esperes | Szőke István lelkész | Péter Mihály püspök | Tornallyay Zoltán egyh. ker. főgondnok

Papp József püsp. titkár | Bellágh Barna lelkész

LÉVAI ZSINAT

Az alkotmányozó zsinat összehívásának szükségességére Pálóczi Czinke István püspök már az 1921. július 3-án, a Rimaszombatban első alkalommal összeült egyetemes konvent ülésén is figyelmeztetett. A konvent határozatot is hozott, hogy 1921. október 9-én nyílik meg a zsinat Léván. A konvent meghatározta a hivatalos és kiválasztott tagok számát és elrendelte a zsinati képviselők megválasztását az egyházkerületekben. Ám ez a zsinat – állami jóváhagyás híján – elmaradt. A következő évre tervezett zsinat megtartására pedig egyszerűen nem volt pénze az egyháznak.
1923. június 17-e és 25-e között, Léván ülésezett az alkotmányozó zsinat. Az állam azt a feltételt szabta, hogy amennyiben 1923. június 30-ig nem alakul meg az önálló Szlovenszkói Református Egyház, akkor minden állami támogatás folyósítását – még a lelkészek és tanítók családi pótlékát is – leállítja.
A zsinat előkészítésében Kálnay Károly, lévai segédlelkész vállalt oroszlánrészt. A zsinati képviselők névsorát sokáig nem lehetett összeállítani, mivel a Dunáninneni- és a Kárpátaljai egyházkerületben, csak 1923 június elejére fejeződtek be a választások. A névsor a Dunáninneni egyházkerület 1923. június 6-i közgyűlésének, a Tiszáninneni egyházkerület 1921. október 30-31-i közgyűlésének és a Kárpátaljai egyházkerület 1923. június 7-i

Baksay Dezső
Balogh Elemér
Bary Gyula
Bertók Béla
Biky Ferencz
Buzi Márton
Czinke István
Egry Ferencz
Gaál Gyula
Galókay László
György Endre
Halmy István
Idrány Barna
Kersék János
Kiss Jenő
Komáromy Lajos
Komjáthy Lajos
Korláth Endre
Kovács Alajos
Kovács László
Lukács Géza
Mohácsy János
Molnár Ferencz
Oláh Péter
Óváry Pál
Patay György
Patay Károly
Pataky Pál
Péter Mihály
Polchy István
Réz László
Sörös Béla
Sütő Áron
Szalay László
Szilassy Béla
Szücs István
Tornallyay Zoltán
Tóth Kálmán
Vass Ádám

Az 1923-as lévai zsinat tagjai

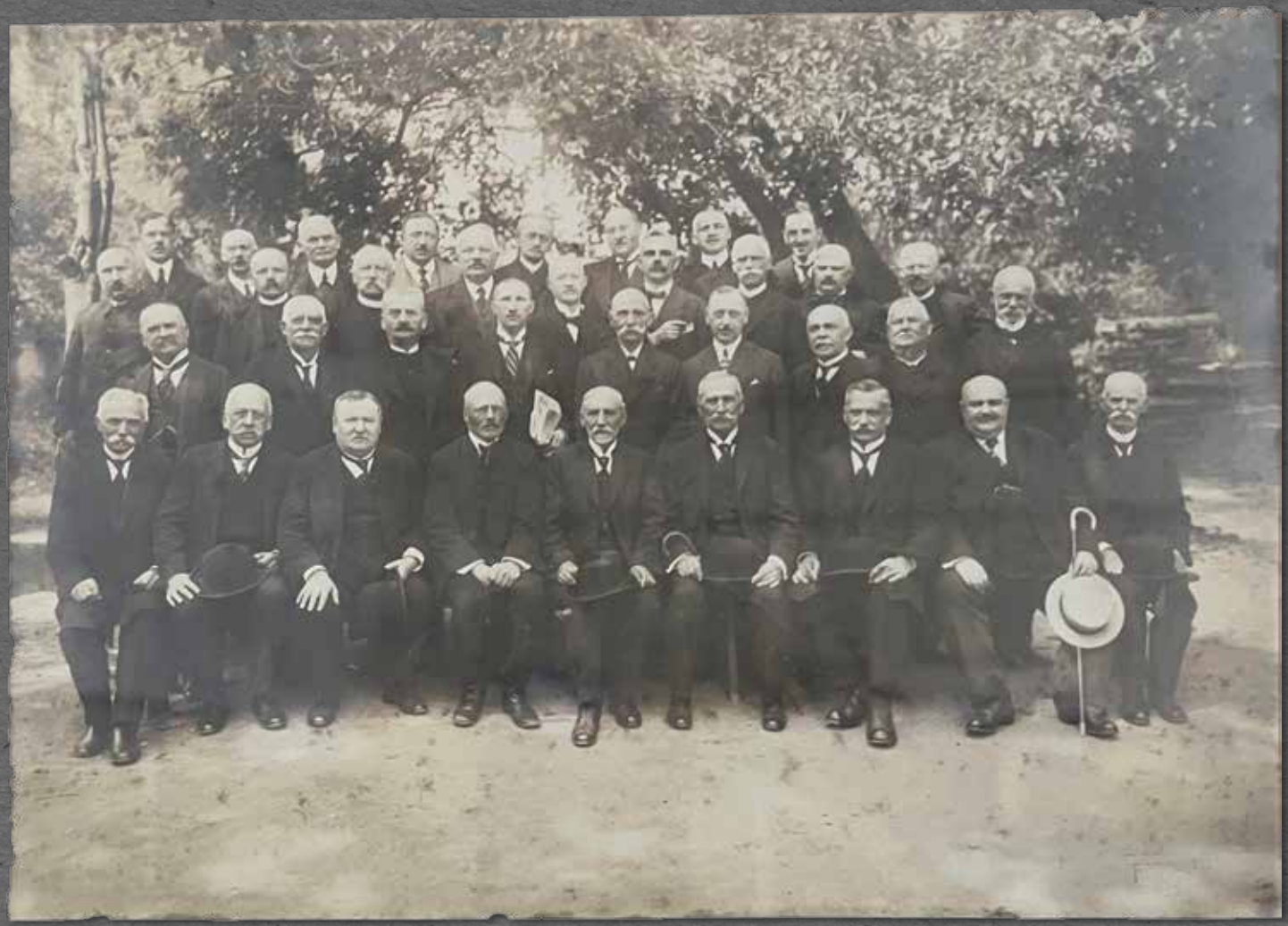

Felső sor: STUNDA ISTVÁN min. titkár. MOLNÁR FERENC tan. képv. VASS ÁDÁM tan. képv. KOVÁCS ALAJOS tan. képv. OLÁH PÉTER ker. tb. SÖRÖSS BÉLA ker. tb. BARY GYULA ker. tb. Dr. KOMÁROMY LAJOS ker. tb.

Harmadik sor: ISAÁK IMRE tudósító. PATAKY PÁL em. főjegyző. TÓTH KÁLMÁN esperes. IDRÁNYI BARNA esperes. Dr. KOVÁCS LÁSZLÓ ker. főügyész. Dr. KISS JENŐ ker. tb. BIHARY KÁLMÁN ker. tb. Dr. KORLÁTH ENDRE ker. tb. PETER MIHÁLY ker. tb.

Második sor: Dr. RÁCZ LAJOS em. tb. Dr. STÉPÁN LÁSZLÓ ker. főjegyző. SÜTTŐ ÁRON ker. tb. TORNALJAY ZOLTÁN em. gondnok. BUZY MÁRTON esperes. Dr. BAKSAY DEZSŐ ker. tb. RÉZ LÁSZLÓ ker. főjegyző. BIKY FERENC esperes. PATAY KÁROLY esperes.

Első sor: SZŰCS ISTVÁN esp. SZALAY LÁSZLÓ em. gondnok. BALOGH ELEMÉR püspök. SZILASSY BÉLA ker. főgond. CZINKE ISTVÁN püspök. LUKÁCS GÉZA ker. főgondnok. BERTÓK BÉLA püspök. Dr. POLCHY ISTVÁN em. gondnok. KOMJÁTHY GÁBOR esperes.

közgyűlésének vonatkozó határozatai alapján állt össze. Pálóczi Czinke István világossá tette, hogy a vonatkozó törvények alapján a zsinat nem fog új törvénykönyvet készíteni, csupán az eddig használt törvénykönyvet fogja a megváltozott viszonyokhoz mérten átalakítani. 1904 és 1907 között volt egy hosszabb zsinati ülésszaka a Magyarországi Református Egyháznak, amelynek eredménye egy egységes Református Egyházi Törvénytár megalkotása volt. Pálóczi Czinke ezt szerette volna „applikálni" a csehszlovákiai viszonyokra. Ez sem volt kis feladat. A konvent megbízásokat adott az 1907-es törvénykönyv átdolgozására és kinevezte az előadókat. Ezután a zsinat megválasztotta a szakbizottságokat az egyes törvénycikkek feldolgozására. Június 25-én elfogadták a református egyház alkotmányát és törvénytárát, így létrejöhetett Csehszlovákiában az önálló református egyház. A zsinat elnöksége 1923. július 28-án, vagyis 3 nappal a törvényhozó zsinat után, jóváhagyásra terjesztette fel törvényeit a köztársasági elnökhöz. Ezzel elindult egy hosszú, éveken át tartó folyamat a református egyház törvényeinek állami elismertetéséért. Az egyház és az állam közti egyeztetéseket, informális tárgyalá-

Sörös Béla zsinati megbízólevele 1923-ból

Megbizó Levél

Nagyt. Sörös Béla ..... úr részére, ki a dunáninneni ref. egyházkerület presbiteriumainak szavazatával az egyházi törvényeink értelmében törvényes zsinati ~~pót~~ rendes képviselőnek megválasztatott s ilyenül a dunáninneni ref, egyházkerület részéről az egyetemes konvent elnökségének az 1923. évi junius ho 17.-én Léván kezdödö szlovenszkoi és ruszinszkoi református egyház zsinatára meghivandoul bejelentetett.

A dunáninneni ref. egyházkerületi közgyülés megbizásából, annak nevében

fögondnok.

DUNÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET PÜSPÖKI HIVATALA

püspök.

soknak nevezték. Az egyház részéről ezek lefolytatására Sörös Béla, losonci lelkipásztor kapott megbízást. Az évekig húzódó tárgyalásoknak nem lett eredménye: a felvidéki református egyház 1938-ig törvénytárának állami jóváhagyása nélkül, – ma azt mondanánk állami regisztráció nélkül – működött.

Módosító cédulák a zsinatról

OKTATÁS

A csehszlovák államhatalom fontos feladatának tartotta a magyar nyelvű oktatás elsorvasztását, a felsőfokú oktatás terén pedig a teljes leépítést. Az 1919. április 3-án elfogadott 189/1919. sz. törvény adott alapot a kisebbségi iskolák szervezéséhez és fenntartásához.
Az 1921/22-es tanévben 19 magyar tannyelvű népiskola működött Csehszlovákiában. A fontos nagyvárosokban mindenütt: Pozsonyban, Érsekújvárban, Komáromban, Ipolyságon, Léván, Losoncon, Rozsnyón, Kassán és Beregszászon. Ezeket összesen 4087 tanuló látogatta. Az 1925/26-os tanévben a felvidéki 18 iskola megmaradt, de már csupán 2485 tanulóval.
Az 1930-as évek elejére új helyzet bontakozott ki azzal, hogy a 736 magyar tannyelvű iskola nagy része már felekezeti, vagyis egyházi iskola volt. Az 585 felekezeti elemi népiskolából 340 római katolikus, 189 pedig református volt. Az 1918/19-es tanévben még 31 magyar tannyelvű középiskola (28 szlovákiai és 3 kárpátaljai) és 12 magyar tanítóképző intézet (9 szlovákiai és 3 kárpátaljai) működött az országban. Ez a szám már az 1919/20-as tanévben drasztikusan csökkent, hiszen Szlovákiában csak 13 középiskola tarthatta meg magyar tanítási nyelvét. Az 1920-as évek végére a polgári iskolák 10%-a volt magyar tannyelvű, vagy olyan intézmény, ahol párhuzamos osztályban lehetett magyarul is tanulni. 1918 után

A JABLONCAI REFORMÁTUS ELEMI ISKOLA 1930-BAN

A RIMASZOMBATI REFORMÁTUS ELEMI NÉPISKOLA 1931/32

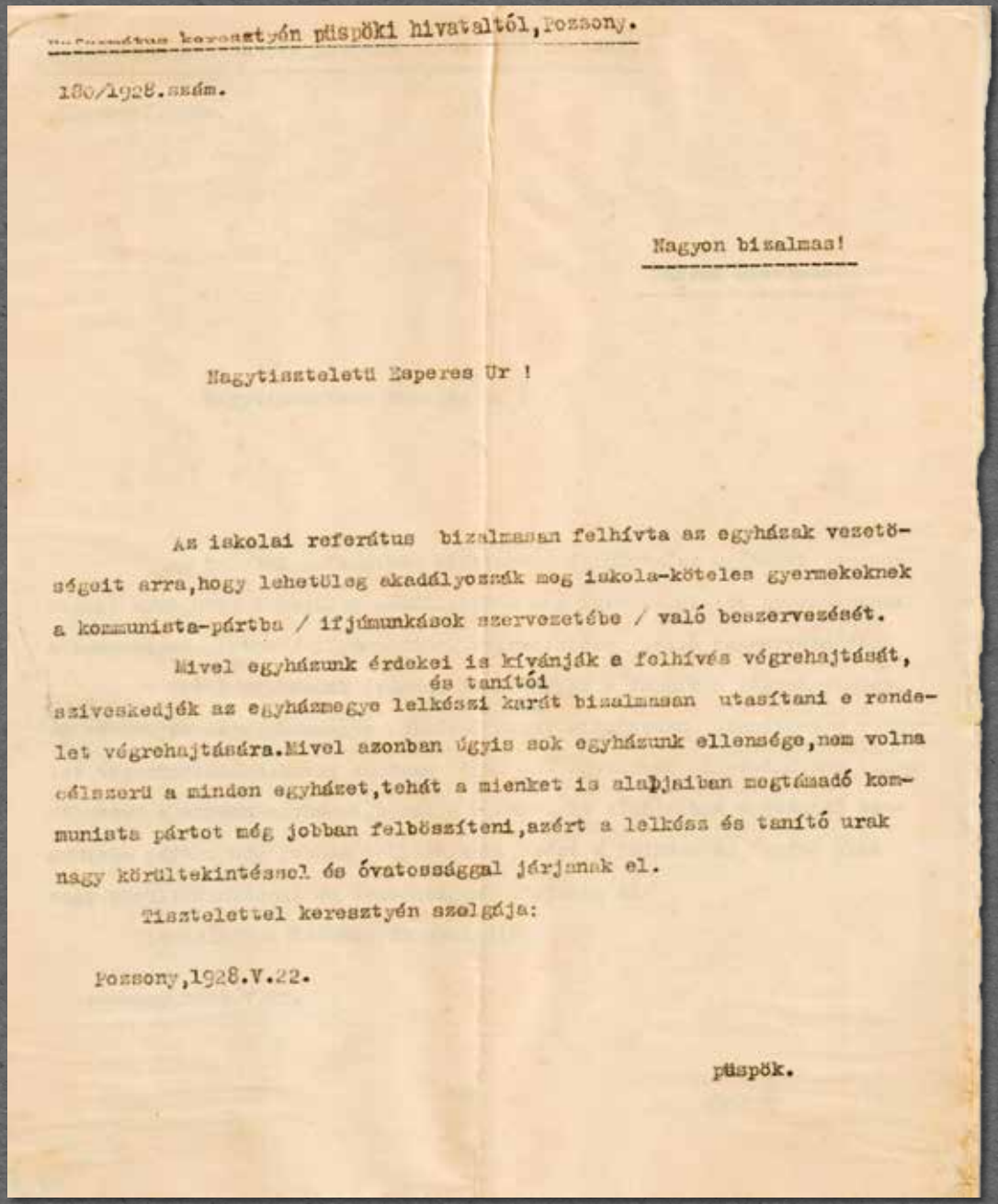

...Evangélikus keresztyén püspöki hivataltól, Pozsony.

180/1928.szám.

Nagyon bizalmas!

Nagytiszteletü Esperes Ur !

Az iskolai református bizalmasan felhívta az egyházak vezetőségeit arra, hogy lehetőleg akadályozzák meg iskola-köteles gyermekeknek a kommunista-pártba / ifjúmunkások szervezetébe / való beszervezését.

Mivel egyházunk érdekei is kívánják a felhívás végrehajtását, szíveskedjék az egyházmegye lelkészi kartát bizalmasan és tanítói utasítani e rendelet végrehajtására. Mivel azonban úgyis sok egyházunk ellensége, nem volna célszerü a minden egyházet, tehát a mienket is alapjaiban megtámadó kommunista pártot még jobban felbőszíteni, azért a lelkész és tanító urak nagy körültekintéssel és óvatossággal járjanak el.

Tisztelettel keresztyén szolgája:

Pozsony, 1928.V.22.

püspök.

Antikommunista felhívás

megszűnt a lévai, a rozsnyói és az ungvári magyar gimnázium. A magyar tanítók közül sokan a hivatalok kénye-kedvének voltak kitéve. Jeszenszky Lenke és Panzl Emma losonci tanítónők, Lábos Zoltán hubovái, Kömley László nagysallói, Szalay Pál marcelházi, Réthy Gyula rétei, Gabay Olga Irén és Laky Antal református tanítókat a helyi szlovák tanfelügyelők egyszerűen kidobták állásukból, mert nem volt csehszlovák állampolgárságuk. Többeknek a tanítást tiltották meg, mert nem fogadták el a Magyarországon szerzett végzettségüket. Érsekkétyen Kósik Ilona tanítónőt azért dobták ki, mert a tanteremben a tanfelügyelő kifüggesztve találta a magyar címert és a Himnuszt. Tóth István lévai tanító 1921. október 6-án a templomban, orgonakísérettel elénekelte a Himnuszt, ezért nem taníthatott tovább. Gondot jelentett a felekezeti és állami iskolák tanárainak fizetése közti jelentős különbség is. Míg a református tanító fizetése 2400 korona volt, addig az állami iskola tanára 8000 koronát keresett. 1925-ben a felvidéki reformátusságnak a Tiszáninneni egyházkerületben 17, míg a Dunáninneni egyházkerületben 12 elbocsátott tanítója volt. A legkorábbi megoldatlan eset 1921-ből az érsekkétyi Kósik Ilonáé, míg a legkésőbbi a benkepatonyi Antal Árpádé volt 1924-ből.

Tantervjavaslat.

— A szlovenszkói és kárpátaljai népiskolák református vallástanitási anyaga. —

Összeállította: Kovács Alajos.
Negyed. 1924.

„Isten félelme a bölcsesség kezdete."

I osztály anyaga.

Úri ima.

Rövid verses fohászok:

Reggeli fohász. – Esti fohász. – Tanulás előtti fohász. – Tanulás utáni fohász. – Étel előtti fohász. – Étel utáni fohász. – Szülőkért és tanitókért mondandó fohász. Hazáért mondandó fohász.

Énekek: XXV. XXXVIII. XLII. zsolt. „Ez új reggel..." 17. 75. 76. 157. dics. „Mire elmegyek ..." h. c.

Vallási és erkölcsi ismeretek:

Tárgykör: A beszéd- és ért. gyak. keretében Isten ismeretére való vezetés, vallási és erkölcsi alapvetés. –

Ismeretek: Köszönés és teendők reggel. 142-1-2-3. – Köszönés és teendők este. 153-1-2. – Magaviselet otthon. – Magaviselet az utcán. – Magaviselet az iskolában. – A szülők. – Tiszteld atyádat és anyádat. – Hála a szülők és tanitók iránt. 123-2. – A család. – A testvérek. A tanitó mint a szülők helyettese, bizalom és szeretet iránta. – Engedelmesség a szülők és tanitók iránt. Isten fogalma – Isten mindnyájónk atyja. 93-1. –

1924-es tantervjavaslat

bátorkeszi-i református elemi népiskolában használatos tankönyvek

Jegyzéke:

Sorszám	A tankönyv cime	Szerző neve	Kiadási hely és idő	Jegyzet
1.	— Hiltan —	Kovács A. és Osztényi J.	—	Nyomás alatt
2.	Konfirmációi káté	Kis József	Pápa 1911.	
3.	A, B, C és olvasókönyv	Kurinský-Osztényi	Praha 1924	
4.	Olvasókönyv	Vollay-Kanonai-Gajdás	Prešov 1924	
5.	Olvasókönyv a szlov. magy. tannyelvű népiskolák IV–VI évf. számára	Bučenec Dániel	Bratislava 1923	
6.	Magyar nyelvtani gyakorlókönyv V. o. sz.	Dr. Bancik Samu	Bratislava 1924	
7.	U. a. VI. o. számára	U. a.	U. ot.	
8.	Szlovák Olvasókönyv magy. nyelvű népisk. sz. I R. alsóbb évf.	Bielek Károly	Praha 1922	
9.	Názorná čítanka a učebnica jazyka slovenského	Frano Mojto	Žilina 1922	
10.	Számtan, szlov. magyar tannyelvű népisk. IV–VI. o. sz.	P. Kadenec	Bratislava 1923	
11.	Történelem és Alkotmánytan	Koreň J. és Jiro M. – Banai Tóth P.	Prešov 1923	
12.	Természetrajz, magy. népisk. számára	Szivák J. és Szalóris Frigyes	Prešov 1922	
13.	Természettan (Fizika és Kémia)	Galló P. – Lukáč K. – Banai Tóth P.	Prešov 1924	
14.	Csehszlovák honismeret. Földrajz történelmi és alkotmánytani alapismeretek el	Koreň J. – Lukáč K.	Prešov 1924	

Bátorkeszi 1924 október 7 én

A bátorkeszi iskolában használt tankönyvek jegyzéke

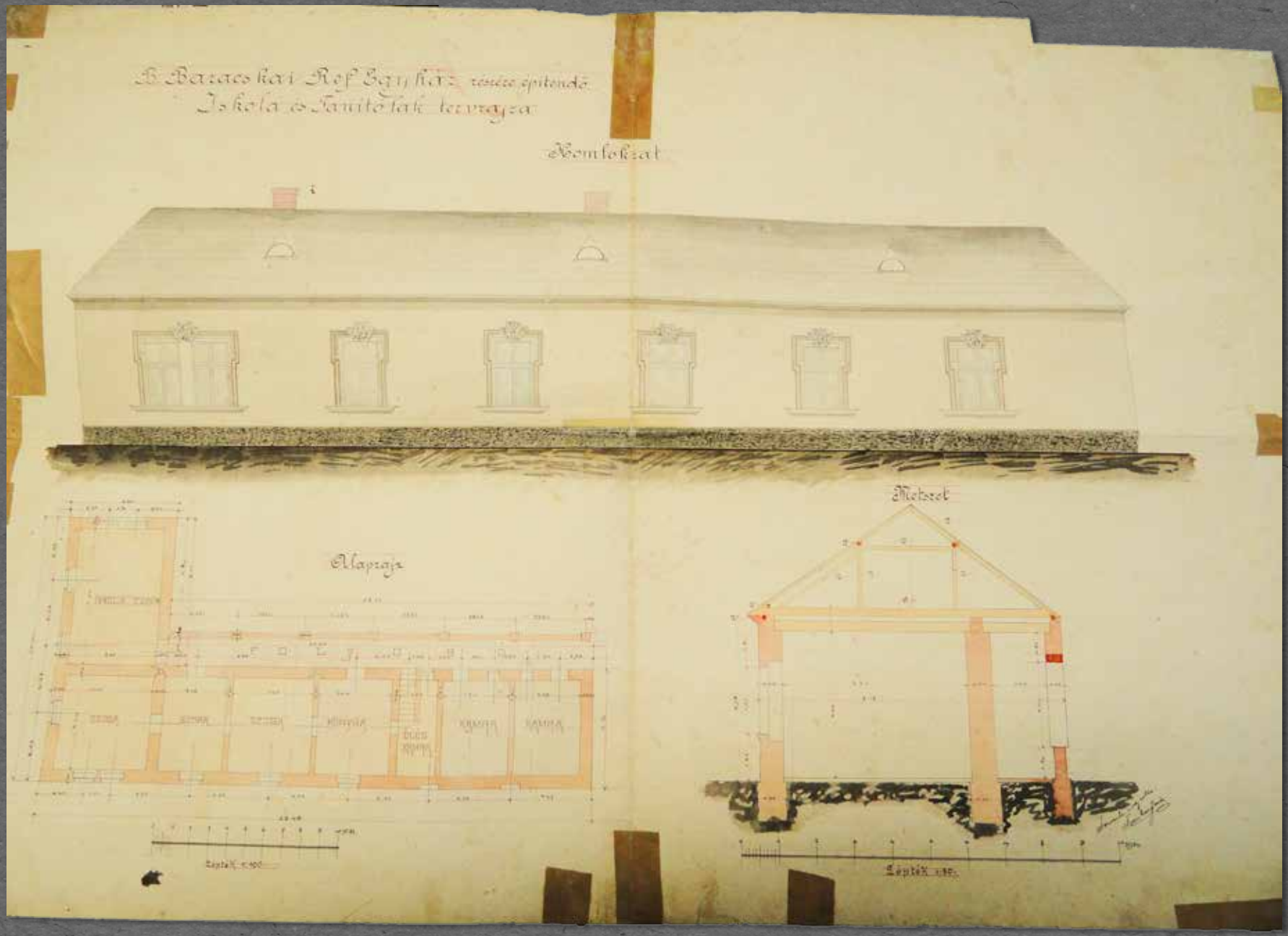

A BARACSKAI ISKOLA ÉS TANÍTÓLAK TERVRAJZA

TANÍTÓKÉPZŐ

Sörös Béla, Patay Károly és Soós Károly rájött arra, hogy a felvidéki magyarság és a reformátusság jövője szempontjából szükség van egy új vezető rétegre, ezért az egyháznak állandóan fenn kell tartania a kapcsolatot a fő- és középiskolai ifjúsággal, ehhez pedig a legjobb út a lelkészeken és a tanítókon keresztül vezet.
Az Osztrák-Magyar Monarchiában megoldott volt a református tanítók képzése, hiszen a református egyháznak voltak saját tanítóképző főiskolái. A két világháború közötti szlovenszkói magyar református értelmiség tanítóképzőjéről, 1935. május 23-án, a kassai konventi ülésén született meg a döntés. Ekkor a református egyház kimondta, hogy Komáromban református tanítóképzőt létesít. A tanítóképző igazgatótanácsa 1935. május 31-én tartotta meg első gyűlését. Értesítette a gyülekezeteket és a nyilvánosságot a megnyitásról, illetve a felvételi követelményekről.
A pozsonyi iskolai és népművelési minisztérium 1937. április 5-én utólag tudomásul vette a Szlovenszkói és Kárpátaljai Református Egyház Egyetemes Konventjének 1935. május 23-án kelt, 26335. számú döntését, miszerint a konvent két, váltakozó évfolyammal működő,

A tanítóképző SDG csoportja 1940-ben

Ballagás a tanítóképzőben 1942-ben – Indulás a kollégiumi bejáratnál

Elsőéves tanítóképzősök 1936 júniusában, Komáromban

Az 1935-40-es évfolyam végzett diákjai

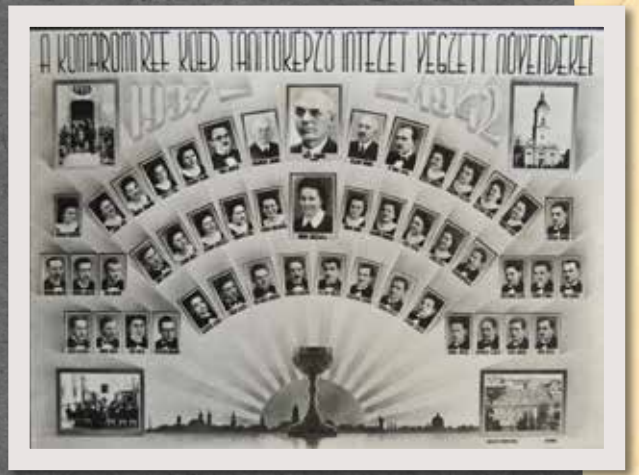

Az 1937-42-es évfolyam végzett diákjai

SDG búcsúzása a tanítóképzősökkel 1942-ben

református magyar koedukációs tanítóképző intézetet állít fel Komáromban, és annak első évfolyamát 1935. szeptember 1-n megnyitja. A visszacsatolás után a komáromi tanítóképzőt a nyíregyházi líceumhoz hasonlatosan megszüntették, viszont az 1939/40-ben kezdő évfolyam tanulmányainak befejezéséig, azaz 1942 júniusáig, fennállt az intézet és biztosította a tanítók képzését.

A szlovenszkói református egyház egyetlen tanítóképzőjének létrehozása tizenöt éves munka eredménye volt. A tanítóhiány Trianon óta érezhető volt. A pedagógusok egy részétől megvonták az állampolgárságot, így ők nem taníthattak. Néhányan az állampolgárság megszerzéséig taníthattak, de csökkentett fizetéssel. Másokat egyszerűen kényszernyugdíjaztak. Az okleveles református tanítók száma, több mint 20%-kal csökkent, a más vallású magyar tanítók hiánya pedig a 10%-ot is meghaladta 1918 és 1930 között.

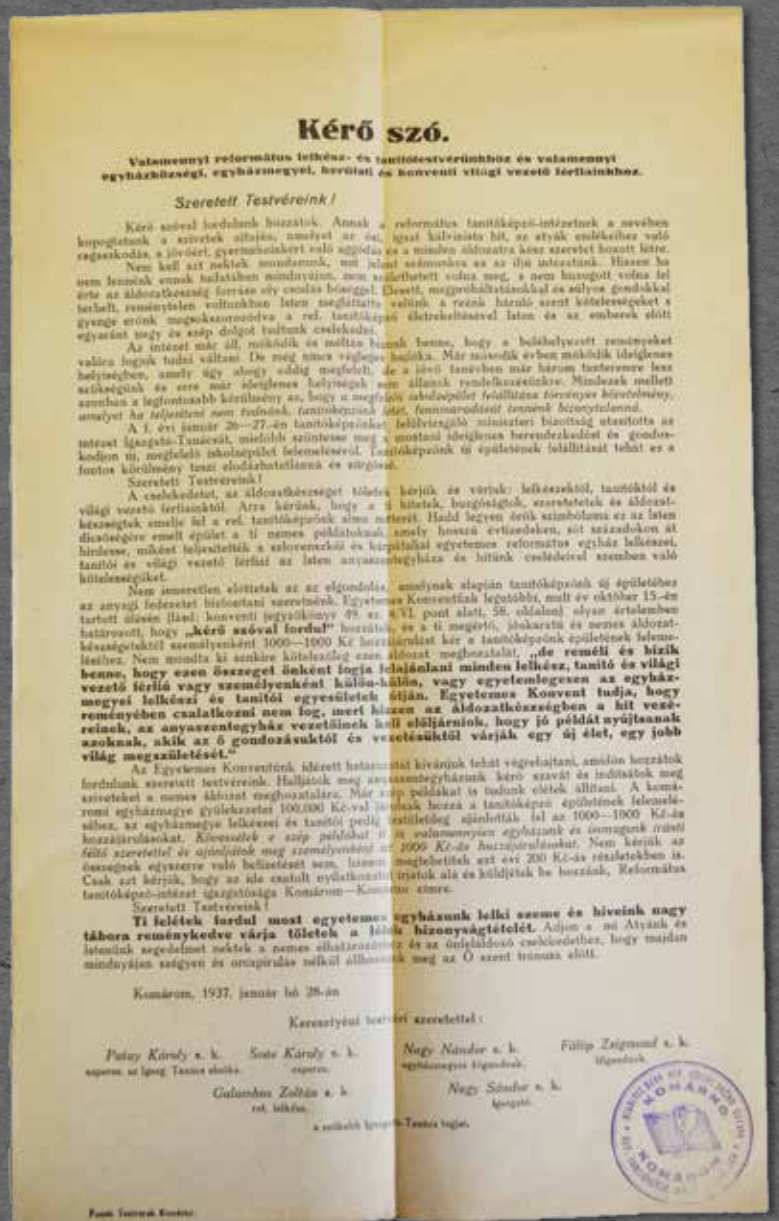

Kérő szó.

Valamennyi református lelkész- és tanítótestvérünkhöz és valamennyi egyházközségi, egyházmegyei, kerületi és konventi világi vezető férfiainkhoz.

Szeretett Testvéreink!

Kérő szóval fordulunk hozzátok. Annak a református tanítóképző-intézetnek a nevében kopogtatunk a szívetek ajtaján, amelyet az ősi, igaz kálvinista hit, az atyák emlékéhez való ragaszkodás, a jövőért, gyermekeinkért való aggódás és a minden áldozatra kész szeretet hozott létre.

Nem kell azt nektek mondanunk, mit jelent számunkra és az ifjú intézetünk. Hiszen ha nem lennénk annak tudatában mondványtiszt, mert szeretheti volna meg, a nem hozogott volna fel érte az áldozatkészség forrása oly csodás hőséggel. Üresét, megpróbáltatásokkal és sóhyos gondokkal teliell, reménytelen volturnkban láten megáltatta valtink a reánk háruló szent kötelességeket s gyenge erőnk megtekszorozódva a rel. tanítóképző életrekeltésével láten és az emberek előtt egyaránt nagy és szép dolgot tudtunk cselekedni.

Az intézet már áll, működik és méltán bizunk benne, hogy a belehelyezett reményeket valóra fogjuk tudni váltani! De meg nincs végleges hajléka. Már második évben működik ideiglenes helyiségünk, amely úgy ahogy eddig megfelelt, de a jövő tanévben már három tantermre lesz szükségünk és erre már ideiglenes helyiségek sem állanak rendelkezésünkre. Mindezek mellett szemben a legfontosabb körülmény az, hogy a megfelelő tanítóképzőintézet felállítása törvényes követelmény, amelyet ha teljesíteni nem tudnánk, tanítóképzőnk élet, fennmaradását tennénk bizonytalanná.

A f. évi január 26—27.-én tanítóképzőnket felülvizsgáló miniszteri bizottság utasította az intézet igazgató-Tanácsát, miielőbb szüntesse meg a mostani ideiglenes berendezkedést és gondoskodjon új, megfelelő iskolaépület felemeléséről. Tanítóképzőnk új épületének felállítását tehát ez a fontos körülmény most elodázhatatlanná és sürgőssé.

Szeretett Testvéreink!

A cselekedetet, az áldozatkészséget tőletek kérjük és várjuk: lelkészektől, tanítóktól és világi vezető férfiainktól. Arra kérünk, hogy a ti hitetek, buzgóságtok, szeretetetek és áldozatkészségtek emelje fel a rel. tanítóképzőnk alma materét. Hadd legyen örök szimbóluma ez az Isten dicsőségére emelt épület a ti nemes példátoknak, amely hosszú évtizedeken, sőt századokon át hirdesse, miként teljesítettük a református egyetemes református egyház lelkészei, tanítói és világi vezető férfiai az Isten anyaszentegyháza és hitünk családjával szemben való kötelességüket.

Nem ismeretlen előttetek az az elgondolás, amelynek alapján tanítóképzőnk új épületéhez az anyagi fedezetet biztosítani szeretnénk. Egyetemes Konventünk legutóbbi, mult év október 15.-én tartott ülésén (lásd: konventi jegyzőkönyv 49. sz. a. VI. pont alatt, 58. oldalon) olyan értelemben határozott, hogy **„kérő szóval fordul"** hozzátok, és a ti megértő, jóakaratú és nemes áldozatkészségtektől személyenként 1000—1000 Kč hozzájárulást kér a tanítóképzők épületének felemeléséhez. Nem mondta ki szenkire kötelezőleg ezen áldozat megszerzését, **„de reméli és bízik benne, hogy ezen összeget önként fogja felajánlani minden lelkész, tanító és világi vezető férfiú vagy személyenként hálóla-hálón, vagy egyetemlegesen az egyházmegyei lelkészi és tanítói egyesületek útján. Egyetemes Konvent tudja, hogy reményében csalatkozni nem fog, mert hiszen az áldozatkészségben a hit vezéreinek, az anyaszentegyház vezetőinek kell elöljárniok, hogy jó példát nyújtsanak azoknak, akik az ő gondozásuktól és vezetésüktől várják egy új élet, egy jobb világ megszületését."**

Az Egyetemes Konventünk ilyetén határozatát kívánjuk tehát végrehajtani, amikor hozzátok fordulunk szeretett testvéreink. Hallják meg anyaszentegyházunk kérő szavát és indítsák meg szíveteket a nemes áldozatra. Már szép példákat is tudunk előtte állítani. A komáromi egyházmegye gyülekezetei 100.000 Kč-val járulnak hozzá a tanítóképzőnk épületének felemeléséhez, az egyházmegye lelkészi és tanítói pedig testületileg ajánlották fel az 1000—1000 Kč-ás hozzájárulásokat. *Követnetek e szép példákat is az valamennyien egyházunk és ismagunk iránti féltő szeretettel és ajánljátok meg személyenként az 1000 Kč-ás hozzájárulásokat.* Nem kérünk az összegnek egyszerre való befizetését sem, hanem megtehetitek ezt évi 200 Kč-ás részletekben is. Csak azt kérjük, hogy az ide csatolt nyilatkozatot írjatok alá és küldjétek be hozzánk, Református tanítóképző-intézet igazgatósága Komárom—Komárno címre.

Szeretett Testvéreink!

Ti lelétek fordul most egyetemes egyházunk lelki szeme és híveink nagy tábora reménykedve várja tőletek a lélek bizonyságtételét. Adjon a mi Atyánk és Istenünk segedelmet nektek a nemes alkotáshoz és az önfeláldozó cselekedethez, hogy majdan mindnyájan szégyen és orcapirulás nélkül állhassunk meg az Ő szent trónusa előtt.

Komárom, 1937. január hó 28-án

Kerestyéni testvéri szeretettel:

Patay Károly s. k. esperes, az Ipeg. Tanács elnöke. — *Soós Károly* s. k. esperes. — *Nagy Nándor* s. k. egyházmegyei főgondnok. — *Fülöp Zsigmond* s. k. főgondnok.

Galambos Zoltán s. k. ref. lelkész. — *Nagy Sándor* s. k. ipargető.

a református Tanács tagjai.

Ref. Tanítóképző-intézet Komáromban

KOMÁRNO

Adománygyűjtés a tanítóképző új épületének felépítéséhez

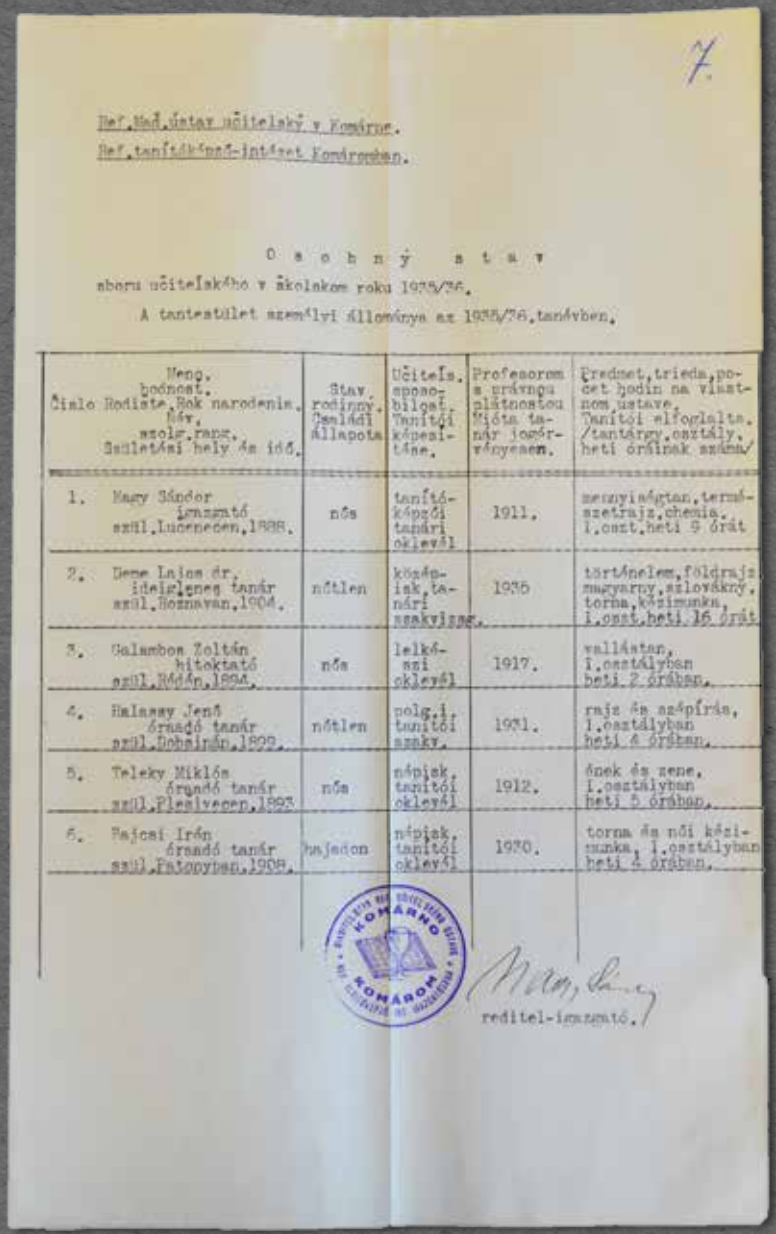

7.

Ref. Nad. ústav učitelský v Komárne.

Ref. tanítóképző-intézet Komáromban.

O s o b n ý s t a v

sboru učiteľského v školskom roku 1935/36.

A tantestület személyi állománya az 1935/36. tanévben.

Meno, bydlisko, Číslo Rodiste, Rok narodenia, Pôv, mater. reng, Štátna príslušnosť, Miesto narodenia, Deň a rok narodenia	Stav rodinný, Rodinné pomery	Učiteľská spôsobilosť, Učiteľské skúšky	Profesorom a riadnym učiteľom na tejto škole od	Predmet, trieda, počet hodín na vlastnom ústave. Učiteľská činnosť mimo ústav. Učiteľské zamestnanie. /predmet, trieda, počet hodín/
1. Nagy Sándor igazgató, szül. Lucsenecen, 1888.	nős	tanítóképzői tanári oklevél	1911.	mennyiségtan, természetrajz, chemia. I. oszt. heti 9 órát
2. Deme Lajos dr. ideiglenes tanár szül. Hosnyavan, 1904.	nőtlen	középiskolai tanári szakvizsga.	1935	történelem, földrajz, magyarnyelv, szlovákny, torna, kézimunka. I. oszt. heti 16 órát
3. Galambos Zoltán hitoktató szül. Rádón, 1894.	nős	lelkészi oklevél	1917.	vallástan, I. osztályban heti 2 órában.
4. Halassy Jenő óradó tanár szül. Dobsinán, 1899.	nőtlen	polg. i. tanítói szakv.	1931.	rajz és szépírás, I. osztályban heti 4 órában.
5. Teleky Miklós óradó tanár szül. Plesivecen, 1893	nős	népisk. tanítói oklevél	1912.	ének és zene, I. osztályban heti 5 órában.
6. Fajcsi Irén óradó tanár szül. Fajopyban, 1908.	hajadon	népisk. tanítói oklevél	1930.	torna és női kézimunka, I. osztályban heti 4 órában.

KOMÁRNO

reditel-igazgató.

A tantestület személyi állománya

3.

Reformovaný učitelský ústav v Komárne.
Református tanítóképző-intézet Komáromban.

Školní rok 1935/36. tanév.

Rozvrh předmětů pro I.pololetí.
Tantárgy-felosztás az I.félévben.

Předměty učební - Tantárgyak.	I.ročník - évfolyam.	
Náboženství - Hittan	2	
Jazyk vyučovací - Magyarnyelv	4	
Jazyk slovenský-Szlováknyelv	3	
Zeměpis - Földrajz	2	
Dějepis - Történelem	3	
Matematika - Mennyiségtan	4	
Přírodopis - Természetrajz	3	
Fysika a chemie-Fizika,chémia	2	
Krasopis - Szépírás	1	
Kreslení - Rajz	3	
Zpěv a hudba-Ének és zene	5	
Ruční práce - Kézimunka	2	
Tělocvik - Torna	2	

V Komárne dne 1.XI.1935.
Komáromban,1935.XI.1.

KOMÁROM

Ředitel - igazgató.

TANTÁRGYELOSZTÁS AZ ELSŐ FÉLÉVBEN

4.

Reformovaný maďarský kted.ústav učitelský v Komárne.
Református magyartannyelvű kted.tanítóképző-intézet Komáromban.

Rozvrh hodin v I.pololetí školního roku 1935/36.
Órarend az 1935/36.tanév I.felében.

Dní Napok.	Hodiny Órák.	I.ročník. I.évfolyam	
Pondělí Hétfő	8-9	Náboženství-Hittan	
	9-10	Matematika-Mennyiségtan	
	10-11	Chemie - Chémia	
	11-12	Dějepis - Történelem	
	12-1		
	1-2		
	2-3	Tělocvik - Torna	
	3-4	Ruční práce - Kézimunka	
	4-5		
Úterý Kedd	8-9	Matematika-Mennyiségtan	
	9-10	Přírodopis-Természetrajz	
	10-11	Jazyk maďarský-Magyarnyelv	
	11-12	Jazyk slovenský-Szlováknyelv	
	12-1	Zpěv a hudba - Ének és zene	
	1-2		
	2-3		
	3-4	Kreslení - Rajz	
	4-5	Kreslení - Rajz	
Středa Szerda	8-9	Jazyk slovenský-Szlováknyelv	
	9-10	Dějepis - Történelem	
	10-11	Jazyk maďarský-Magyarnyelv	← Zeměpis-Földrajz
	11-12	Zpěv a hudba - Ének és zene	
	12-1		
	1-2		
	2-3		
	3-4		
	4-5		
Čtvrtek Csütörtök	8-9	Církevní zpěv - Egyházi ének	
	9-10	Matematika - Mennyiségtan	
	10-11	Chemie - Chémia	
	11-12	Přírodopis-Természetrajz	
	12-1	Zpěv a hudba	
	1-2		
	2-3		
	3-4	Kreslení - Rajz	
	4-5	Krasopis - Szépírás	
Pátek Péntek	8-9	Náboženství-Hittan	
	9-10	Jazyk maďarský-Magyarnyelv	
	10-11	Zeměpis - Földrajz	
	11-12	Dějepis - Történelem	
	12-1		
	1-2		
	2-3	Tělocvik-Torna	
	3-4	Ruční práce-Kézimunka	
	4-5		
Sobota Szombat	8-9	Matematika-Mennyiségtan	
	9-10	Jazyk slovenský-Szlováknyelv	
	10-11	Jazyk maďarský-Magyarnyelv	
	11-12	Přírodopis-Természetrajz	
	12-1	Zpěv a hudba - Ének és zene	
	1-2		
	2-3		
	3-4		
	4-5		

KOMÁROM

ředitel - igazgató.

A TANÍTÓKÉPZŐ HETI ÓRARENDJE

TEOLÓGIA

A felvidéki református teológusképzés nem tekint vissza évszázados múltra, mint a Kárpát-medence más magyar református teológiái esetében. A „saját” lelkészképzés elindítását a kényszer szülte a XX. században.
Az 1920-ban megalakult szlovenszkói Tiszáninneni egyházkerület és az 1921-ben létrejött Dunáninneni egyházkerület vezetősége, már a megalakulásakor kimondta a saját lelkészképző intézet felállításának szükségességét. A Konvent több ízben is tárgyalt és határozatot hozott a teológia és a tanítóképző létrehozásáról. Az 1923. június 17-én megnyílt lévai alkotmányozó zsinat külön határozatban erősítette mega lelkészképző intézet felállításának szükségességét.
Mivel Losonc volt a felvidéki református egyház legtehetősebb gyülekezete, az egyház vezetése megbízta Sörös Béla, helybeli lelkipásztort, a lelkészképző intézet megszervezésével. Sörös Béla letette a konvent asztalára a teológusképző teljes koncepcióját, a tanulmányi programoktól kezdve, az egyes tárgyak órabeosztásán és az oktatók javasolt személyén keresztül, a költségvetésig

Sörös Béla

A losonci teológia szervezeti szabálya 1926-ból

Szervezeti szabályzat.

a szlovenszkói és podkárpátoruszki Egyetemes Református Egyház theologiai főiskolája részére.

I. Szakasz.

A fenntartó testület.

1.§. A szlovenszkói és podkárpátoruszki Egyetemes Református Egyház a lelkészképzés céljából egy theologiai főiskolát állít fel, amelynek fenntartója az Egyetemes Konvent.

2.§. Az Egyetemes Konvent a theologiai főiskola alapítását, szervezését, állandó felügyelését, belső és külső fejlesztését a főiskolai igazgató-tanács által végzi és gyakorolja.

3.§. A főiskolai igazgatótanács tagjai: a három egyházkerület püspöke és főgondnoka, az Egyetemes Konvent által 3 év tartamára választott 2 konventi tag és az Egyetemes Egyházból általa azonban választott 2 lelkész. A főiskola igazgatója az igazgatótanácsnak hivatalból tagja, a számvizsgáló bizottság előadója.

4.§. A főiskolai igazgatótanács elnökét és gondnokát, mint főiskolai gondnokot az Egyetemes Konvent, több tisztviselőjét - szerint, amint azok beállítása szükségessé válik - az igazgatótanács saját kebeléből választja.

5.§. A főiskolai igazgató-tanács rendszerint évenkint egyszer, az Egyetemes Konvent gyűlését megelőzőleg tart ülést. Ez köz ben a folyó egyházi időszaki tanácsa által intézi. Ennek tagja az elnökön és gondnokon, valamint az intézeti igazgatón kívül az igazgató-tanács teljes üléseiben tanácskozási szavazattal megválasztott két tag, valamint az ezek akadályoztatása esetére ugyancsak választandó és sorrend szerint behívandó két póttag.

6.§. Az intézet közvetlen igazgatását és belső felügyeletét az igazgató tanács által erre ideiglenes, vagy három év tartamára rendes igazgatói minőségben megválasztott főiskolai tanár végzi.

7.§. A theológiai főiskola működését az 1927. év szeptember havában kezdi meg.

A LOSONCI TEOLÓGIA ÉPÜLETE

bezárólag. A konvent – 1925. szeptember 8-án – kimondta a végső szót: „indulhat a losonci teológiai szeminárium". Az ünnepélyes megnyitóra 1925. szeptember 16-án, a losonci egyház tanácstermében került sor. Sörös Béla a XIX. századi skóciai lelkészképzés módszerét alakította át és honosította meg Losoncon. Skóciában a diákok beköltöztek egy-egy lelkészhez és elsajátították tőle az adott tárgyban szükséges tudnivalókat. Vizsgáztak majd tovább mentek egy másik lelkészhez, mást tanulni. Losoncon nem a teológusok utaztak tanáraik után, hanem a tanárok – akik egyébként valamennyien gyakorló gyülekezeti lelkészek voltak – érkeztek hosszabb-rövidebb időre a teológusokhoz, a szemináriumba. Addig maradtak, amíg elő nem adták a teljes anyagot. Ma azt mondanánk: tömbösítve oktattak. Majd jött a következő tanár. Ez egyébként jelentősen megerősítette a losonci képzésben a gyakorlati teológia tekintélyét és az itt végzettek szolgálatra való gyakorlati alkalmasságát. A négyéves képzés végére összeállt mindaz, ami a magyar református teológiákon évfolyamokra és szemeszterekre

volt szétosztva. Ez volt az alapelv és ennek megfelelően, a teológia szervezeti felépítése is eltért a mai felfogásunktól.
Sörös Béla személye elválaszthatatlan a losonci teológiától. Az itteni hallgatók visszaemlékezései alapján, az igazgató szigorú, de szerető apaként viszonyult a teológusokhoz. Mindennél fontosabbnak tartotta a képzés minőségét.
Fennállása 14 éve alatt a losonci teológiai szeminárium, mintegy 110 lelkipásztort adott a felvidéki református egyháznak. A visszacsatolást követően, az intézmény 1939. január 1-jével kimondta a saját megszűnését.

A TANÁRI KAR
1925-BEN

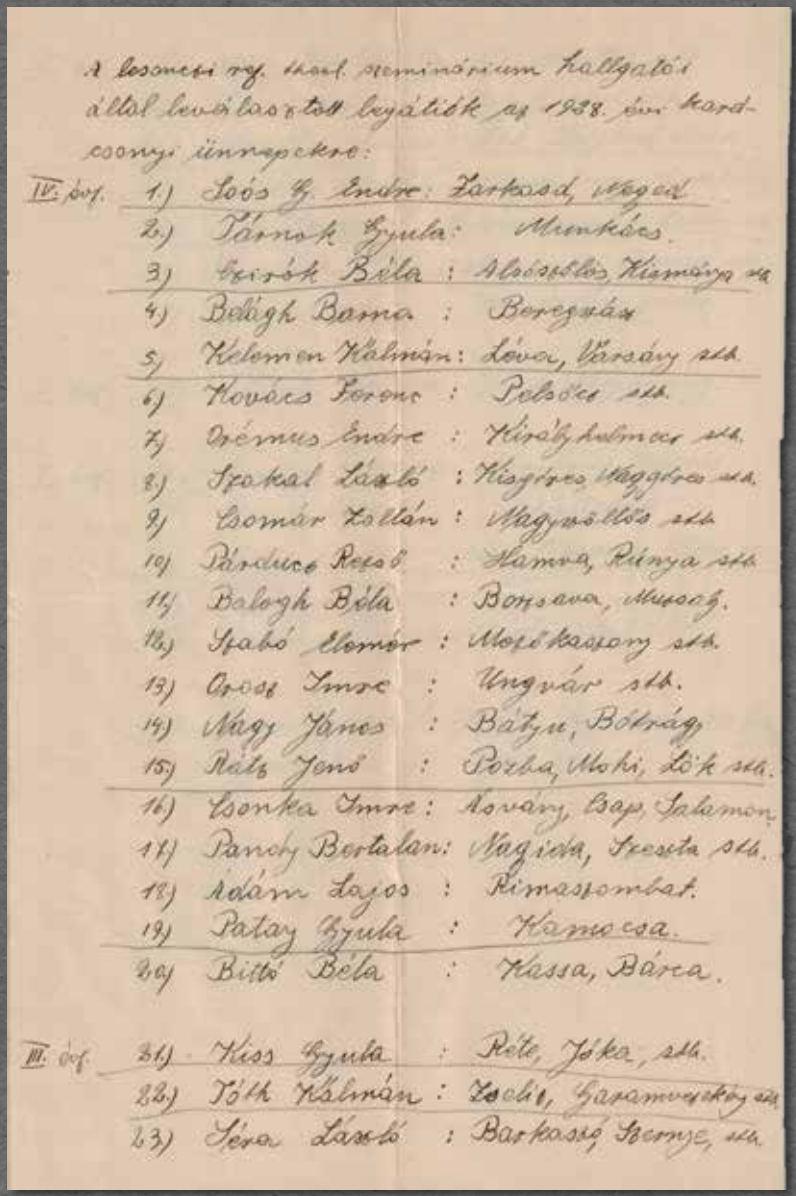

A losonci ref. theol. szeminárium hallgatói által levő lassztól legyátiók az 1928. évi karácsony ünnepekre:

IV. év. 1.) Soós Gy. Endre: Farkasd, Végcd
2.) Tárnok Gyula: Munkács.
3.) Szirák Béla: Alsósólos, Kismárja stb.
4.) Balogh Barna: Beregvár
5.) Kelemen Kálmán: Lóna, Városy stb.
6.) Kovács Ferenc: Polsóca stb.
7.) Orémus Endre: Királyhalmcsa stb.
8.) Szokal László: Kisgéres, Nagygéres stb.
9.) Csomár Zoltán: Nagysallós stb.
10.) Párducz Rezső: Kamra, Rónya stb.
11.) Balogh Béla: Bonsava, Mucsony.
12.) Szabó Elemér: Mezőkaszony stb.
13.) Gross Imre: Ungvár stb.
14.) Nagy János: Bátyu, Bótrág,
15.) Rátz Jenő: Pozba, Mokri, Lók stb.
16.) Csonka Imre: Kovány, Bap, Salamon,
17.) Panek Bertalan: Nagida, Szecsta stb.
18.) Ádám Lajos: Rimaszombat.
19.) Patay Gyula: Kamocsa.
20.) Bittó Béla: Kassa, Bárca.

III. év. 21.) Kiss Gyula: Réte, Jóka, stb.
22.) Tóth Kálmán: Zsobi, Szaramovszky stb.
23.) Szőra László: Barkasóg, Szemje, stb.

A LOSONCI TEOLÓGIA LEGÁTUSAI
ÉS VÁLASZTOTT KÖRZETEIK 1928 KARÁCSONYÁN

A LOSONCZI REF. THEOL. SEM. VÉGZETT HALLGATÓI.
1925
1929.
HA ISTEN VELÜNK
KICSODA ELLENÜNK
Gulambos Zoltán ref. lelk.
Winkler Anna előadó
De Agyagás Sándor ref. lelk.
Zsemlye Lajos ref. lelk.
Antal Gyula ref. lelk.
Pap József ref. lelk.
Módis László ref. lelk.
Szőke István ref. lelk.
Hövy Árpád ref. lelk.
Sörös Béla ref. lelk. theol. igazgató
De Magda Sándor ref. lelk.
Riszner Ede előadó
Frenyó Győző előadó
Varga Imre
Csomár Zoltán
Bittó Béla
Kovács Ferencz
Oros Imre
Bőjthe Sándor ref. lelk.
Tárnok Gyula
Párducz Rezső
Ádám Lajos
Kelemen Kálmán
Pandy Bertalan
Czirok Béla
Csonka Imre
Nagy János
Beldgh Barna
Balogh Béla
Rátz Jenő
Soós Endre
Szakal László
Patay Gyula
Orémus Endre
Szabó Elemér
Naranosik Imre

Sőrős Béla és tanítványai 1937-ben

Teológusok csoportja Sőrős Bélával,
feltételezhetően az 1937-es diákkonferencián

BELMISSZIÓ

Az államfordulatot követő bizonytalan és zavaros időszakban komolyabb református belmissziói tevékenységről Csehszlovákia területen nincs tudomásunk. 1922-ben a konvent belmissziói bizottságot állított fel és a következő évben javasolták a belmissziói munka központi egyházi irányítás alá vonását. A belmisszió első komolyabb eredményei a diák- és ifjúsági munka terén mutatkoztak. Ez összefüggött a losonci lelkészképző 1925-ös megnyitásával. Az ifjúsági fiúmunka mellett komoly eredményei mutatkoztak a leányok közötti missziónak is. A leánykonferenciák általában a fiúkénál nagyobb számú résztvevőt vonzottak. Az 1926-ban Komáromban megszervezett első országos leánykonferenciának közel 600 résztvevője volt. A diakónia terén az egyházias belmisszió felemás eredményeket tudott felmutatni. A pozsonyi diákinternátus és diákmenza szociális téren ugyancsak fontos szerepet játszott. Ezek mellett a harmincas években, több egyházközségben is találunk, nagyrészt gyülekezeti fenntartású, szociális létesítményeket. A református belmisszió két világháború közötti legjelentősebb teljesítményének a református árvaházi

A marcelházai árvaház, előtte Keszegh Pál, a Béthel egyesület titkára

A komáromi Timóteus palota

A lévai fiókárvaház az 1930-as években

A BERETKEI ÁRVAHÁZ

A KISKOSZMÁLYI ÁRVAHÁZ

intézményrendszer kiépítését és fenntartását tarthatjuk. Az árvagondozás ilyen mértékű felkarolása sajátos színezetet adott a felvidéki és a kárpátaljai belmissziónak.
1928 áprilisában kezdte működését a marcelházi árvaház, amely egyben egy kegyes ébredési, belmissziói mozgalomnak – a kiskoszmályi mozgalomnak – a kezdetét is jelentette. Az árvaotthon 1931-ben Kiskoszmályba költözött. Ennek biztosított jogi keretet a Béthel Egylet. 1929 októberében jött létre az egyház egyetemes fenntartású árvaháza a gömöri egyházmegyéhez tartozó Beretkén. Létrehozásában Bácsy Gyula beretkei lelkészé, valamint Tornallyay Margit helyi földbirtokosnőé volt a döntő érdem. 1935-ben a nagyszőlősi „Atzél Perényi Református Szeretet-Árvaház" október 6-án nyitotta meg kapuit, bő két hónap múlva pedig megtörtént a munkácsi árvaház ünnepélyes átadása is. Az egyházkerület, mindkét árvaház fenntartását és irányítását a Kárpátaljai Református Segítő Egyesületre bízta. A két intézmény közös igazgatóság alá került, Bácsy Gyula vezetése alatt. Valamennyi református árvaház a második világháború alatt és után szűnt meg.

Nehézy Károly

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK

003098 SZ 2. OSZTÁLY.

KEDVEZMÉNYESÁRÚ

ÉVES BÉRLETJEGY

1000 km-ig

AZ 1944. ÉVRE.

Keszegh Pál úr

a „Béke" Egy. Tiszáru részére.

AZ IGAZGATÓSÁG:

A TULAJDONOS NÉVALÁÍRÁSA:

III. o. kedvezményes bérletjegyminta.

A KISKOSZMÁLYI ÁRVAHÁZ LAKÓI AZ 1930-AS ÉVEKBEN

Ifjúsági konferencia 1935. május 1-jén a ref. tanoncotthonban.
Ülők balról: Vörös Béla, Mézes Zsigmond, Tóth Kálmán,
Galambos Zoltán, Kelemen Kálmán, Berza János, Komjáthy Aladár

A Pozsonyi Református Leánykór,
Szabó Béláné szül. Herpay Ilonával 1943-ban

Diakonisszák Komáromban, 1940.
Acsay Irma, Leskovits Mária, Erzsébet testvér
(Szűcs András felesége)

Leik. Hiv.

Meghívója és programja

a kiskoszmályi árvaház felavató ünnepélyének:

Gyülekezés 1932 május 26-án, csütörtökön délelőtt 9 órára. Gyülekezés alatt a marcelházai vonós zenekar működik.

I. Üdvözlő ének: Testvér az Úrban üdvözlünk — énekli az árvák.

II. Rövid megnyitó. Tartja Balogh Elemér püspök.

III. Közének: XC zsoltár.

IV. Rövid ima.

V. Bibliamagyarázat kapcsán az árvaház történetének rövid ismertetése. Tartja az alapitók egyike.

VI. Imádkozzatok, és buzgón kérjetek — énekli a pozbai leánykór.

VII. Közének: CV zsoltár.

VIII. Felavató imaóra. Kezdő imádságot mondja: Patay Károly esperes, a további imádkozásban részt vesznek az árvaház alapitói és mindazok, akik imádkozni akarnak.

IX. Közének: LXV zsoltár.

X. Felhivás egy nagy akcióra. Előterjeszti az árvaház vezetősége.

XI. Közének: Fel barátim. — Zenekar.

XII. Hirdetések. — Pénybepezés.

Ebéd.

2—3 óráig: Bibliakörök, egyszerű gyülekezeti tagok vezetése mellett.

3—4 óráig: Közének: Jövel Szent Lélek Úristen.

Mit tett velem Isten? — Bizonyságtevések lelkészektől, tanitóktól, földmüves emberektől és másoktól.

Az Ur csodásan működik — énekli a pozbai leánykór.

4—5 óráig. Előadás a külmisszióról és a Hajnal ujságról. Tartja egy segéd lelkész. Ének: Grönland jeges vidéki.

5—6 óráig: Az árvaházi gyermekek bemutatkozása.

Rövid ima.

Záró ének: 144 dicséret 1 Krisztus ki vagy nap és világ.

Előtte való nap: 1932 május 25-én, szerdán délelőtt 9 órakor az árvaház fenntartóinak közgyülése.

Programm:

I. Ének. — Az Ur csodásan működik.
II. Ima.
III. Elnöki beszámoló.
IV. Számadások ismertetése.
V. Az árvaház jövőjének megbeszélése. — Hajnal ujság — Indítványok.
VI. Ima és közének.

Ebéd.

Délután 2 órakor a Komárom és Léva vidéki tanitónők és leánykóri tagok evangéliomi találkozója.

Programm:

Jelszó: „Ha a trombita bizonytalan zenét ád, ki készül a harcra?" I. Korinthus 14: 8.

Közös megbeszélése a következő témáknak:

I. Biblia magyarázat tárgya: a jelszó.
II. Az Ur harca értem.
III. Harc önmagammal.
IV. Az én harcom az Urért.
V. Milyen áldását vettem a külmisszióval való foglalkozásnak?
VI. Indítványok.

Tudnivalók mindkét napra vonatkozólag: Éjjeli szállásról és közös étkezésről (ebéd 8 Kč) csak azok számára tog gondoskodni az árvaház, akik azt előre bejelentik május 10-ig a következő címre: Árvaház Malé Kozmalovce, posta: Nový Tekov. — Büffé lesz. — Akik akarnak, hozhatnak magukkal élelmet.

Ezen meghivó mindazoknak szól, akik csak elolvassák.

Az árvaház barátait az ünnepélyre sok szeretettel várja az

ÁRVA CSALÁD.

BARSI REF. EGYHÁZMEGYEI

Czudm. Párbány. 32 - 154

A fiúkat is hozd!

A nagyszőlősi Atzél-Perényi Református Szeretet-árvaház ünnepélyes megnyitása. Bertók Béla kárpátaljai református püspök beszédet mond

Kiskoszmályon az árvaház előtt

A Timóteus árvaház mandolinzenekara

A beretkei árvaház és lakói

A lányok hálószobája Beretkén

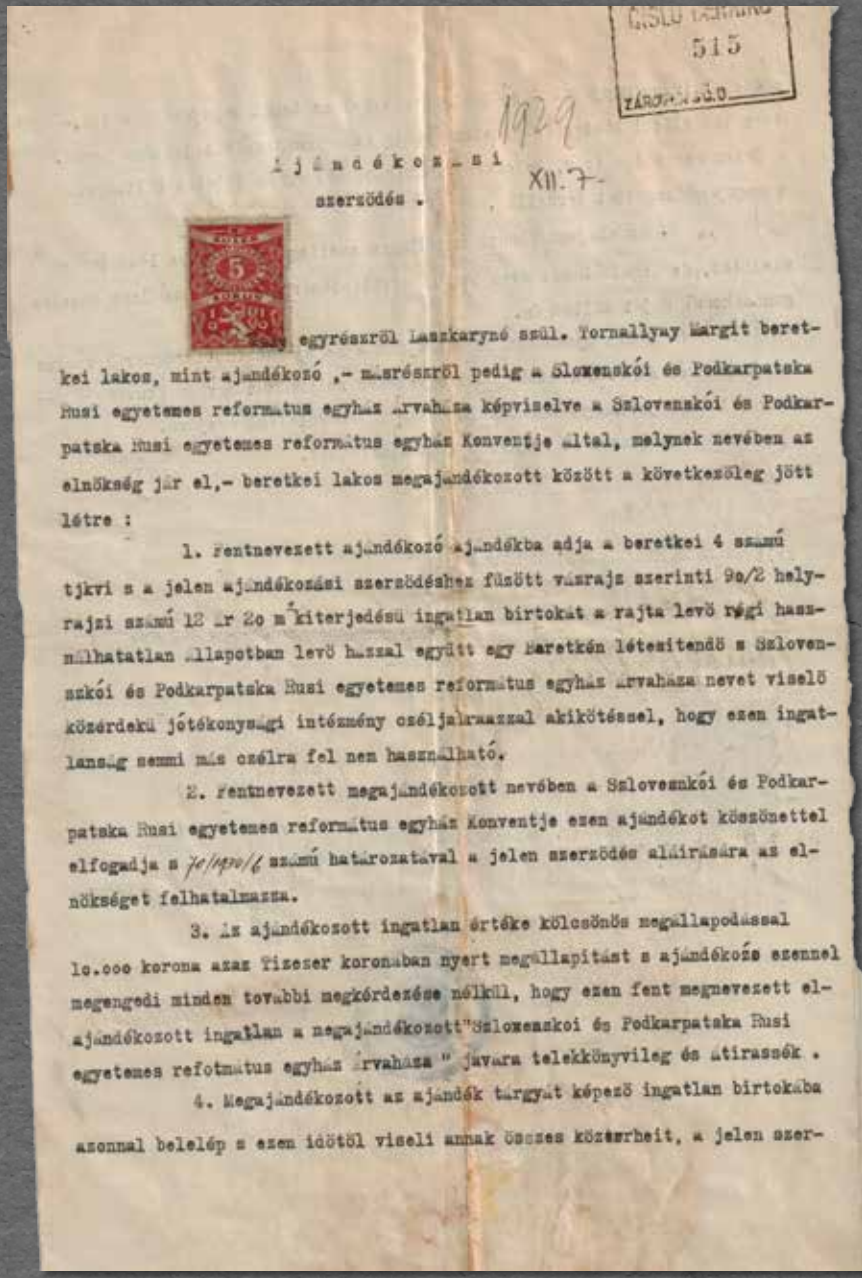

515

1929

XII.7.

Ajándékozási szerződés.

egyrészről Laszkaryné szül. Tornallyay Margit beretkei lakos, mint ajándékozó ,- másrészről pedig a Slovenskói és Podkarpatska Rusi egyetemes református egyház árvaháza képviselve a Szlovenskói és Podkarpatska Rusi egyetemes református egyház Konventje által, melynek nevében az elnökség jár el,- beretkei lakos megajándékozott között a következőleg jött létre :

1. Fentnevezett ajándékozó ajándékba adja a beretkei 4 számú tjkvi s a jelen ajándékozási szerződéshez fűzött vázrajz szerinti 9o/2 helyrajzi számú 12 ár 2o m² kiterjedésű ingatlan birtokát a rajta levő régi használhatatlan állapotban levő házzal együtt egy Beretkén létesitendő s Szlovenszkói és Podkarpatska Rusi egyetemes református egyház árvaháza nevet viselő közérdekű jótékonysági intézmény czéljairaazzal akikötéssel, hogy ezen ingatlanság semmi más czélra fel nem használható.

2. Fentnevezett megajándékozott nevében a Szlovenskói és Podkarpatska Rusi egyetemes református egyház Konventje ezen ajándékot köszönettel elfogadja s 70/1930/6 számú határozatával a jelen szerződés aláirására az elnökséget felhatalmazza.

3. Az ajándékozott ingatlan értéke kölcsönös megállapodással 1o.ooo korona azaz Tizezer koronában nyert megállapitást s ajándékozó ezennel megengedi minden további megkérdezése nélkül, hogy ezen fent megnevezett elajándékozott ingatlan a megajándékozott "Szlovenskoi és Podkarpatska Rusi egyetemes refotmátus egyház árvaháza " javára telekkönyvileg és átirassék .

4. Megajándékozott az ajándék tárgyát képező ingatlan birtokába azonnal belelép s ezen időtől viseli annak összes közterheit, a jelen szer-

Tornallyay Margit adománylevele

zödés aláírása napjától jövő kösterhek viselése tehát megajándékozott ,- az esem idö elötti kösterhek viselése pedig az ajándékozó kötelessége leend. A jelen szerzödés irás, telekkönyvi átírás, bélyeg és illeték költségei a megajándékozottat terhelik .

5. Az elajándékozott ingatlanon esetleg bekebelezve levö terhek mielöbbi, de legalább két éven belüli törültetéséről ajándékozó lesz köteles gondoskodni saját költségén.

6. Jelen ajándékozási szerzödés a megajándékozott részéről csakis a Szlovenskói és Podkarpatska Rusi egyetemes reformatus egyhaz Konventje részéről leendö jóváhagyó záradékolás utan valik kötelezö erejüvé.

Felolvasás és megértés utan aláiratott.

Kelt Tornala, dňa 7. decembra 1929.

V Bratislave 1930 v aprili 4.
A Szlovenskói és podkarpatská Rusi egyetemes ref. Konvent, nevében jóváhagyó
Kassakaryné
Tornalyi azlovára. Kötelek. Presbiterek Gyám Pénztárnok
Tornalyi Margit
pap ök, convent elnök
Gyámhatósági tag

Podľa overovacieho registriku číslo O 751/29, pani Margita Laszkaryová rod. Tornallyová, statkárka v Beretke, ktorej osobná totožnosť zvedkami pánom Štefanom Mártonom, kancel. pomoc. v Tornale, a slečnou Marien Majerčíkovou, kancel. pomoc. v Tornale preukázaná bola, podpísala túto listinu vlastnoručne predo mnou.---------Zo súdnej kancelárie
Okresného súdu v Tornale, odd. I.,
dňa 7. decembra 1929.-

súdny kanc. asistent

ČÍSLO DENNÍKU 515

OBEC: BERETKA
OKRES: TORNAĽA

SITUAČNÝ PLÁN

o rozdelenie pozemkov parc. čís. 90

Mierka 1:3000.

SNÍMKA POZEMKOVÉ MAPY.

MIERKA 1:4000.

Parc. č. 90/1 Kat. pl. 144

Parc. č. 90/2 Kat. pl. 144/2

VÝKAZ PLOCHY

Pôvodný stav

Parc. č.					
parc. č. 90	Laszkary-ová Tornallyay Margit	majer. dvor	1 J. 55 š. 59 á 50 m²		Kataštr. parc. č. 144
Nový stav					
parc. č. 90/1	Laszkary-ová Tornallyay Margit	majer. dvor	1216 š. 47 á 50 m²		parc. č. 144
č. 90/2	Obročné gen. ref. cirkvi na Slovensku a Podkarpatskej Rusi	dom. dvor	339 š. 12 á 50 m²		parc. č. 144/2
	Spolu:		1 J. 55 š. 59 á 50 m²		

Potvrdzujem správnosť tohoto plánu, vyhotov... ako súdneho znalca bol ustanovený P. Hrivnák ... preskúmaní, stanovení a odsúhlasení pod ... dňa 17-ho mája 1922 č. 142 5% z. o n. ... ale je prevzatý. Body diel. hranic boly ... zamerané Melicher ... o mojou kanceláriou ... vyhotovené dňa 15 ago. júla 1929. ... Jelšava, dňa 16 ha aug. 1929.

SAJTÓ

A két világháború közötti Szlovenszkói és Kárpátaljai Egyetemes Református Egyház vezetői tisztában voltak azzal a tagadhatatlan ténnyel, hogy a sajtónak nagy szerepe van egy közösség életében. Már az egyházszervezés elején tudatosították, hogy az új államkeretben új sajtótermékeket kell megjelentetni. Így olvasható a református sajtóban számos érdekes cikk, vagy véleménycikk komoly társadalmi, szociológiai, egyházpolitikai, tanbeli kérdésekről, és a következő számok valamelyikében ott van rá egy reflexió, egy másik szerző tollából. Nem számított ritkaságnak, hogy akár nyilvános sajtóviták, vagy véleményütköztetések jelentek meg az egyházi lapokban. Ami ugyancsak nagy érték, hogy az adott kor egyházi vezetőinek – számos esetben e lapok kiadóinak, felelős szerkesztőinek, főszerkesztőinek, szerkesztőinek és

Református Egyház és Iskola

REZ LÁSZLÓ

Imádság.

Célkitűzésünk.

munkatársainak – szolgálatai, küzdelmei és az egyházért való törekvései, pontosan kirajzolódnak a kor egyházi sajtóját olvasva.
A sajtó szerepe, jelenléte és küldetése folyamatos aktualitásként volt jelen az egyház életében. A két világháború közötti időszakban hatféle református sajtótermékről kell említést tennünk Szlovenszkó és Kárpátalja területén:

- az egyház hivatalos lapja (Református Egyház és Iskola),
- népmozgalmi lapok (Szeretet, Összefogás),
- missziói lapok (Baráti Szó, Hajnal, Református Ifjú, Református Leány),
- lelkipásztori szakfolyóiratok (Református Sion, Útmutató, Felvidéki Prédikátor),
- gyülekezeti lapok (Kis Tükör)
- az összmagyar reformátusságot bemutató világlap (Református Világszemle).

ÖSSZEFOGÁS
MAGYAR REFORMÁTUS NÉPLAP
Szolgálatunk.
I. évf. 1. szám.
Szerkeszti: Varga Imre.
1937. május 15.

III. évfolyam.
1. szám.
1925. január 10.
SZERETET
„Én vagyok az ut…"
A Heidelbergi Káté és magyarázata.

tartalom:
bartáti szó
szerkeszti: varga imre
II. ÉVFOLYAM. 1931. :: 1–2. SZ. JANUAR–FEBRUAR.

I. évfolyam. 1931 április hó. 1. szám.

HAJNAL

LEGY SEGITSÉGÜL NEKÜNK. AP CSEL 16:9

Külmissziói folyóirat.

Felelős szerkesztő és kiadó: NEHÉZY KÁROLY

Beköszöntő.

II. évfolyam, 1. szám. 1934. január. Egyes szám ára 1 Kč.

REFORMÁTUS IFJÚ

Felelős szerkesztő: TÓTH KÁLMÁN REFORMÁTUS S. LELKÉSZ

Hitünk tanítása.

Az Úr az ő ószövetségi népének lelkére kötötte, hogy az ifjúságot a legnagyobb gonddal és idejekorán helyesen tanítsák, sőt határozottan megparancsolta, hogy azt az ő törvényére oktassák és neki a sákramentumok titkait megmagyarázzák (II. Móz. 12:26–27, 13:14, V. Móz. 4:9–10, 6:7). Mivel pedig az evangéliumi és apostoli iratokból világos, hogy az Isten az ő újszövetségbeli népére is nem kevésbbé ügyel, amennyiben nyilván bizonyságot tesz erről, eképpen szólván: „Engedjétek hozzám jőni a gyermekeket, mert ilyeneké a mennyeknek országa (Márk 10:14); tehát igen helyesen cselekeszenek az Egyházak lelkipásztorai, akik az ifjú nemzedéket korán és szorgalmasan oktatják lerakván a hit első alapját és híven tanítván vallásunk elemeit, megmagyarázva Isten Tíz parancsolatát, az Apostoli Hitvallást, az Úri imádságot, a sákramentumok lényegét és vallásunk más ilynemű alapelveit s főbb hittételeit. Az Egyház bizonyítsa be e részben is hitét és buzgóságát azzal, hogy a gyermekei helyes nevelésben részesülnek. A II. Helvét Hitvallásból.

Most az ú. n. „farsangi" időben vagyunk. Nagyon sokan nem tudják azonban, hogy nekünk református keresztyéneknek nincs „farsangunk." Nálunk nem lehet kettős élet, kettős mérték. A farsang nem egyéb, mint engedmény a pogány világnak. A református keresztyén mindig tudja, hogy Isten színe előtt áll. Isten a „farsang" idején is Isten! A református keresztyén ifjúnak tehát nem szabad a lélekben most is pogány társadalom esztelen szórakozásaiban részt venni. Legyünk erősek, ne szégyeljük meggyőződésünket és hitünket! Tudjuk jól, hogy Isten országát és az emberiség ügyét nem a táncoló és „farsangoló" ifjúság vitte előre, hanem az imádkozó és dolgozó ifjúság. Ifjú Testvérem! gondolkozz ezekről!

Önvallomás.

A MI MUNKÁNK

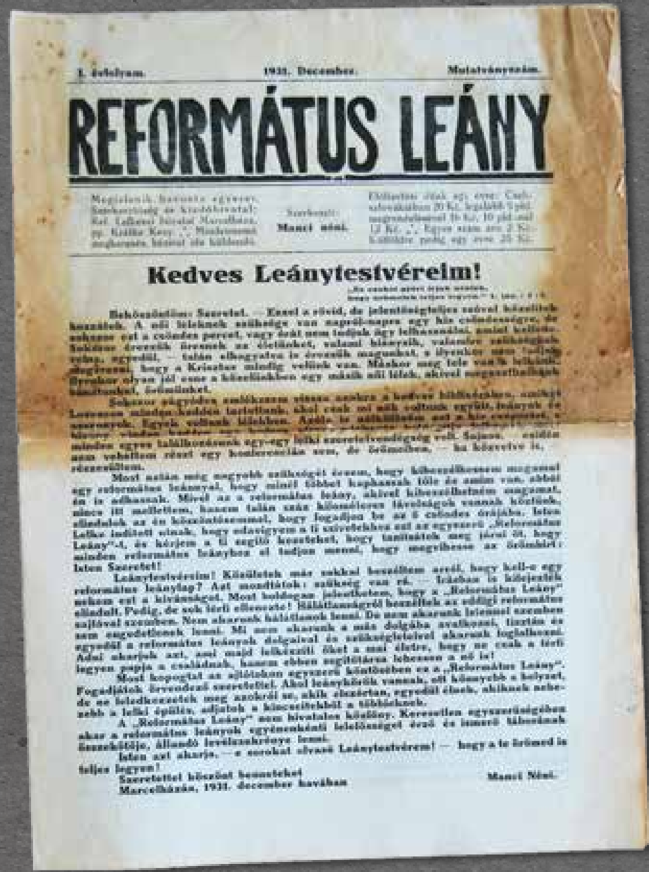

I. évfolyam. 1931. December. Mutatványszám.

REFORMÁTUS LEÁNY

Szerkeszti: Manci néni.

Kedves Leánytestvéreim!

Szeretettel köszönt benneteket
Marcelházán, 1931. december havában
Manci Néni.

A hírlapbélyeg használatát a bratislavai posta- és távirdaigazgatóság 22580/III. a.—1929. sz. rendeletével engedélyezte.

IV. évfolyam. Búcs, 1932. szeptember—október. 9—10. szám.

REFORMÁTUS SION

GYAKORLATI FOLYÓIRAT

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 50 korona. Megjelenik havonként.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: SOÓS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Búcs 2. Nitra.

Hirdetéseket GONDOS VILMOS könyvnyomdája, papírkereskedése fogad el, Párkány.

Munkatársak: VÁGÓ EDE, ZAJDÓ LÁSZLÓ, ZSEMLYE LAJOS.

TARTALOM:

Az egyház szociális kötelességei. (Zsemlye Lajos.)
Esti óránk: Jövő és jelen. (Studens.)
Egyházi beszédek:
Szedjétek össze a megmaradt darabokat. (Kövér Árpád)
Ime mi hozzád járulunk. (sc)
A hit gyümölcsei. (Zajdó László.)
A jócselekedetek szükséges volta. (Bűnbánati.) (Zajdó László.)
Az úrvacsoravétel. (Bűnbánati.) (Szabó Zsigmond.)
Reformátio emlékünnepén. (sc.)

Nyomatott GONDOS VILMOS könyvnyomdájában. Párkány.

ÚTMUTATÓ

1935 NOVEMBER HÓ.

2. SZÁM.

Nyomatott Klein Gézánál, Rimavská Sobota, Masaryk tér 6.

»Novinové výplatné povoleno ředitelstvím pošt telegrafů v Košicích pod čís. 59.838/IV—35. Podávací poštovní úřad Rimavská Sobota.«

FELVIDÉKI

PRÉDIKÁTOR

Azelőtt: ÚTMUTATÓ.

FOLYÓIRAT
a református igehirdetés szolgálatában.

1938. december
1939. január

IV. évfolyam.
1. szám.

Szerkeszti: KONKOLY-THEGE ISTVÁN.
Jánosi, u. p. Feled, Gömör megye.

Nyomatott BABÁGH JÓZSEF könyvnyomdájában, Rozsnyón.

Ujságbélyeg használatát 45043/IV.—36. sz. alatt a kassai pósta és távirdaigazgatóság engedélyezte.

I. évfolyam. 1928. november. 1. szám.

KIS TÜKÖR

A RÉV-KOMÁROMI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hónap közepén.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Komárno-Komárom, Jókai-u. 18.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelős szerkesztő: GALAMBOS ZOLTÁN.

Előfizetési díjak egy évre: Helyben 10 csehszlovák korona. Vidékre 14 Kč. Külföldre 20 Kč. Egyes szám ára helyben 1 Kč.

Arany-mag-vetés.

„Imé, kiméne a magvető vetni . . .“ Máté 13:3 b.

Mindenféle elvetett mag kikel. A buza is, a konkoly is. A harag magva mellett a titkos bűnök magva is. De a szeretetéből is kikel a hófehér liliomvirág. Hát még ha az a mag az Égből hull alá!

Ilyen mag az Ige.

Ezt egyszer maga az Úr Jézus szórta. S mégis egyik-másik az útfélre, a sziklára, a tövisek közé esett . . . S csak a jó földbe hullottból nőtt ki a hit, remény és szeretet. Azóta emberek hintik a magot. Gyarló, gyakran gyenge szivü emberek. De a mag azért az Ige. Arany-mag. Égből aláhullott. S most még több hull az útfélre, a sziklára. De hull a jó földbe is. És megtermi a bűnbocsánatot, a megtérést, az újjászületést, az idvezitő hitet.

A Kis Tükör is magvető.

Arany-mag-vető.

Nyisd ki a szived, hogy a mag jó talajba essen. S imádkozz, hogy életre hívja azt a Lélek. — Imé, a magvető most is kimegy vetni . . . Kötényében viszi arany-magvak sokaságát. A Lélek fényében született, megtermett élet-kenyerét. S hinti — szórja öreg városunk utcáira, házaiba, lakói közé. Fogadjátok az új ruhába öltözött régi igazságot, nagyapáitok, nagyanyáitok nagy hitével! És sohse feledjétek, hogy a Kis Tükör is az Úr Jézus napszámosa, magvetője. Legyen idvességes áldás-elfogadásunk a Megváltót váró Ádventben s a Király Krisztus elközelgő születése napján! — Aki elfogadja a magot s akiben kikel az Ige, az maga is arany-mag-vetővé válik. Gazdája lesz a Krisztus. Földje az emberek lelke. S bére az örök élet.

A harangakció.

A világháború molochja a rengeteg emberélet és anyagi érték megsemmisítése mellett nem kiméle meg az Egyházakat sem, amelyeknek templomtornyaiból áldozatul követelte a harangokat, melyeket elrekviráltak, hogy azok ércanyagát hadieszközök gyártására használják föl. Sok Egyház ereklyeként őrzött harangjait áldozta föl a haza oltárán s a tornyok ezreiben elnémult az Isten dicsőségét hirdető érczengés hallelujája.

Amikor a nagy világégés végre elcsendesedett és a romok eltakarítása kezdetét vette, a gyülekezetek egymásután hozták meg áldozatukat, hogy a régi harangokat újakkal pótolják. A tornyokban ujra felcsendült a hivogató szó, égbetörő hangokon hirdetve Annak nagyságát, Akié egyedül minden dicséret és minden hálaadás.

Egyházunk hívei is nagy lelkesedéssel indították meg már évekkel ezelőtt a harangmozgalmat, amely arra irányul, hogy a háborúba elvitt második és harmadik harang helyébe új harangok kerüljenek. Évtizedeken keresztül négy harang hivogatta az ájtatos lelkeket az Isten házába s amit apáink áldozatos szivvel annak idején megszerezték és megtartották, azt a régi négy harangot akarják híveink ujra hallani templomunk tornyában. Az egyházi gazdaéneklkar kezdeményezésére megindult eme nemes mozgalom visszhangra talált a presbitérium és az Egyház többi tagjainak szivében is és a megindított gyüjtés eredménye most már lehetővé tette, hogy a gyülekezet óhaja teljesedésbe menjen.

Több, mint negyvenezer korona gyült egybe a hivek nemeslelkü adományaiból és ez a dicséretes eredmény arra inditotta az Egyház tanácsát, hogy a szép tervet megvalósitsa. A két harangot, amelyek közül a nagyobb a Jókai-harang, a hivek adományaiból, a kisebb pedig az érdemes gazdaéneklkar működő, pártoló tagjai és a gazdaközönség adományaiból lesz megöntendő. — Egry Ferenc kitünő hirnevének örvendő harangöntődéjében megrendelte és úgy nemsokára ujra négy harang fogja hirdetni a komáromi református ősi Egyház tornyában a Magasságos dicséretét.

Elismerés illeti híveink e nemes mozgalmát, amellyel Egyházunkhoz való hűséges ragaszkodásuknak mutatják fényló s követendő példáját!

F. Zs.

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

Az I. bécsi döntés (1938. november 2.) után, a Szlovenszkói és Kárpátaljai Egyetemes Református Keresztyén Egyház egyházkerületei, 1939. január 1-i hatállyal kimondták önmaguk feloszlatását és majdnem minden visszaállt az évszázados történelmi kerékvágásba. Összesen 28 református gyülekezet (anya- és leányegyházközség) maradt az első Szlovák Köztársaság területén. Ezek közül 4 volt magyar, 24 pedig kétnyelvű, vagy szlovák ajkú gyülekezet. Jellegét tekintve 24 anya- és 4 leányegyházközségben éltek a reformátusok a Tiso-féle első Szlovák Köztársaság területén. A szlovák lelkészek, már 1928-ban kezdtek szervezkedni, egy Amerikából hazatért ifjú és jó képességű lelkész, Ján Tomašuľa nemzeti elkötelezettségének köszönhetően. Az önálló Szlovákia kikiáltása utáni hetekben megindult a Szlovákiai Református Egyház létrehozásának megszervezése. A munkának és a szervezkedésnek az 1928-ban megalapított Szlovák Kálvinisták Szövetsége biztosította a hátterét. 1939. május 30-tól a Szlovákiai Református Egyház Szervező Bizottsága lett a szlovákiai reformátusság legfelsőbb képviseleti, egyház-igazgatási és egyben végrehajtó szerve. Lelkészi elnökké Ján Baláž lasztoméri lelkészt, világi elnökké Štefan Štunda miniszteri tanácsost választották. A Szervező Bizottság lelkészi tagja lett Ján Tomašuľa bánóci

Jozef Ráč, Vojtech Ozorovský, Ján Tomašula

Beretke temploma

Lúčky temploma

Štunda Artur

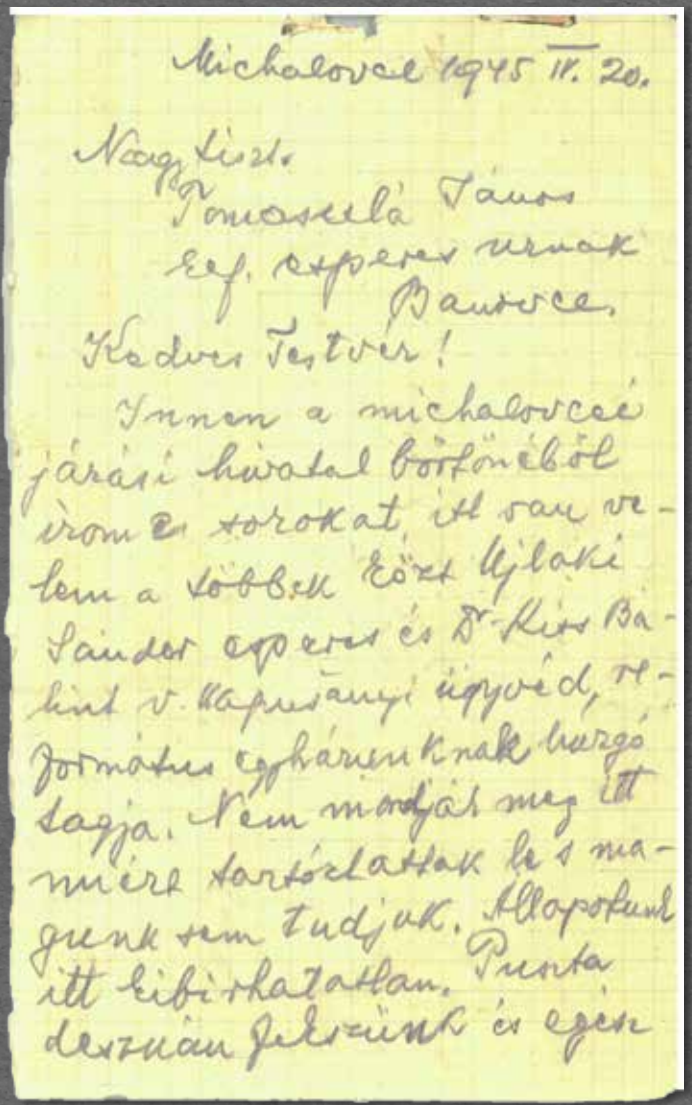

Michalovce 1945 IV. 20.

Nagy tiszt.
Tomaszelá János
ref. esperes urnak
Banovce.

Kedves Testvér!

Innen a michalovcei járási hivatal börtönéből írom e sorokat, itt van velem a többek közt Ujlaki Sándor esperes és Dr. Kiss Balint v. kapusányi ügyvéd, református egyházunknak buzgó tagja. Nem mondják meg itt miért tartóztattak le s magunk sem tudjuk. Állapotunk itt kibírhatatlan. Puszta deszkán fekszünk és egész

éjszaka keszketünk a hideg-
től. Mindhárman már a 60
éven felül vagunk s ezt
az állapotot élatünk
veszélyeztetése nélkül
tokáig nem bírhatjuk.

Te nagyon jól tudod,
hogy a szlovákoktól mi
ezt az elbánást nem érde-
meljük, hiszen sok tá-
madást kellett elszen-
vedem a sovinisztá magyar poli-
tikusoktól a szlovák egy-
házmegye kérdésében
elfoglalt álláspontom
miatt is.

A rólam táplált vele-
ményük kifejezésre ju-

Magda Sándor püspök börtönből írt levele Ján Tomašulának 1945. április 20-án

lelkipásztor és Könyves István petőszinyei lelkipásztor, világi tagja pedig Bikfalvy Jenő bánóci községi jegyző és Pánthy Béla szokolcsi községi jegyző.

A fasiszta Szlovákia – érdekes módon, a Szlovák Nemzeti Felkelésnek köszönhetően – a győztes szovjetek oldalán fejezte be a II. világháborút. A Szlovák Nemzeti Tanács Iskolaügyi- és Népnevelési Megbízotti Hivatala 1945. május 4-én, Kassán hozott rendelete megerősítette a református Szervező Bizottságot egyház-képviseleti jogállásában. Ez a rendelet kimondta, hogy a Szervező Bizottság illetékes a református egyház ügyeinek intézésében. Ez a megbízás mindaddig érvényben maradt – az állam akarata szerint – amíg a református egyház újjászervezése meg nem történik az egyházigazgatás minden szintjén. A szlovák érzelmű Szervező Bizottság hatalmát az 1948. februári kommunista hatalomátvétel rendítette meg. Gyakorlatban még három évig ez a testület vezette a református egyházat, de ez a három év a Szervező Bizott-

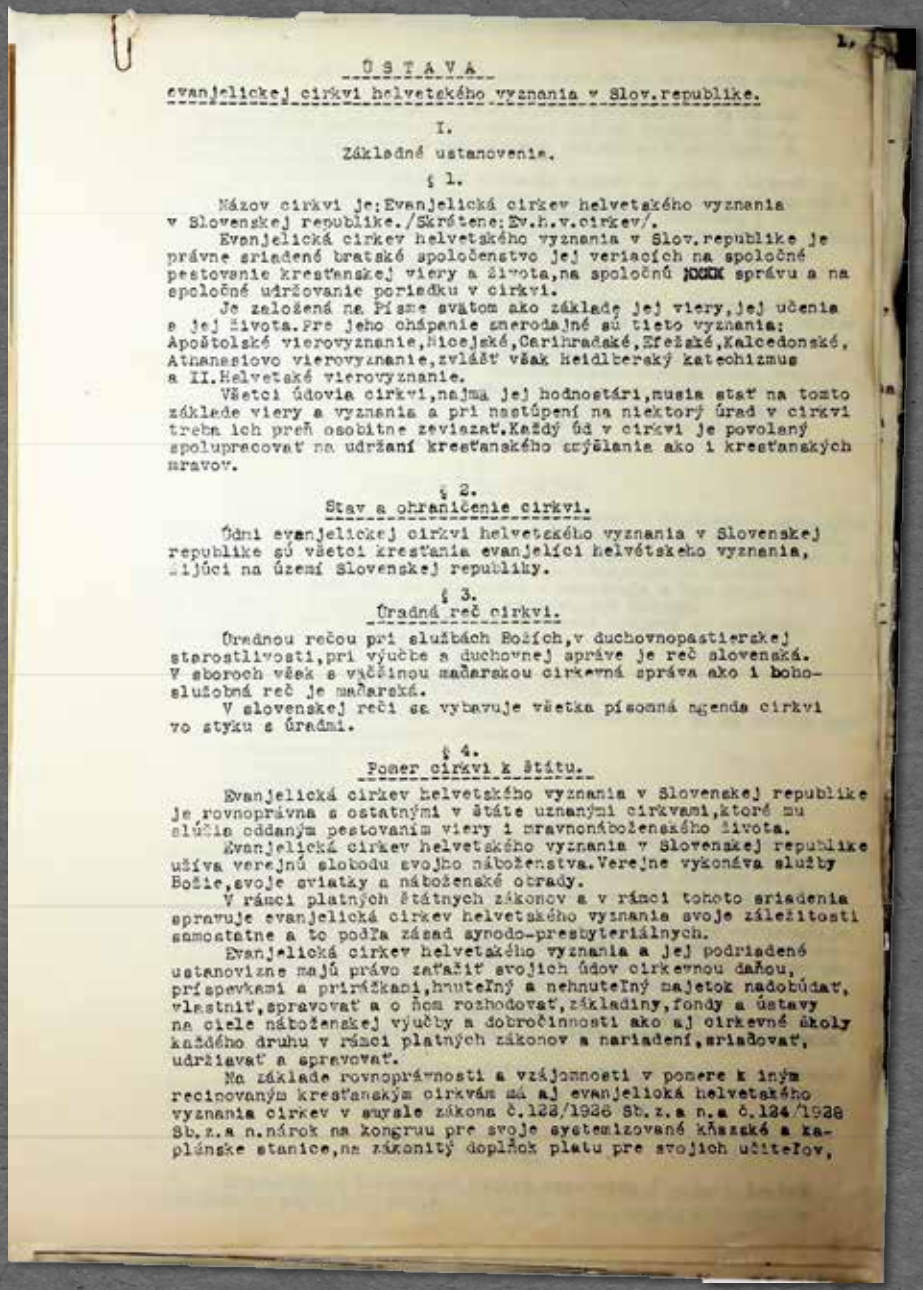

ÚSTAVA

evanjelickej cirkvi helvetského vyznania v Slov.republike.

I.

Základné ustanovenia.

§ 1.

Názov cirkvi je:Evanjelická cirkev helvetského vyznania v Slovenskej republike./Skrátene:Ev.h.v.cirkev/.

Evanjelická cirkev helvetského vyznania v Slov.republike je právne zriadené bratské spoločenstvo jej veriacich na spoločné pestovanie kresťanskej viery a života,na spoločnú správu a na spoločné udržovanie poriadku v cirkvi.

Je založená na Písme svatom ako základe jej viery,jej učenia a jej života.Pre jeho chápanie znerodajné sú tieto vyznania: Apoštolské vierovyznanie,Nicejské,Carihradské,Efežské,Kalcedonské, Athanasiovo vierovyznanie,zvlášť však Heidlberský katechizmus a II.Helvetské vierovyznanie.

Všetci údovia cirkvi,najma jej hodnostári,musia stať na tomto základe viery a vyznania a pri nastúpení na niektorý úrad v cirkvi treba ich preň osobitne zaviazať.Každý úd v cirkvi je povolaný spolupracovať na udržaní kresťanského zmýšlania ako i kresťanských mravov.

§ 2.

Stav a ohraničenie cirkvi.

Údmi evanjelickej cirkvi helvetského vyznania v Slovenskej republike sú všetci kresťania evanjelíci helvétskeho vyznania, žijúci na území Slovenskej republiky.

§ 3.

Úradná reč cirkvi.

Úradnou rečou pri službách Božích,v duchovnopastierskej starostlivosti,pri výučbe a duchovnej správe je reč slovenská. V sboroch však s väčšinou maďarskou cirkevná správa ako i bohoslužobná reč je maďarská.

V slovenskej reči sa vybavuje všetka písomná agenda cirkvi vo styku s úradmi.

§ 4.

Pomer cirkvi k štátu.

Evanjelická cirkev helvetského vyznania v Slovenskej republike je rovnoprávna s ostatnými v štáte uznanými cirkvami,ktoré mu slúžia oddaným pestovaním viery i mravnonáboženského života.

Evanjelická cirkev helvetského vyznania v Slovenskej republike užíva verejnú slobodu svojho náboženstva.Verejne vykonáva služby Božie,svoje sviatky a náboženské obrady.

V rámci platných štátnych zákonov a v rámci tohoto zriadenia spravuje evanjelická cirkev helvetského vyznania svoje záležitosti samostatne a to podľa zásad synodo-presbyteriálnych.

Evanjelická cirkev helvetského vyznania a jej podriadené ustanovizne majú právo zaťažiť svojich údov cirkevnou daňou, príspevkami a prirážkami,hnuteľný a nehnuteľný majetok nadobúdať, vlastniť,spravovať a o ňom rozhodovať,základiny,fondy a ústavy na ciele náboženskej výučby a dobročinnosti ako aj cirkevné školy každého druhu v rámci platných zákonov a nariadení,zriaďovať, udržiavať a spravovať.

Na základe rovnoprávnosti a vzájomnosti v pomere k iným recipovaným kresťanským cirkvám má aj evanjelická helvetského vyznania cirkev v zmysle zákona č.123/1936 Sb.z.a n.a č.124/1936 Sb.z.a n.nárok na kongruu pre svoje systemizované kňazské a kaplánske stanice,na zákonitý doplnok platu pre svojich učiteľov,

Spolok TRANOSCIUS v Liptovskom Mikuláši.

December 1. 1952

Nagytiszteletü
szlovenszkói refor. lelkészi hivataloknak !

Az esperességeknek és a lelkészi hivataloknak eddig különféle nehézségeik voltak az úrvacsorai bor megrendelésénél és kezelésénél.

A Tranoscius egylet egyszerübb és könnyebb manipulációt akar lehetövé tenni az esperességeknek és a lelkészi hivataloknak az úrvacsorai bor megrendelésénél és szállításánál ezért uj évtöl kezdve fadeszkákba burkolt s így szállításképes és lakattal ellátott demionokban fogja a bort szállítani.

A demionokat az illetö esperességek és lelkészi hivatalok kötelesek megszerezni s ez ö vagyonukat fogják képezni. A Tranoscius fogja szállítani valószinüleg még a hónap folyamán azoknak az esperességeknek és lelkészi hivataloknak, amelyek legkésöbb december 5-ig megrendelik a mellékelt nyomtatványon : " A demionok megrendelése".

Hivatalos áron szállíthatunk 5, 10, 15 és 20 literes demionokat ; a demionok ára 120.- - 270.- Kös nagyságuk szerint.

Póstával szállíthatjuk az úrvacsorai bort 5, 10 és 15 literes demionokban ; 20 literes demionokban csak vonattal, mert 25 kg-nál nehezebbek.

A nagyon jó, tiszta, chémiailag nem preparált úrvacsorai bornak postai ára 160.- Kös literenként ; ebben benne van még a szállítási költség, körülbelül 3.- - 4.- Kös literenként.

Az úrvacsorai bort az 1953 év folyamán is fogjuk szállítani megállapított hivatalos áron.

Figyelmeztetjük a nagy tiszteletü lelkészi hivatalokat, hogy 1953 ban kizárólag a Tranoscius egylet útján rendeljenek úrvacsorai bort ; ezért kérjük azokat a lelkészi hivatalokat, amelyek szükségletüket eddig be nem jelentették, tegyék azt póstafordulatával. S egyúttal a demionok ügyében is intézkedjenek.

A lelkészi hivataloknak I. II. és III. negyedévenként fogjuk a bort szállítani, még pedig március, június és október hónapokban.

ság fokozatos társadalmi és egyházon belüli elszigetelődéséhez vezetett. A kommunista államvezetés, 1948 után, Ján Tomašuľáékban egyre inkább „burzsoá csökevényt” látott és szépen lassan „eltűnt” mögülük a korábbi „politikai hátszél”. 1949-ben megjelent az egyházakról szóló törvény, ami már nem biztosított állampolitikai támaszt a Szervező Bizottságnak. 1951-ben összeülhetett a református egyház zsinata és itt döntések születtek, amelyek meghatározták, hogy a Szervező Bizottság időszakából hogyan térhet vissza az egyház a református egyházi közigazgatás törvényes rendjére. 1952-ben Tomašuľát püspökké nevezte ki a zsinat, ám mivel nem számolta fel a Szervező Bizottságot, ezért 1953-ban lemondatták és helyére Varga Imrét választották meg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökévé.

A felrobantott zselízi templom 1945-ben

KITELEPÍTÉS

1944. szeptember 6-án, a Szlovák Nemzeti Tanács rendeletet fogadott el, hogy a Szlovákiában megszüntet minden magyar és német iskolát, amelyet 1938. október 6-a után létesítettek, s egyidejűleg megtiltotta, hogy az egyházak – amelyeket az állam elismert – magyar, ill. német nyelven tartsák istentiszteleteiket ott, ahol azokat a jelzett dátumhoz kötötten vezették be. A Kassai Kormányprogram mindezt meg is valósította. Ennek értelmében közel 800 magyar iskolát zártak be és több mint 100 ezer magyar diák nem tanulhatott az anyanyelvén. 1945 és 1948 között, az Eduard Beneš elnök által kiadott dekrétumok, a magyar református gyülekezeteket is elevenében érintették. Elsősorban a magyar hívek deportálásával, kitelepítésével, a lakosságcserével és a református egyház háborús bűnössé bélyegzésével. Beneš elnök elképzelése egy magyar- és német kisebbség nélküli Csehszlovákia volt, mivel ő a magyarokat és a németeket tette felelőssé,

CSEHORSZÁGBA DEPORTÁLTAK 13.932 MAGYART.

50-60 KILÓS CSOMAGGAL KITELEPÍTETTEK 75.000 MAGYART.

A LAKOSSÁGCSERE KERETÉBEN MAGYARORSZÁGRA ÁTTELEPÍTETTEK 89.660 MAGYART.

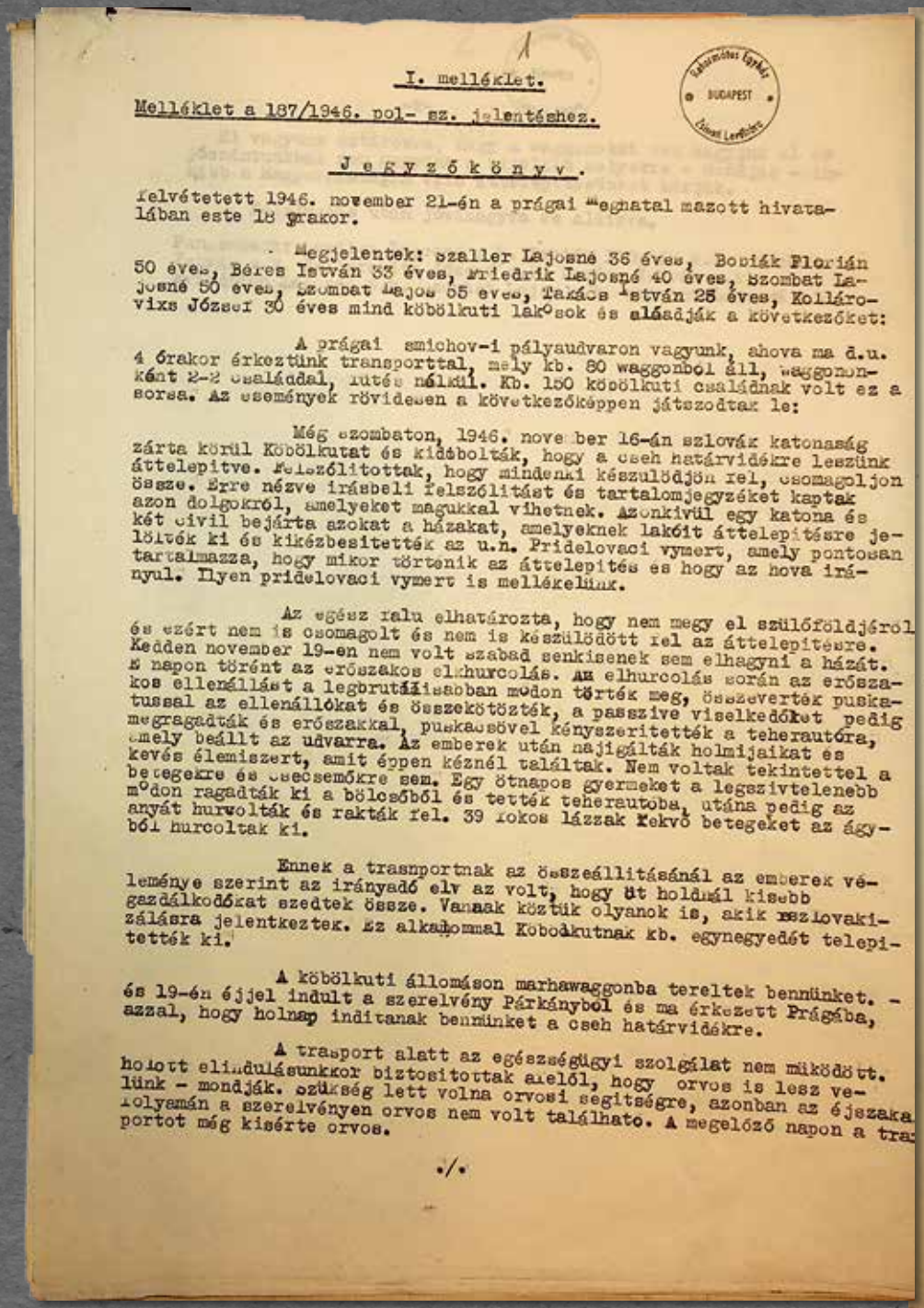

I. melléklet.

Melléklet a 187/1946. pol- sz. jelentéshez.

Jegyzőkönyv.

felvétetett 1946. november 21-én a prágai "egnatal mazott hivatalában este 18 órakor.

Megjelentek: Szaller Lajosné 36 éves, Bodiák Florián 50 éves, Béres István 33 éves, Friedrik Lajosné 40 éves, Szombat Lajosné 50 éves, Szombat Lajos 65 éves, Takács István 25 éves, Kolláro-vixs József 30 éves mind köbölkuti lakósok és előadják a következőket:

A prágai smichov-i pályaudvaron vagyunk, ahova ma d.u. 4 órakor érkeztünk transporttal, mely kb. 60 waggonból áll, waggononként 2-2 családdal, ütés nélkül. Kb. 150 köbölkuti családnak volt ez a sorsa. Az események rövidesen a következőképpen játszodtak le:

Még szombaton, 1946. nove ber 16-án szlovák katonaság zárta körül Köbölkutat és kiáabolták, hogy a cseh határvidékre leszünk áttelepitve. Felszólitottak, hogy mindenki készülődjön fel, csomagoljon össze. Erre nézve irásbeli felszólitást és tartalomjegyzéket kaptak azon dolgokról, amelyeket magukkal vihetnek. Azonkivül egy katona és két civil bejárta azokat a házakat, amelyeknek lakóit áttelepitésre jelölték ki és kiézbesitették az u.n. Pridelovaci vymert, amely pontosan tartalmazza, hogy mikor történik az áttelepités és hogy az hova irányul. Ilyen pridelovaci vymert is mellékelünk.

Az egész falu elhatározta, hogy nem megy el szülőföldjéről és ezért nem is csomagolt és nem is készülődött fel az áttelepitésre. Kedden november 19-en nem volt szabad senkisenek sem elhagyni a házát. E napon történt az erőszakos elhurcolás. Az elhurcolás során az erőszakos ellenállást a legbrutálisabban módon törték meg, összeverték puskatussal az ellenállókat és összekötözték, a passzive viselkedőket pedig megragadták és erőszakkal, puskatussal kényszeritették a teherautóra, amely beállt az udvarra. Az emberek után nyúlgálták holmijaikat és kevés élelmiszert, amit éppen kéznél találtak. Nem voltak tekintettel a betegekre és csecsemőkre sem. Egy ötnapos gyermeket a legszivtelenebb módon ragadták ki a bölcsőből és tették teherautóba, utána pedig az anyát hurvolták és rakták fel. 39 lakos lázzal fekvő betegeket az ágyból hurcoltak ki.

Ennek a trasnportnak az összeállitásánál az emberek véleménye szerint az irányadó elv az volt, hogy üt holdnál kisebb gazdálkodókat szedtek össze. Vannak köztük olyanok is, akik szlovakizálásra jelentkeztek. Az alkalommal Köbölkutnak kb. egynegyedét telepitették ki.

A köbölkuti állomáson marhawaggonba tereltek bennünket. - és 19-én éjjel indult a szerelvény Párkányból és ma érkezett Prágába, azzal, hogy holnap inditanak bennünket a cseh határvidékre.

A trasport alatt az egészségügyi szolgálat nem működött. Induláskor biztositottak arról, hogy orvos is lesz velünk - mondják. Szükség lett volna orvosi segitségre, azonban az éjszaka folyamán a szerelvényen orvos nem volt található. A megelőző napon a transportot még kisérte orvos.

./.

Csehszlovákia 1938-as megszűnéséért.
A magyar emberek szülőföldjükről való elűzése a deportálásokkal kezdődött. 1945-ben 12.000 magyar embert vittek el Csehországba. 1946 első félévében már önkéntes toborzás is zajlott csehországi munkára, de 1.932 magyart azért még erőszakkal deportáltak a cseh országrészekbe el. Majd 1946-47 fordulóján volt a legnagyobb mértékű csehországi deportálás: 44.129 magyar embert – egész családokat – vittek el karhatalmi kísérettel, hideg télben a fűtetlen marhavagonokban.
1946. február 27-én Magyarország és Csehszlovákia, aláírta a lakosságcsere-egyezményt. A lakosságcsere-egyezmény aláírása után fél évvel, készen volt a kitelepítésre kijelölt felvidéki magyarok listája, amin 105.047 név volt, közte minden magyar nemzetiségű katolikus pap és református, evangélikus lelkipásztor is. Összesen 275 magyar papot és lelkészt (126 római katolikust, 93 reformátust, 17 evangélikust, 1 baptistát és 38 meg nem jelölt felekezetű egyházi embert) kívánt kitelepíteni a csehszlovák államhatalom.
1945-ben, vagyis még a kétoldalú egyezmény aláírása előtt sokukat sikerült is elüldözni szolgálati helyéről. A kitelepítések során a református lelkipásztorok közvetlenül kérték a Magyarországi Református Egyház Konventjét, hogy hasson oda, hogy azokból a felvidéki

gyülekezetekből, ahonnan az egyházközség 60 %-át kitelepítették, automatikusan menjen velük a felvidéki lelkészük is, és próbálják meg a gyülekeztet tagjait Magyarországon úgy elhelyezni, hogy lehetőség szerint, egyben maradjon a közösség. A Magyarországra került reformátusokról az ottani egyház próbált gondoskodni, és úgy alakítani a sorsukat, hogy olyan helyre kerüljenek, ahol van református gyülekezet. Ez a példátlan szlovákiai etnikai tisztogatás, elevenében érintette a református egyházunkat. Gyülekezetek tizedelődtek, sőt feleződtek meg. Számos településen a református egyházközség felét kitelepítették. Összegyházi viszonylatban tudjuk, hogy 196 felvidéki településről kerültek Magyarországra magyar reformátusok a lakosságcsere keretében. Ők Magyarország 225 polgári településére szóródtak szét.

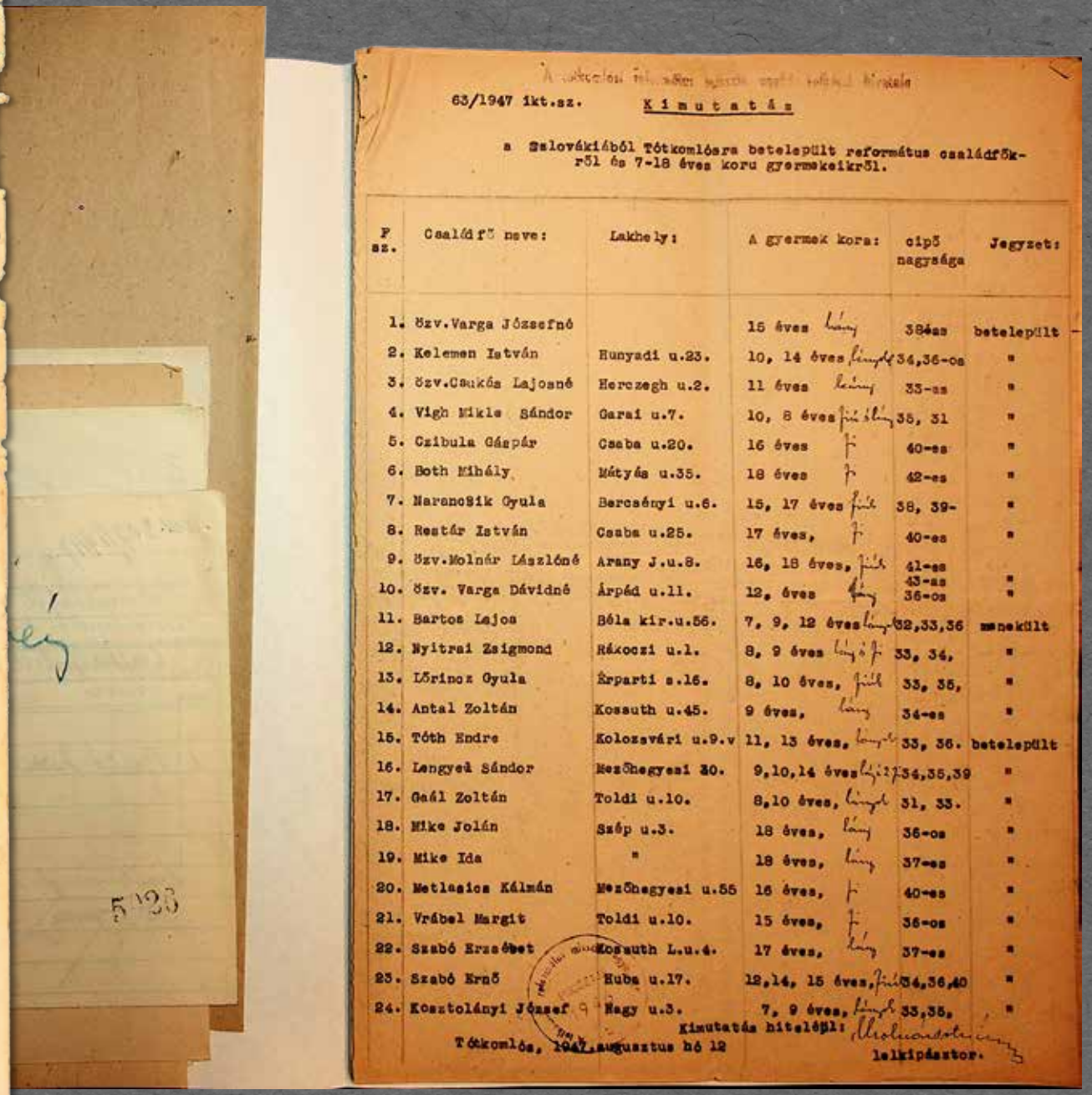

63/1947 ikt.sz. Kimutatás

a Szlovákiából Tótkomlósra betelepült református családfőkről és 7-18 éves koru gyermekeikről.

F sz.	Családfő neve:	Lakhely:	A gyermek kora:	cipő nagysága	Jegyzet:
1.	Özv.Varga Józsefné		15 éves lány	38-as	betelepült
2.	Kelemen István	Hunyadi u.23.	10, 14 éves fiúk	34,36-os	"
3.	Özv.Csukás Lajosné	Herczegh u.2.	11 éves lány	33-as	"
4.	Vigh Miklós Sándor	Garai u.7.	10, 8 éves fiú, lány	35, 31	"
5.	Czibula Gáspár	Csaba u.20.	16 éves fiú	40-es	"
6.	Both Mihály	Mátyás u.35.	18 éves fiú	42-es	"
7.	Maranosik Gyula	Bercsényi u.6.	15, 17 éves fiúk	38, 39-	"
8.	Nestár István	Csaba u.25.	17 éves, fiú	40-es	"
9.	Özv.Molnár Lászlóné	Arany J.u.8.	16, 18 éves, fiúk	41-es	
10.	Özv. Varga Dávidné	Árpád u.11.	12, éves lány	43-as 36-os	" "
11.	Bartos Lajos	Béla kir.u.56.	7, 9, 12 éves lány	32,33,36	menekült
12.	Nyitrai Zsigmond	Rákóczi u.1.	8, 9 éves lány, fiú	33, 34,	"
13.	Lőrincz Gyula	Erparti s.16.	8, 10 éves, fiúk	33, 35,	"
14.	Antal Zoltán	Kossuth u.45.	9 éves, lány	34-es	"
15.	Tóth Endre	Kolozsvári u.9.v	11, 13 éves, lányok	33, 36.	betelepült
16.	Lengyel Sándor	Mezőhegyesi 30.	9,10,14 éves lányok	34,35,39	"
17.	Gaál Zoltán	Toldi u.10.	8,10 éves, lányok	31, 33.	"
18.	Mike Jolán	Szép u.3.	18 éves, lány	36-os	"
19.	Mike Ida	"	18 éves, lány	37-es	"
20.	Metlasics Kálmán	Mezőhegyesi u.55	16 éves, fiú	40-es	"
21.	Vrábel Margit	Toldi u.10.	15 éves, fiú	36-os	"
22.	Szabó Erzsébet	Kossuth L.u.4.	17 éves, lány	37-es	"
23.	Szabó Ernő	Huba u.17.	12,14, 15 éves, fiúk	34,36,40	"
24.	Kosztolányi József	Nagy u.3.	7, 9 éves, fiúk	33,35,	"

Tótkomlós, 1947.augusztus hó 12

Kimutatás hitelesítő: Református lelkipásztor.

537

538

Szeretnék [illegible] Szentgálon [illegible] Lipták István gondnokot (Szentgál, 183 sz.) [illegible] Erdély Magyar. [illegible] 35 család, 127 lélekkel [illegible] Ezen [illegible] 51 fővel [illegible]

Kelt, 1947. évi.

Tisztelettel.
Kovács [illegible]
ref. lelkész.

4548/1948.
Összító [illegible] [illegible] [illegible] intézve.
Kp. 1947. aug 6.

Kp. 1947 aug 11.

A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS ... ÉRK. 1947 JÚL. 29.
4548 1947 SZ. MELLÉKLETT:
Előirat: Utóirat:
19

539

A szentgáli református lelkészi hivataltól.

79/1947.szám.

Református Egyetemes Konvent,

Budapest.

Ad 3928/1947.számu, julius 21.-én kelt felhivásra tisztelettel jelentem a következőket:

A Szentgálhoz csatolt szórványokban a következő helyeken történtek Szlovákiából kitelepitett magyarokból telepitések. A levélben közölt adatok tévesek. Bándra települt a rendelkezésre álló adatok szerint 15 család, Márkóra 27 család. Herenden Szlovákiából áttelepitett magyarok nincsenek. Városlőd szórványban alakuló ref.egyházközség van, önálló lelkipásztor, Kövy Árpád volt losonci esperes-lelkész személyében, akitől a segélyakcióra vonatkozó adatok közvetlenül fognak befutni.

A Bándra telepitett református családokból a következő fiuk és leányok volnának cipősegélyben részesitendők:

Fiuk:	Varga Jenő	szül.	1929.	cipő	nagys.	42	cim:	Varga Béla, Bánd	16.sz
	Varga Zoltán	"	1936.	"	"	35	"	" " "	" "
	Varga Elemér	"	1938.	"	"	37	"	Varga Gézáné	" 39.
	Bukó István	"	1931.	"	"	41	"	Bukó Istvánné	" 52.
	Harsányi Sándor	"	1934.	"	"	37	"	Harsányi Sándorné	"81.
	Ambrus István	"	1938.	"	"	37	"	Ambrus István	" 86.
	Szalay Pál	"	1939.	"	"	34	"	özv.Simon Istvánné	"105.
	Simon Pál	"	1932.	"	"	40	"	Simon Pálné	" 107.
Leány:	Borsos Margit	"	1933.	"	"	38	"	Borsos Miklós	" 50.

A Márkóra telepitett református családokból a következő fiuk és leányok vannak cipősegélyre utalva:

Fiuk:	Patkó László	szül.	1931.	cipőnagys.		42.	cim:	Patkó István	Márkó 11.sz
	Csomor Gyula	"	1939.	"		31	"	Budai János	" 75. "
	Mészáros Zoltán	"	1931.	"		40	"	Mészáros József	" 111. "
	Mészáros László	"	1935.	"		34	"	" "	" "
	Budai Zoltán	"	1930.	"		44	"	Budai Zoltán	" 114.sz
	Karácsony Mátyás	"	1935.	"		38	"	Biczó Imre biró	" 11 "
Leányok:									
	Patkó Jolán	"	1935.	"		36	"	Patkó István	" 11.sz
	Budai Katalin	"	1934.	"		38	"	Budai Zoltán	" 114."
	Budai Jolán	"	1937.	"		37	"	Budai Zoltán	" " ".

Szentgál, 1947.julius 28.

Tisztelettel
Somogyi Zoltán
ref.lelkipásztor.

A lakosságcsere keretében, 1948-ban áttelepítettek Csehszlovákiából 3.463 római katolikus, 1.295 református, 123 evangélikus és 56 görög katolikus magyar családot. A helyükre magyarországi szlovákok jöttek.

Az általuk kivitt és behozott vagyon:

Amit a szlovákiai magyarok kivittek Magyarországra		Amit a magyarországi szlovákok behoztak Csehszlovákiába
7 873	ló	2 134
21 996	marha	7 591
20 589	sertés	29 682
2 762	juh	3 201
343 331	baromfi	246 765
592	cséplőgép, traktor	62
9 440	kocsi, szekér	2 165
4 091	kaszáló-, vető-, gereblye-gép	752
25 217	henger, borona	2 874
6 487	szecskavágó, daráló	1 332
2 419	répavető, répavágó	288
1 987	triőr, rosta	128
11 871	eke, kapálógép	1 982
32 892	kukoricamorzsoló, mérleg	245
73	teher- és személygépkocsi	4
3 357	villanymotor, benzin, gőzgép	667

Kedves Lelkész testvérem!

A Cseh-és Morvaországba elvitt híveink lelkigondozása, kapcsolatban arról az ott tartandó magyar nyelvű ref.istentiszteleteinkről való kiértesítés céljából szeretettel kérem, hogy a gyülekezetéből elvitt hívek névsorát és csehországi címét velem közölni szíveskedjék. A komáromi egyházmegyéből elvitt híveink számára ugyanis minden vasárnap tartok magyar nyelvű ref.istentiszteletet és szeretném, ha ezeken az uzon a vidéken levő egyházmegyebeli híveink is részt vehetnének. Természetesen más szolgálatot/keresztelés, házasságkötés, temetés/is szívesen elvégzek, ha erről értesítést kapok. Ezzel segítségére szeretnék lenni ref. testvéreimnek addig is, amíg minden egyházmegye, vagy egyetemes egyházunk intézkedik ebben az ügyben.

Prágai címem; ahová az értesítést kérem: Tóth Kolomán, ref.farár, Praha, XVI. Přemyslová 26.

Testvéri köszöntéssel

Tóth Kálmán
missziói lelkész.

Odpis.

Miestna správna komisia obce Pozba, okr Vráble.

Číslo: 70/1948. XXX

V Pozbe, dňa 20 Jan. 1948.

V y m e r.

MSK v Pozbe, podľa §-u 9 zák.č.163/1946 Sb.z.a n., týmto s okamžitou platnosťou prideľuje do užívania byt nachádzajúci sa v Pozbe, asice riaditelský byt pri St.lud.škole, ktorý bol poštátnený a doteraz tento byt mala v užívaní ref.cirkev v Pozbe a to p.Ernestovi V i g h o v i, riad.št. ľud.školy na jeho žiadosť zo dňa 9.I.1948.

Dôvody:

Tento byt doposiaľ užívala osoba štátne nespoľahlivá, býv.učiteľ a ref.kantor za dočasnej maďarskej okupácie Arpád S z i l v a, ktorý teraz tento byt neobýva, lebo údajne prekročil ilegálne hranice do Maďarska. Podľa §-u 1.ods.1 č.3 dekrétu prezidenta republiky číslo: 108/1945 Sb.z.a n., musela MSK rozhodnúť tak, ako je v enunciáte tohoto výmeru rozhodnuté už aj z toho dôvodu, že žiadateľ je na tento byt bezpodmienečne odkázaný a Povereníctva a osvety v Bratislave sráža mu na tento byt, ako riaditelský mesačne Kčs 215.--

Proti tomuto výmeru možno podať odvolanie podľa §-u 25 ods.2.zák. č.163/1946 Sb.z. a n., za 15 dní odo dňa doručenia, cestou MSK na ONV do Vrábiel, čo však nemá odkladného účinku podľa §-u 25.ods.1.cit.zákona.

O tomto upovedomujeme:

1./ Ernest V i g h, riad.št.ľud.školy v Pozbe, ako žiadateľ.
2./ Arpád S z i l v a v Pozbe, zást. Ref.cirkev v Pozbe, ako užívateľ.

Kmeť Ondrej v.r.
ved.úradu MNV.

Pečiatka.

Ján Hanáček v.r.
spr.komisár MSK.

A terni ref.egyházmegye esperesi hivatala.

...../1947.sz. körlevél.

Nagysalló, 1947.ápr.10.

Tisztelendő Lelkész Úr!
Tekintetes Tanító Úr!
Kedves Presbiterium!

Az em.elnökség f.hó 8.-án, Léván tartott értekezletének határozatai alapján, a lakosságcsere-egyezmény életbeléptetésével kapcsolatban tiszteletteljes közlésre az alábbiakat:

I. Az áttelepülő családok konfirmációra készülő gyermekeit azonnal konfirmáljuk és az alkalommal kiosztjuk nekik a Szentvacsorát. Megfelelő előkészítés után konfirmálhatók a 13 évesek is. A konfirmáltakat lássuk el konfirmációi bizonyítvánnyal. Kapható Babák József könyvnyomdájában, Léván. Ugyanott konfirmációi emlékkép is kapható.

II. A lakosságcsere-egyezmény értelmében az egyházközségek vagyonát képező tárgyak: /anyakönyvek, levéltárak, templomi kegyszerek, pénztárak, alapok, területszerinti értékek, stb./ át nem vihetők, következésképpen az egyházközség tulajdonában maradnak.

Felhívom ezért az egyházközségek ittmaradó vezetőit és egyháztagjait, hogy az egyházi könyvagyon felett Isten előtti felelősséggel őrködni szíveskedjenek.

Az áttelepülő egyháztagok nem támaszthatnak igényt az egyház könyvagyonára. Szentségtörés, felszámolás törvénytelen dolog. Az ilyen irányú kísérletek csak az állami közegek közbelépését vonnák maguk után. - A gyülekezetek az esetleges lakosságcsere következtében lélekszámban megapadhatnak, de élni fognak. Életbemaradásukért felelősséggel tartozunk. Az okádásik nem fognak maradni!
Ember tervez, Isten végez!

III. Az em.elnökség ajánlja az érdemes presbitériumoknak, hogy egyházuk belhivatalnokai részére - a kik fizetésüket a bevett szokás szerint márc.15.-től kezdődőleg utólagosan kapják /egyházi adózeddekar/ - kiváltképen ha lakosságcsere ki volnának jelölve, fizetésüket havi részletekben előre folyósítsák és elősegítsék a javadalmi földek haszonbérének egy-egy hóra eső részletét is a hivatalosan megállapított árak szerint /buza 1.q.400 K. árpa 1.q.360 K. egyéb más minőségben megállapítva./ - amennyiben ezt az egyház pénztári helyzete megengedi. Erről presbiteri gyűlésben határozni szíveskedjenek.
Az egyház belhivatalnokai szolgálatuk idejére esedékes járandóságaik ellenértékét nem kapnak meg, ezt, mint követelést az áttelepülőkkor az illetékes bizottságnál saját érdekükben jelentsék be.

IV. Az áttelepülők kívánságára anyakönyvi kivonatok állíttassanak ki, az egyezmény értelmében: áttelepítési ügyben bélyeg és díjmentesen.

V. A világos idők problémái szükségessé tesznek a gyakrabbi összejövetelt. Minden hó 1.és 3.szerdáján barátikörben összejöhetünk Léván, minden 2. és 4.szerdáján Zselízen.

Testvéri köszöntéssel vagyok szolgálatkész hívők:

Szirmai János s.k.
esperesi lelkész.

VARGA IMRE PÜSPÖKSÉGE

Varga Imre szolgálata egyházunkban két időszakra osztható. Az első, az ún. helyettesek időszaka, hivatalosan Ján Tomašuľa kényszer-betegszabadságával kezdődött, 1952. július 16-án és egészen 1953. szeptember 29-ig, a pozsonyi zsinat megtartásáig tartott. 1953. szeptember 29-én ünnepélyes zsinati ülést tartottak Pozsonyban, ahol megválasztották az új legfelső egyházi vezetést. Varga Imre lett a püspök, a Zsinat lelkészi elnöke. 1954-ben egy állami jelentés megállapította, hogy a református egyház lelkészi karában 158 lelkipásztor szolgál és az egyházmegyék élére „megbízható" emberek kerültek, akik előre megkapták az állami hozzájárulást. Az állam lassan, de biztosan beszivárgott az egyház berkeibe. Valójában hiába voltak esperesek, a döntő szót az állami (járási és kerületi) egyházügyi megbízottak mondták ki egy-egy gyülekezet életével, vagy egy-egy lelkész szolgálatával kapcsolatban. A kommunista államhatalom elvette az egyházi földeket és épületeket. Sok helyen még a temetőt és a templomot is államosították. Amit nem vettek el a Beneš-dekrétumok alapján a református egyháztól, azt államosította a kommunista Csehszlovákia.

Varga Imre

A rimaszombati református leánykör társaságában

A Rimaszombati Magyar Református Elemi Népiskola diákjaival 1932-ben

Varga Imre püspök jól tudta, hogy kinek, mikor és mit kell mondania. Megtanulta, hogy minden pozícióban lévő ember legyen bibliai értelemben szelíd, mint a galamb és ravasz, mint a kígyó. Nagy Sándor esperes, Varga Imrét az „Ige politikusának" nevezte, aki úgy tudta Isten Igéje által vezetni az anyaszentegyházat, hogy az állam kormányzata elismeréssel volt iránta, a világ nagy keresztyén egyházi vezetői pedig figyeltek a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházra és tudtak róla. Nem állunk messze az igazságtól, ha azt mondjuk: az egyház létezése és szolgálatvégzése védelme érdekében, minden eszközt felhasznált, miközben az állami hivatalokkal is rendezett viszonyt kellett fenntartania, éppen az egyház létezése és érdekei miatt.

A RIMASZOMBATI ÉNEKKARRAL 1934-BEN

ŐZV. BENYÓ GÉZÁNÉ ÚJ HÁZÁNAK
MEGÁLDÁSA 1938-BAN

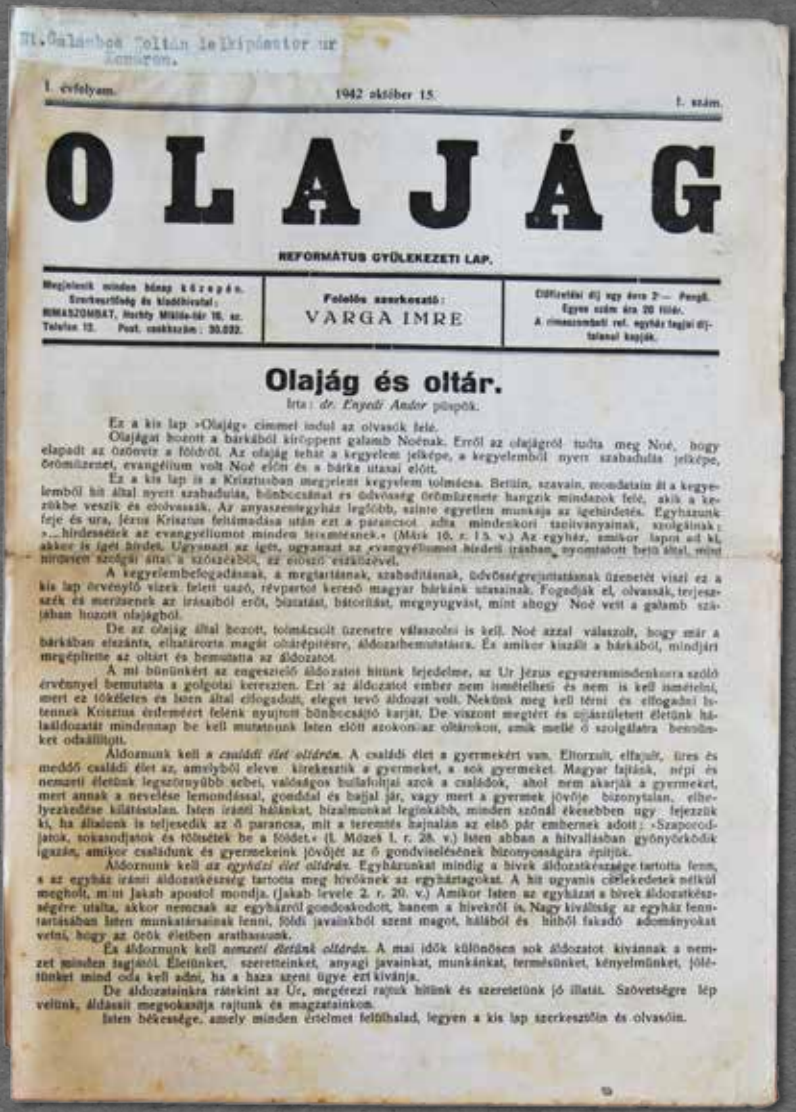

Nt. Galambos Zoltán lelkipásztor úr
Komáron.

I. évfolyam. 1942 október 15. 1. szám.

OLAJÁG

REFORMÁTUS GYÜLEKEZETI LAP.

Megjelenik minden hónap közepén. Szerkesztőség és kiadóhivatal: RIMASZOMBAT, Hatvty Miklós-tér 10. sz. Telefon 12. Post. csekkszám: 30.032.

Felelős szerkesztő: VARGA IMRE

Előfizetési díj egy évre 2.— Pengő. Egyes szám ára 20 fillér. A rimaszombati ref. egyház tagjai díjtalanul kapják.

Olajág és oltár.

Irta: *dr. Enyedi Andor* püspök.

Ez a kis lap »Olajág« címmel indul az olvasók elé.

Olajágat hozott a bárkából kiröppent galamb Noénak. Erről az olajágról tudta meg Noé, hogy elapadt az özönvíz a földről. Az olajág tehát a kegyelem jelképe, a kegyelemből nyert szabadulás jelképe, örömüzenet, evangélium volt Noé előtt és a bárka utasai előtt.

Ez a kis lap is a Krisztusban megjelent kegyelem tolmácsa. Betűin, szavain, mondatain át a kegyelemből hit által nyert szabadulás, bűnbocsánat és üdvösség örömüzenete hangzik minden felé, akik a kezükbe veszik és olvasnák. Az anyaszentegyház legfőbb, szinte egyetlen munkája az igehirdetés. Egyházunk feje és ura, Jézus Krisztus feltámadása után ezt a parancsot adta mindenkori tanítványainak, szolgáinak: »...hirdessétek az evangyéliumot minden teremtésnek.« (Márk 16. r. 15. v.) Az egyház, amikor lapot ad ki, akkor is ígét hirdet. Ugyanazt az igét, ugyanazt az evangyéliumot hirdeti írásban, nyomtatott betű által, mint minden szolgái által, a szószékből, az először említettel.

A kegyelembefogadásnak, a megtartásnak, szabadításnak, üdvösségrejuttatásnak üzenetét viszi ez a kis lap örvénylő vizek felett úszó, révpartot kereső magyar bárkánk utasainak. Fogadják el, olvassák, terjesszék és merítsenek az írásaiból erőt, bátorítást, bátorítást, megnyugvást, mint ahogy Noé vett a galamb szájában hozott olajágból.

De az olajág által hozott, tolmácsolt üzenetre válaszolni is kell. Noé azzal válaszolt, hogy már a bárkában elszánta, elhatározta magát oltárépítésre, áldozatbemutatásra. És amikor kiszállt a bárkából, mindjárt megépítette az oltárt és bemutatta az áldozatot.

A mi bűnünkért az engesztelő áldozatot hittünk fejedelme, az Ur Jézus egyszermindenkorra szóló érvénnyel bemutatta a golgotai kereszten. Ezt az áldozatot ember nem ismételheti és nem is kell ismételni, mert ez tökéletes és Isten által elfogadott, eleget tevő áldozat volt. Nekünk meg kell térni és elfogadni Istennek Krisztus érdeméért felénk nyujtott bűnbocsájtó karját. De ugyanott megtért és újjászületett életünk hálaáldozatát mindennap be kell mutatnunk Isten előtt azokon az oltárokon, amik mellé ő szolgálatra beosztásunkat odaállította.

Áldoznunk kell a *családi élet oltárán*. A családi élet a gyermekért van. Ellenkező, elfajult, üres és meddő családi élet az, amelyből eleve kirekesztik a gyermeket, a sok gyermeket. Magyar fajtánk, népi és nemzeti életünk legsúlyosabb sebei, valóságos hullafoltjai azok a családok, ahol nem akarják a gyermeket, mert annak a nevelése lemondással, gonddal és bajjal jár, vagy mert a gyermek jövője bizonytalan, elhelyezkedése kilátástalan. Isten iránti hálánkat, bizalmunkat leginkább, minden szónál ékesebben úgy fejezzük ki, ha állatunk is teljesedik az ő parancsa, mit a teremtés hajnalán az első pár embernek adott: »Szaporodjatok, sokasodjatok és töltsétek be a földet.« (I. Mózes 1. r. 28. v.) Isten abban a hitvallásban gyönyörködik igazán, amikor családunk és gyermekeink jövőjét az ő gondviselésének bizonyosságára építjük.

Áldoznunk kell *az egyházi élet oltárán*. Egyházunkat mindig a hívek áldozatkészsége tartotta fenn, s az egyház iránti áldozatkészség tartotta meg hívőknek az egyháztagokat. A hit ugyanis cselekedetek nélkül meghalt, mint Jakab apostol mondja. (Jakab levele 2. r. 20. v.) Amikor Isten az egyházat a hívek áldozatkészségére utalta, akkor nemcsak az egyházról gondoskodott, hanem a hívekről is. Nagy kiváltság az egyház fenntartásában Isten munkatársainak lenni, földi javainkból szent magot, hálából és hitből fakadó adományokat vetni, hogy az örök életben arathassunk.

És áldoznunk kell *nemzeti életünk oltárán*. A mai idők különösen sok áldozatot kívánnak a nemzet minden tagjától. Életünket, szeretteinket, anyagi javainkat, munkánkat, termésünket, kényelmünket, jólétünket mind oda kell adni, ha a haza szent ügye ezt kívánja.

De áldozatainkra tekint az Ur, megérezi rajtuk hittünk és szeretetünk jó illatát. Szövetségre lép velünk, áldását megsokasítja rajtunk és magzatainkon.

Isten békessége, amely minden értelmet felülhalad, legyen a kis lap szerkesztőin és olvasóin.

A VARGA IMRE SZERKESZTETTE
GYÜLEKEZETI LAP, AZ OLAJÁG

Tľud 114/45

Okresný ľudový súd v Rimavskej Sobote na tajnom zasadnutí dňa 11 septembra 1945 vyniesol toto

u s n e s e n i e :

Okresný ľudový súd podľa § 35 vykonávacieho nariadenia SNR zo dňa 5.júna 1945 č.55/1945 Sb.n.SNR nariaďuje prepustit obvineného:

Imricha V a r g u, nar.1.októbra 1905 v Durkove okr.Košice, bytom v Rimavskej Sobote, farský urad Hodžova ul.č.41.fara Maďara, n a s l o b o d u.

Súčasne nariaďuje vyšetrovanie na slobode.

Okresný ľudový súd v Rimavskej Sobote,
dňa 11.septembra 1945.

Dr.Julius Valach
Za správnosť vyhotovenia
vedúci kancelárie
Maciak v.r.

STÁTNE ZASTUPITELSTVO RIM. SOBOTA

A RIMASZOMBATI NÉPBÍRÓSÁG
HATÁROZATA 1945 SZEPTEMBERÉBEN

Na všetkých podaniach v tejto veci treba uviesť:

Čís. T Ľud. 114/45

Predvolanie v trestnej veci.

(Toto predvolanie prineste so sebou!)

Okresný súd v trestnej veci proti Vám

pre politický trestný čin

určuje pojednávanie

na deň 13. júna **1946. o** 9. **hodine** ~~predpoludním~~ popoludní

do miestnosti č. 15. , na ktoré adresáta, ako obvineného, predvoláva s upozornením, že:

a) ak na pojednávanie nepríde, vykoná sa pojednávanie a rozsudok bude vydaný v jeho neprítomnosti,

b) miesto seba môže poslať aj zástupcu.

Na pojednávanie súčasne predvolaní sú svedkovia:
Štefan Réthy, Valent Demeter, Vojtech Husty, Ondrej Péli, Ľudovit Németh, Imrich Kuzíner, Dr. Mikuláš Jóža.

Súd vyzýva obvineného, aby svojich ešte neoznámených svedkov priviedol a iné svoje dôkazy na pojednávanie so sebou doniesol alebo súdu pred pojednávaním oznámil tak, aby mohli byť predvolaní potažne zaopatrené,

Okresný ľudový súd v Rimavskej Sobote
dňa 28.mája 1946.

Dr.Július Valach
Za správnosť vyhotovenia
vedúci kancelárie.

Predvolaný: Imrich V a r g a,
Rim.Sobota.

204. Tr. kon.- Predvolanie obvineného na pojednávanie pred Okres. súdom podľa zákona, čís. 8/1924 Sb. z. a n.

Čís. skl. **424**
Knihtlačiareň Andreja v Prešove — 1504 44

BÍRÓSÁGI IDÉZÉS

Slávne Veliteľstvo Národnej Bezpečnosti!

Náš farár Imrich V a r g a, je zaistený a tak naša cirkev je bez farára.-

Cirkevná obec farára potrebuje a do tedy kým v jeho záležitosti nebude vynesené konečné rozhodnútie, nemôžeme miesto neho prijať druhého farára. Menovaný je čsl.štátnym občanom, má svojú rodinu tu v Rimavskej Sobote, tak že nemôže byť obavy, že v tom páde, keď by bol prepustený,- ujde, a preto v mene našej cirkevnej obci uctive prosíme:

ráčte Imricha Várgu rim.sobotského ref. farára prepustiť, až do pravoplatného skončenia jeho záležitosti.-

S úctou:

PROGRAM

zasadnutia synody, voliacej a inštalujúcej

generálneho seniora, generálneho kurátora

a ostatných funkcionárov ref. kresť. cirkvi na Slovensku,

konanej v Bratislave 29. septembra 1953. o 14. hod.

A szlovákiai református keresztyén Egyház

egyetemes esperesét és egyetemes gondnokát

valamint többi tisztviselőit választó és beiktató, 1953.

szeptember 29-én 14 órakor Bratislavában tartandó zsinatának

PROGRAMMJA

A rimaszombati egyházközség kérvénye a Nemzetbiztonsági Testület parancsnokságához

Rimaszombati konfirmáltakkal 1956-ban

Lelkészszentelés 1966-ban, Nagykaposon

Szeretetvendégség a rimaszombati városkertben

Rimaszombati konfirmáció 1960 körül.
Varga Imre püspök mellett Lucskay András segédlelkész

Dolgozószobájában a 60-as évek derekán

Varga Imre és Matej Lúčan iskolaügyi- és kulturális megbízott tárgyalása.
Pozsony, 1965

A RENDSZERVÁLTÁSIG

Varga Imre püspök 1980. december 10-én bekövetkezett halála után, az első püspökhelyettes, Horváth Zsigmond, az egyetemes egyház legnagyobb gyülekezetében, Komáromban szolgált. A leépített püspöki hivatal pedig Rimaszombatban volt. Nem volt senki, aki átvegye Varga Imre ágendáját. Vaszily János, a püspöki hivatal titkára, röviddel Varga Imre után, 1981-ben halt meg. Utána teljesen megbomlott a református egyház vezetése. Nem volt információ az elvégzendő feladatokról, sőt sokszor a meghatározó belföldi és külföldi egyházi találkozók, tanácskozások időpontjai sem jutottak el a megfelelő emberekhez. Az állam négy évig nem talált olyan személyt, akinek engedélyezte volna, hogy a református zsinat püspökké válassza. Horváth Zsigmond csak 1984-ben kapta meg ezt az engedélyt és ekkor – már idős, beteg emberként – választotta meg őt püspökké a Zsinat.
Horváth Zsigmond halála után, 1988. június 28-án egyházunk Zsinata, Komáromban rendkívüli jelölő közgyűlést hívott össze. Addigra az állami hivatalok „megbocsátottak” Mikó Jenő – akkor már – pozsonyi lelkésznek, ezért a Zsinat őt választotta az egyház új püspökévé. Miért is kellett „megbocsátani”?

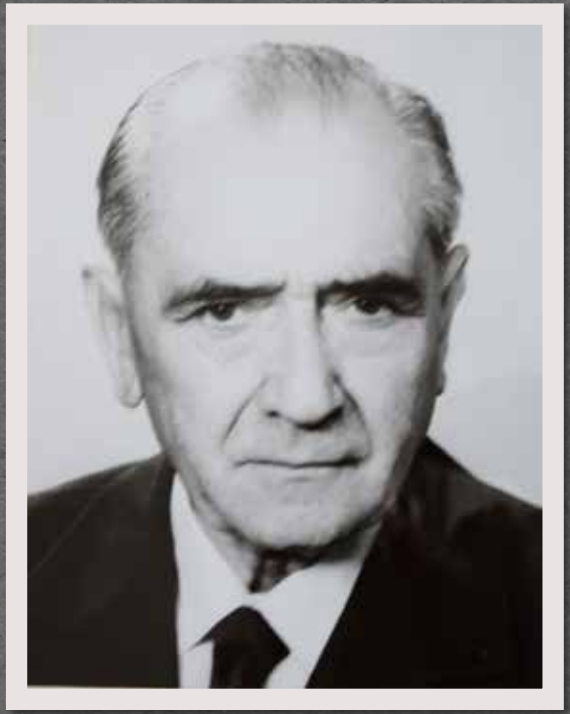

Horváth Zsigmond

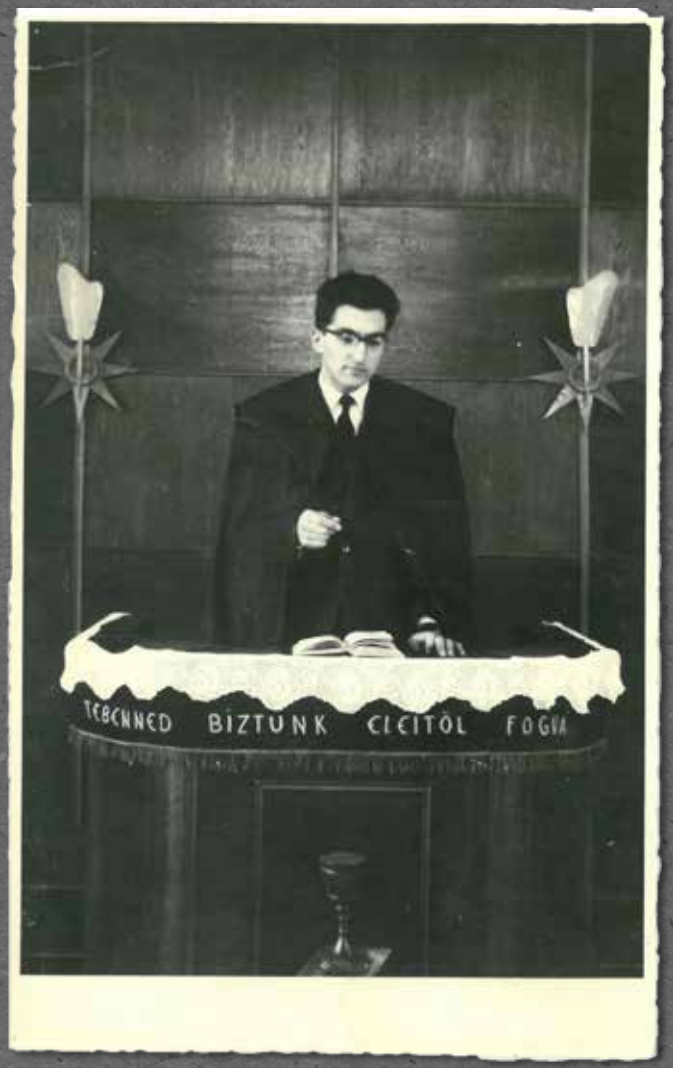

Mikó Jenő

Mikó Jenő egy nemzetközi konferencia alkalmával, Ottawában ismerkedett össze Komjáthy Aladár, montreali református lelkésszel, akivel Montreálban rövid időre találkozott a repülőtéren. Varga Imre halála után, püspöki tisztségre Mikó Jenő mellett Michal Hromaník és Varga Béla is potenciális jelölt volt. Ők megtudták az evangélikusoktól, hogy Mikó a montreali repülőtéren „külön tárgyalást folytatott", s ezt valamelyikük jelezte az államhatóság felé. Az egyházügyi hivatal azonnal ejtette Mikó Jenőt a lehetséges püspökjelöltek „listájáról", a többi jelöltet pedig nem tartotta az állam megfelelőnek. Ezért nem volt 1980 és 1984 között, négy évig püspöke református egyházunknak, míg az állam meg nem találta az idős Horváth Zsigmondot.

Mikó Jenő beiktatása Komáromban zajlott 1988. december 15-én. A püspöki munka helyzetfelméréssel kezdődött. Mikó Jenő szolgálata elején – 1988-ban – 80 gyülekezet várta, hogy önálló lelkipásztora legyen. Ebben az időben kevesebb, mint 100 lelkipásztor szolgált az egyházunkban. Az egyházvezetés támogatta a lelkipásztorok továbbképzését. Német, angol illetve francia nyelvterületen biztosított számukra hónapos, féléves, illetve

éves továbbképzéseket. 1990. május 8-án, amikor Nagyváradon püspökké szentelték Tőkés László református lelkipásztort, a püspöki beiktatást Mikó Jenő, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke végezte. A rendszerváltás utáni első szabad parlamenti választásokat 1990. június 8-án és 9-én tartották Csehszlovákiában. Az Együttélés Politikai Mozgalom színeiben indult Mikó Jenő püspök is, akit parlamenti képviselőnek választottak. 1991. március 6-án a Csehszlovákiai Protestáns Egyházak Ökumenikus Tanácsa őt választotta meg elnökévé.

Mikó Jenő és Borza Erzsébet esküvő fotója 1960-ból

Mikó Jenő püspök évfolyamtársaival. Balról az első: Hanesz Sándor, Tankó Zoltán, majd Borza Zoltán, felső sor Mikó Jenő, Ásványi János. 1952

Konfirmáció Sőkszelőcén 1960-ban

A VÁGFARKASDI EGYHÁZKÖZSÉG DALÁRDÁJA. 1970

Horváth Zsigmond püspökhelyettes beiktatja
Mikó Jenőt a pozsonyi lelkészi szolgálatba.
1981. november 21.

Léva, 1993
(Mikó Jenő, Hegedűs Loránt, Szakál Attila, Pásztori Attila)

Siposné Várady Klára beiktatása

Templomszentelés
Beretkén 1995-ben

Templomszentelés
Csallóközaranyoson

Harangszentelés
Dunaszerdahelyen

Apácaszakállasi úrvacsora 1986-ban,
Kis-Csáji Julianna besozálgáló lelkész

A bőgellői templom szentelése

Tűcsőkné Komjáthy Zsuzsa beiktatása Dunaradványon

Csépl Ferenc pozsonyi főgondnok köszönti Mikó Jenő emeritus püspököt életjubileuma alkalmából. Pozsony, 2001

A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN

Erdélyi Gézát 1996-ban választotta meg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökévé. A második világháború után, tulajdonképpen ez volt az első szabad választás egyházunkban. Egyházunk anyagi helyzete ijesztően legyengült. Csaknem kizárólag az egyháztagok adakozására épült és az állami jóváhagyással végbemenő templom- és parókiajavításokra szűkült. Erdélyi Gézának ezért az egyház belső építkezése, a restitúciós ügyek és az egyházi intézményhálózat megalapozása mellett, egyházunk külkapcsolatainak megerősítésére is kellett összpontosítania. A rendszerváltás utáni teendők, a szabad vallásgyakorlásra és egyházi szolgálatra való visszatérés, az egyház belső autonómiájának újjáalakítása jellemezte ezt az időszakot. Fazekas László 2009–2020 között volt a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke. Szolgálati idejének prioritásait három területre lehet felosztani: a külfölddel való kapcsolattartás, az országon belül az állami szervekkel és más felekezetekkel való kapcsolat ápolása és az egyházunkon belüli szolgálat. A 12 év folyamán több fontos egyházi törvény született meg. Így például az egyházi szertartások végzéséről (2011), az egyházközségek jogállásáról és társulásáról (2011), a lelkipásztorok választásáról (2012), az egyházunk gazdálkodási rendjéről (2016), az egyházi

Erdélyi Géza

Erdélyi Géza püspökké szentelése Tőkés László, királyhágómelléki püspök szolgálatával. Komárom, 1996

tisztségek betöltéséről (2018) szóló törvény. Jelentős fejlesztések és javítások történtek egyházunkban, köszönhetően a Magyarország Kormányától kapott stratégiai támogatásnak, amely nyomán templomok és parókiák újultak meg, és egy új egyházi központ – a Csillagház – épült fel Rimaszombatban.

Géresi Róbert 2021 óta a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke. A 2019-ben kezdődő világjárvány nagy hatással volt egyházi életünkre is. A járványügyi helyzet miatt az egyházban is tilos volt a közösségi alkalmak megtartása. A templomok bezártak, gyülekezeti alkalmakat hónapokon keresztül nem lehetett tartani. A lelkekben megjelent a félelem. Egyházunk „átköltözött” a virtuális

térbe. A világjárvány múltával, egyházunk nagy hangsúlyt fektetett a 2021. évi népszámlálásra, hogy vállalják az emberek a református egyházhoz való tartozásukat. A korábbi majd százezer helyett, 85271 lélek vallotta magát reformátusnak, ami Szlovákia összlakosságának 1,6%-a, és a szlovákiai keresztyének 2,3%-át teszi ki. Egyházunk történetének legnagyobb segélyprogramja valósult meg az orosz-ukrán háború első évében. Önkénteseink példaértékű szolgálatot láttak el a háború elől menekülőkkel és megmozdultak a gyülekezeteink, hogy adományainkkal segítsük a rászorulókat Kárpátalján és a háborús kelet-ukrajnai térségben is.

A Magyarország Kormánya által 2017 óta támogatott óvodaprogramnak köszönhetően oktatási intézményeink száma fokozatosan bővül: 2023 júniusáig, 24 magyar református bölcsőde és óvoda kezdte meg működését Felvidéken. Egyházunkban 6 református általános iskola és egy gimnázium működik. Az egyházzal szoros kapcsolatban végzi szolgálatát a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara a lelkész- és diakónusképzés területén. Mára megerősödött a gyülekezeteken átnyúló egyházi szervezetekben és intézményekben végzett munka is, mint a szeretetszolgálat, az ifjúsági munka, a romamisszió, a börtönmisszió, az egyházzene.

Mádl Ferenc magyar államfő, Erdélyi Géza püspök és Rudolf Schuster szlovák államfő találkozója. Rimaszombat, 2001

Találkozó II. János Pál pápával

Istentisztelet a kálnai romtemplomban, 2001

Somogyi Alfréd beiktatása.
Ülnek: id. Görözdi Miklós esperes, dunaszerdahelyi lelkipásztor; Csukács Zsigmond, somorjai nyugalmazott lelkipásztor, ifj. Ibos Dezső, szesztai lelkipásztor; Csík György tanyi lelkipásztor.
Apácaszakállas, 2002

Az ipolysági templom alapkőletétele.
2008

Balog Zoltán miniszter és Orbán Viktor
Magyarország miniszterelnöke Erdélyi Géza református püspöknél.
Rimaszombat, 2013

Fazekas László

Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok eskütétele Rimaszombatban

Fazekas László püspök és Balog Zoltán miniszter aláírják az egyház megerősítését szolgáló támogatási szerződést.
Komárom, 2016

Molnár Sándor zsinati főtanácsos, Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok a Csillalgház ünnepélyes átadásán. Rimaszombat, 2017

A Csillagház épülete

A rimaszombati gályarab emlékmű

Zsinati ülés a rimaszombati Csillagház előadótermében

Találkozó a Csehtestvér Egyház képviselőivel. (Balról: Fazekas László, Ján Semjan, Porubán Ferenc, Géresi Róbert, Molnár Sándor)

Lelkészbeiktatás Jánosiban. 2019 (Szarvas Erzsébet lelkipásztor, Nagy Ákos Róbert gömöri esperes és Fazekas László püspök)

Az első református óvoda ünnepélyes átadója.
Komárom, 2019

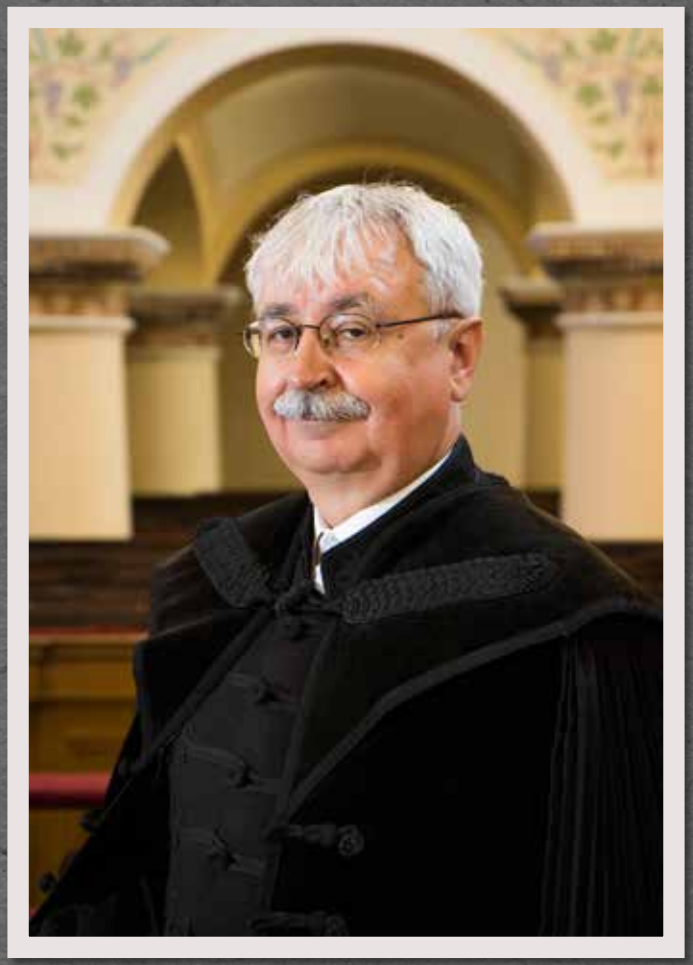

Géresi Róbert

Porubán Ferenc főgondnok és Géresi Róbert püspök eskütétele. Rimaszombat, 2021

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ ZSINATI ELNÖKSÉGE
TISZTELETTEL ÉS SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
A X. ZSINAT ALAKULÓ ÜLÉSÉT MEGNYITÓ
ÜNNEPI ISTENTISZTELETRE.
2021. JÚNIUS 26. ◇ 11.00 ◇ RIMASZOMBATI REFORMÁTUS TEMPLOM
Az istentiszteleten főtiszteletű Géresi Róbert püspök és Porubán Ferenc főgondnok,
valamint helyetteseik leteszik a hivatali esküt.
Igét hirdet főtiszteletű Balog Zoltán, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke.
Az esküt előolvassa főtiszteletű Zán Fábián Sándor, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke.

Online közvetítés
a püspökszentelésről

Géresi Róbert püspök, Balog Zoltán püspök és
Porubán Ferenc főgondnok a püspökszentelés után,
a járványügyi előírásoknak megfelelő maszkban.
Rimaszombat, 2021

A tornai református templom átadásán. 2021

A pálfalai református óvoda átadásán 2021-ben

Lelkészszentelés. Rimaszombat, 2022

A Mádl-Schuster-Erdélyi találkozó
20 évfordulóján leleplezett emléktábla előtt.
Rimaszombat, 2022

2020-21-BEN, A COVID-19 VILÁGJÁRVÁNY MIATT, HÓNAPOKRA ELLEHETETLENÜLT EGYHÁZUNK MEGSZOKOTT ÉLETE. TEMPLOMAINK ZÁRVA MARADTAK AZ ÁLLAMI JÁRVÁNYÜGYI ELŐÍRÁSOK MIATT ÉS AZ EGYHÁZI ÉLET, AZ IGEHIRDETÉSEK ÉS AZ ISTENTISZTELETEK „ÁTKÖLTÖZTEK" AZ ONLINE TÉRBE, A KÖZÖSSÉGI FELÜLETEKRE.

OKTATÁS A JELENBEN

Egyházunkban 1992-ben nyitotta meg kapuit az első egyházi oktatási intézmény: az Alistáli Református Egyházi Alapiskola. Utána még néhány bátor gyülekezet felvállalta az iskolaalapítás és iskolafenntartás nem könnyű szolgálatát.

Jelenleg összesen hat református iskolában folyik tanítás. Három iskolához óvoda is tartozik (Érsekkéty, Rimaszombat, Rozsnyó). A Magyarország Kormánya által kezdeményezett Kárpát-medencei Óvodaprogram támogatásának köszönhetően a Felvidéken 11 óvoda (Dunaszerdahely, Martos, Érsekkéty, Hanva, Rimaszombat, Tornalja, Pálfala, Kassa, Rozsnyó, Királyhelmec, Kiskövesd), 6 óvoda és bölcsőde (Somorja, Hetény, Komárom, Perbete, Vágfarkasd, Nagykapos), illetve 6 önálló bölcsőde (Bátorkeszi, Marcelháza, Zsigárd, Zselíz, Léva, Szepsi) építésére, vagy felújításra érkezett támogatás.

Mind a hat iskolánk magyar tanítási nyelvű intézmény, Rimaszombatban immár iskolaközponttá nőtte ki magát, ahol kollégiumot is működtet a fenntartó egyházközség. A hat intézmény közül négy teljes szervezettségű alapiskola, egy alsó tagozatos alapiskola és egy iskolaközpont óvodával, általános

Diákok fogadalomtétele a rimaszombati Református Oktatási Központban

iskolával és gimnáziummal. A Tompa Mihály Református Gimnázium 1999. szeptember 1-jén kezdte meg működését. A jelenleg Református Oktatási Központ nevet viselő intézmény az egyetlen magyar nyelvű gimnázium Rimaszombatban.

A református alap- és középiskoláink szlovákiai viszonylatban kis létszámú iskoláknak számítanak. Ennek több összetevője is van. Egyrészt, több iskolánk a nyelvhatáron „végvári" feladatot lát el, és igyekszik a magyar nyelvű oktatást megőrizni, fenntartani az adott régióban. Másrészt, ahol kisebb a reformátusság létszáma, az iskoláink katolikus többségű környezetben próbálnak meg talpon maradni. Harmadrészt pedig, nálunk is, ahogy Európa szerte mindenhol, érzékelhető a keresztény gyökerek fellazulása. A szülők többségének nem fontos a hitgyakorlat, tehát nem járnak egyházi közösségekbe, és nem tartják fontosnak az egyházi oktatást sem. Pedig – ahogy a történelemben mindig – református iskoláink jó színvonalú, a tehetséggondozást is felvállaló intézmények, szakképzett református pedagógusokkal.

Léva
Zsigárd
Vágfarkasd
Zselíz
Duna-
szerdahely
Somorja
Alistál
Perbete
Érsekkéty
Bátorkeszi
Martos
Hetény
Marcelháza
Komárom

Rozsnyó
Szepsi
Kassa
Vaján
Nagykapos
Királyhelmec
Rimaszombat
Tornalja
Hanva
Pálfala
Bölcsőde
Bölcsőde és óvoda
Óvoda
Óvoda és iskola
Iskola

Somorjai református bölcsőde és óvoda

Dunaszerdahelyi református óvoda

Alistáli református alapiskola

Zsigárdi református bölcsőde

Vágfarkasdi református óvoda

Martosi református alapiskola

Komáromi református bölcsőde és óvoda

Hetényi református bölcsőde és óvoda

Perbetei református óvoda

Marcelházai református bölcsőde

Bátorkeszi református bölcsőde

Érsekkétyi református óvoda és alapiskola

Lévai református bölcsőde

Zselízi református bölcsőde

Rimaszombati református oktatási központ

Pálfalai református óvoda

Hanvai református óvoda

Tornaljai református óvoda

Rozsnyói református óvoda és alapiskola

Szepsi református bölcsőde

Kassai református óvoda

Vajáni református alapiskola

Királyhelmeci református bölcsőde és óvoda

Nagykaposi református bölcsőde és óvoda

LELKÉSZKÉPZÉS A JELENBEN

A második világháború után a református lelkészképzés leginkább Prágában zajlott. Amit a felvidéki reformátusok „prágai teológiának” neveznek, az a Csehszlovák Parlament 1919. április 8-án született rendelete alapján létesült és Husz Csehszlovák Evangélikus Hittudományi Karának (Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká) nevezték. Ahhoz, hogy teológusaink ne a pozsonyi evangélikusoknál tanuljanak, hanem Prágában a cseh-testvéreknél, abban komoly szerepe volt Varga Imrének, egyházunk egykori püspökének. Ő teológusaink prágai képzéséről már 1950-ben tárgyalt az állami illetékesekkel, s így sikerült elérnie, hogy református magyar fiatalok teológiát tanulhattak Prágában. Bár volt ennek előzménye, hiszen a második világháború idején és közvetlenül utána – a 40-es években – már volt felvidéki református hallgatója a prágai teológiának. 1947-ben például itt tanult Csémy Lajos, aki később ennek a teológiának lett a professzora és tanártársával – Bihary Mihállyal – a magyar református teológusok oktatója. Az 1950/51. akadémiai évben a prágai Comenius Fakultáson 26 református hallgató tanult. Ebből 9 a kétéves ciklust választotta, amely a lévita szolgálatra

A prágai teológia az 50-es években.
Balról az ötödik Tóth Kálmán teológiai tanár

Prágai teológusok focicsapata 1951-ben

Prágai teológusok 1955-ben.
Liptai Lothar, Erdélyi Géza és Kalicza Miklós

Prágai teológusok.
Liptai Lothar, Novitzy Béla és Nagy Béla

készített fel. 1951-ben rendszeresítettek egy református oktatói docensi státust is a Gyakorlati Teológiai Tanszékén, akinek munkakörébe a homiletika, poimenika, szimbolika és magyar egyháztörténet oktatása tartozott. Ezt a feladatot az 1951/52-es tanévben Tóth Kálmán missziós lelkész látta el, majd őt ebben a tisztségben Szabó Antal újbarsi, később lévai lelkipásztor és püspökhelyettes követte, aki 1952 és 1954 között oktatott Prágában. Utána Csémy Lajos következett, aki 1954 és 1972 között docensként, 1973-tól egészen 1993-as nyugdíjba vonulásáig professzorként oktatta a prágai magyar teológusokat.

A rendszerváltás után, egyházunkban megfogalmazódott az igény egy saját lelkészképző intézet felállítására. Az 1994-ben megnyitott komáromi Calvin János Teológiai Akadémia gyökerei közvetlen a rendszerváltás utánra, 1990-re nyúlnak vissza. Az intézet elődje a Katechetikai Szeminárium volt, amely 1990-ben alakult meg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Elnöksége határozata nyomán. Ennek a szemináriumnak a célja vallástanárok és léviták képzése volt. Majd 1991. szeptember 11-én, Léván meghozott zsinati határozat értelmében, Komáromban létrejött a

Calvin J. Teológiai Intézet, amely 1994-től Calvin János Teológiai Akadémia néven képezte a felvidéki teológusokat. A Calvin J. Teológiai Akadémián (CJTA) 1994 és 2004 között lelkészeket és vallástanárokat képeztek. Az említett időszakban, az intézményben 80 teológus és 37 vallástanár végzett. A CJTA-nak, fennállása alatt nem volt hivatalos állami akkreditációja. Gyülekezeteink áldozatkészségéből, nyugati testvéregyházak és segélyszervezetek adományaiból tartotta fenn magát. A CJTA legfőbb érdeme az, hogy egyetlen szlovákiai magyar egyetemünk, a komáromi Selye János Egyetem létrejöttében kulcsszerepet játszott. A magyar egyetem megalakulásakor a CJTA-t mint az egyetem Református Teológiai Karát akkreditálták. S ha odafigyelünk a dátumokra, akkor szembetűnő lesz, hogy 2003. október 1-én történt meg ez az akkreditáció, amire hivatkozva a szlovák parlament 2003. októ-

Tanévnyitó a CJTA-n

A CJTA egykori épülete a komáromi Jókai utcában

Jelenet a CJTA egyik adventi estjéről

ber 23-án meghozta a törvényt a Selye János Egyetem létrehozataláról. Jelenleg itt zajlik a református teológusok képzése, s a karon missziológia, diakónia, szociális gondoskodás szakot is lehet tanulni. Az egyszerűen, csak „komáromi teológiának" nevezett, államilag akkreditált karnak doktori iskolája is van és fontos szerepet játszik a magyar református teológia tudományművelésében. A kar alapító dékánja, a CJTA első dékánja volt: néhai dr. Molnár János. Utána nyolc éven át dr. Lévai Attila („aranygyapjas" CJTA-s teológus) állt a Református Teológiai Kar élén. Jelenleg – ugyancsak egy „aranygyapjas" komáromi teológus – dr. Somogyi Alfréd a kar dékánja. A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara, jelmondatához hűen végzi szolgálatát: „Domino servientes", azaz „Az Úrnak szolgálunk".

A CJTA könyvtára

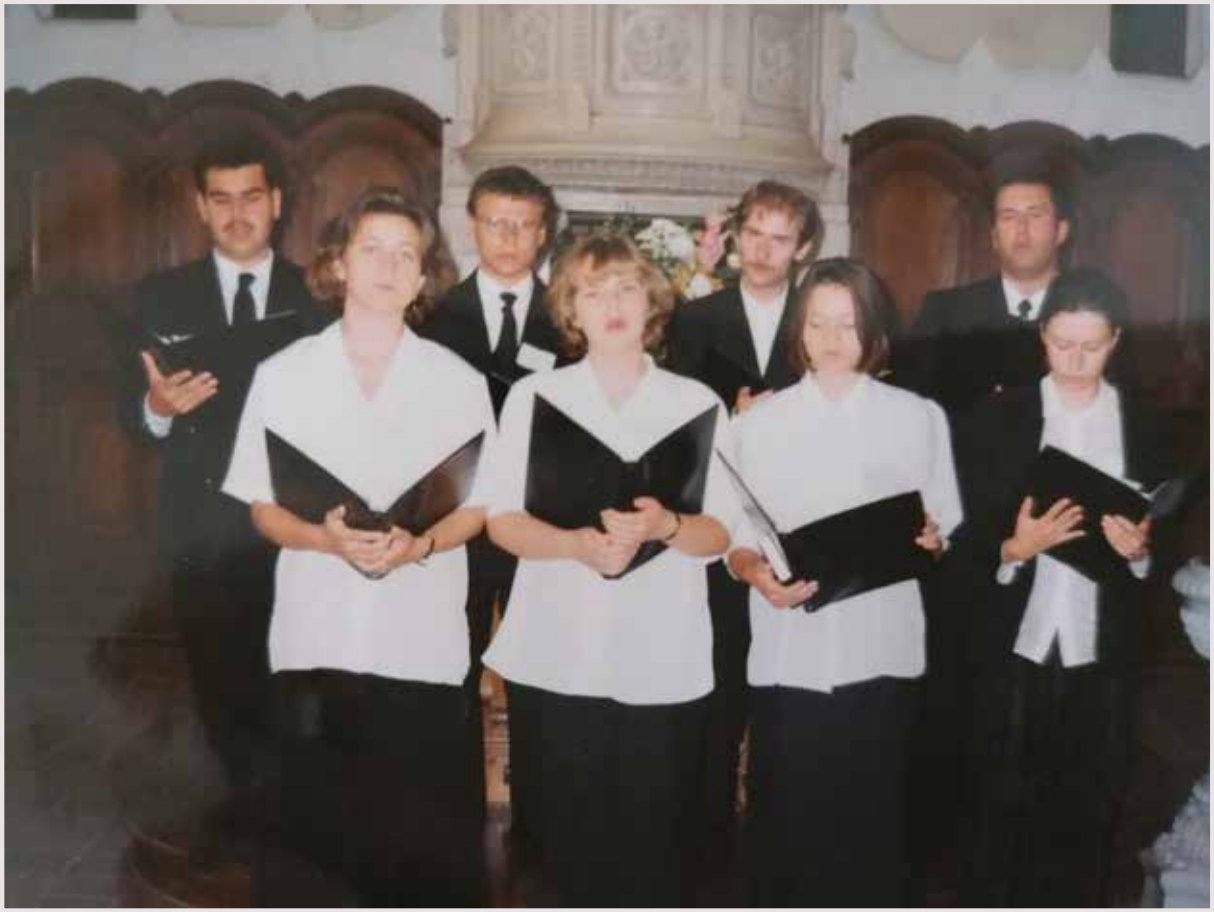

A CSTA ÉNEKKARA 1997-BEN

Göncz Árpád magyar államfő látogatása a teológián

II. THEOLIMPIA A CJTA-N 1998-BAN

Lelkészek focicsapata

Diplomaosztó 2006-ban

Diplomaosztó 2011-ben

Diplomaosztó 2018-ban

Diplomaosztó 2021-ben

BELMISSZIÓ A JELENBEN

1992. november 14-én, Losoncon megalakult a Fiatal Reformátusok Szövetsége, a Firesz. Palágyi Péter, losonci ifjú lelkipásztor volt az első elnöke. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban a gyermekmisszió területén már a rendszerváltoztatást követő első években óriási változások indultak el. Az első evangéliumi gyerektáborokra Jabloncán került sor, ahol már 1991-ben 68 gyermek és 26 munkatárs lehetett együtt. Egy évvel később, ugyanitt már 150 résztvevője (117 gyerek és 33 munkatárs) volt a tábornak. A Református Újság hasábjain elindult a Firesz „Egy lépés" ifjúsági rovata és a „Csillag gyermekrovat", Fülöp Éva szerkesztésében. 1995-ben a Firesz keretein belül Fireszke névvel megalakult a gyermekmissziós csoport, amely rendszeresítve szolgálatait, három szervezeti egységben (kelet, közép és nyugat) folytatta munkáját. 2010-ben egy régi álom vált valóra, mivel a kelet-szlovákiai Firesz-központok után Fireszke Gyermek-, Ifjúsági és Konferencia Központ néven, létrejött a nyugat-szlovákiai Firesz-központ is Bátorkeszin.
A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház cigánymissziója igyekszik az egyház minél szélesebb berkeiben jelen lenni. 2012-ben egyházunk egy nagyobb adományt kapott

Firesz gyűlés 1992 augusztusában

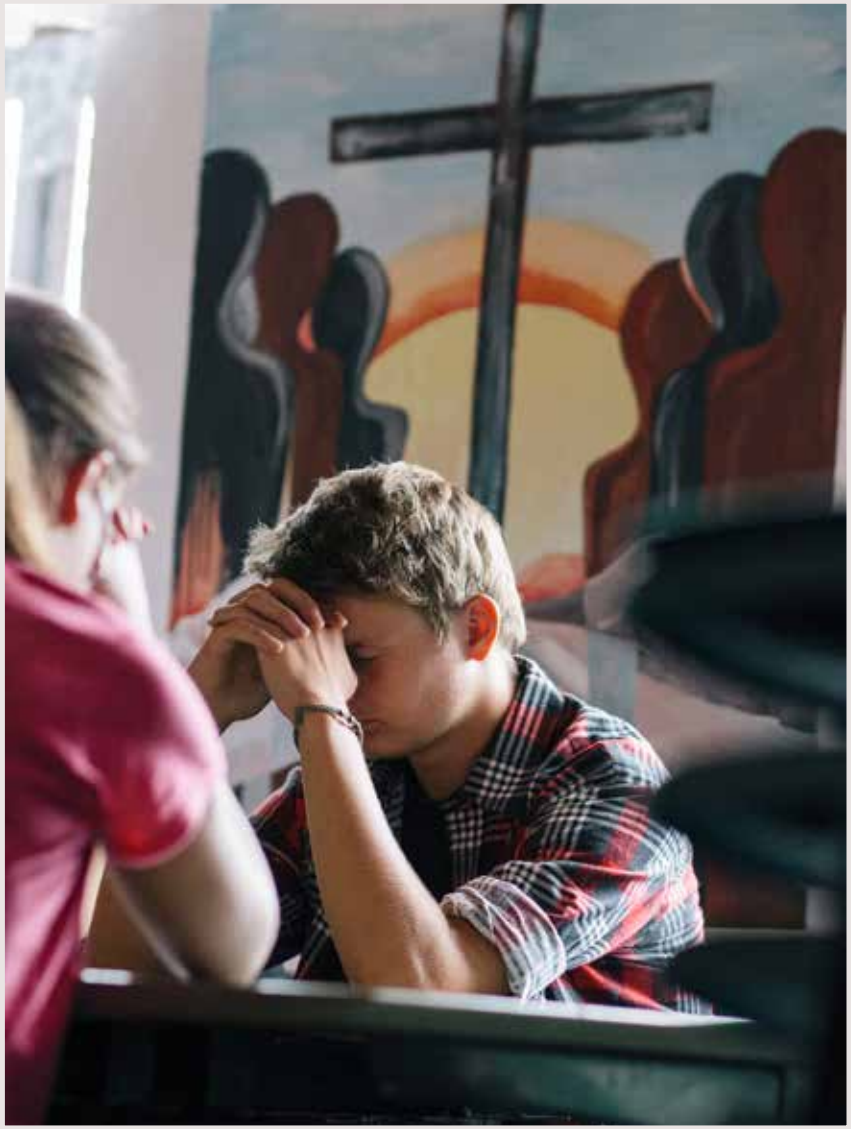

cigánymisszió támogatására a drezdai „Kirchentag” perselypénzéből úgy, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban akkor még nem folyt hivatalos cigánymisszió. Nem volt kiépített struktúra, célrendszer, missziós törvény, amely alapján működhetett volna a szolgálat. Ekkor került három év önkéntes cigánymissziós szolgálat után Tóth Zsuzsanna az Egyház által szorgalmazott református cigánymisszió élére, és végzi azóta is áldásos szolgálatát, bővítve a misszió tevékenységét. Munkatársaival az egyház több régiójában is komoly segítő szolgálatot látnak el.

A Szlovákiai Testvéri Börtöntársaság szolgálatában, programjaiban 1999 óta a képviselteti magát a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház. 1999 júniusában kapott erre megbízást Antala Éva lelkész, aki 2011-től a szervezet ügyvezető igazgatója.

A RE-MI-DIA nonprofit szervezetet, elsősorban a két szlovák ajkú egyházmegyénkben végzi a szolgálatát, 2005-től. Gyermek- és ifjúsági missziós munkát, diakóniai tevékenységet és iratmissziós szolgálatot végeznek a szlovák gyülekezetekben.

Egyházunkban a szeretetszolgálatot a 2016-ban bejegyzett Diakóniai Központ koordinálja és segíti. Támogatja a gyülekezetekben

zajló diakóniai munkát és maga a Központ is aktív szeretetszolgálatot végez. 2009-ben diakónusképzés indult Egyházunkban. S ma már missziológia, diakónia és szociális gondoskodás szakot lehet tanulni a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán is. A Diakóniai Központ programjai: Szeretethíd, Tanszergyűjtés, Rajzpályázat, „Tartós szeretet" élelmiszergyűjtés, alacsonyküszöbű szociális szolgáltatás, ami szükséghelyzetben lévő családok: egyszülős családok, olyan egyének, akik egy háztartásban élnek egy vagy több segítségre szoruló személlyel, idősek és fogyatékosok támogatását jelenti. A karitatív gyűjtések lebonyolítása mellet, három szociális ruhaboltot is üzemeltet a Központ – Királyhelmecen, Rimaszombatban és Komáromban. Néhány évvel ezelőtt, egy több ével állami projekt keretében a Diakóniai Központ országos szinten működtetett házi gondozói szolgálatot. A projekt ideje alatt 101 rászorulót tudott – napi 2, 4, 8, 12, vagy 24 órában – ellátni 107 gondozó, a Diakóniai Központ alkalmazottjaként. A központ kezdeményezéséből és hathatós segítségével megújult Egyházunk diakóniai törvénye és több gyülekezetben is szervezett, államilag is nyilvántartott szociális szolgáltatás kezdte meg működését.

A Firesz kétévente megrendezésre kerülő találkozója, az Élesztő.
2022

Fireszke táborok Bátorkeszin

A CIGÁNYMISSZIÓ ÉLETÉBŐL

A Diakóniai Központ életéből: a 2019-es igazgatótanács tagjai, a Cédrus szociális ruhabolt megnyitója Rimaszombatban, a gondozói képzés résztvevői és a Liliom szociális ruhabolt megnyitója Királyhelmecen.

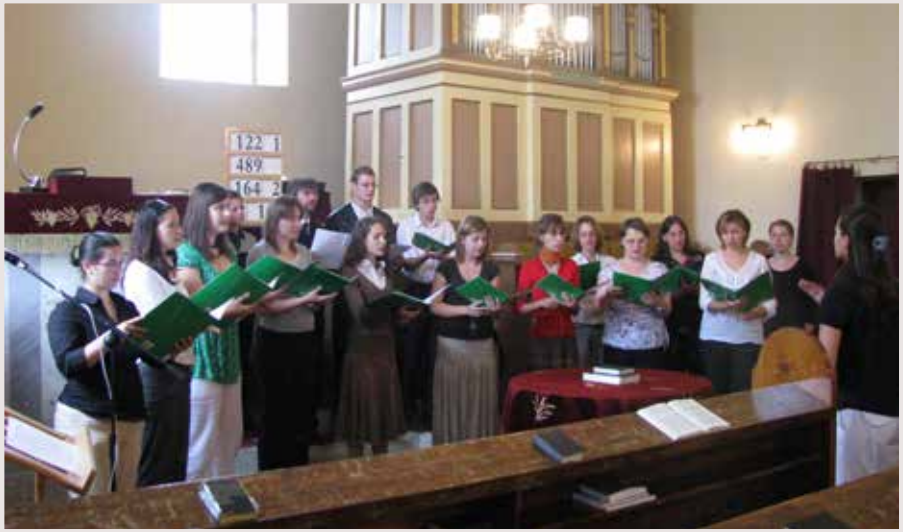

Az egyházzenei osztály életéből: a 2008-as alistáli kántorképző kórusa, a 2010-es kántorkonferencia résztvevői, 2017-es Sola Schola Nap Rimaszombatban és a 2018-as kántorképző résztvevői

A kóreai gyülekezet 10. évfordulóján készült csoportkép a Firesz Cantate Domino kórusával. Az ülő sorban a 3. Ján Semjan püspökhelyettes, a 6. pedig Park Sung Kon missziós lelkész.
Pozsony, 2016

A KÓREAI GYÜLEKEZET TAGJAI.
PALÁSTBAN SOMOGYI ALFRÉD VENDÉGIGEHIRDETŐ, MELLETTE PARK SUNG KON MISSZIÓS LELKÉSZ.
POZSONY, 2020

SAJTÓ A JELENBEN

A második világháborút követően az addig megszokott magyar nyelvű református lapok fokozatosan megszűntek. 1946-ban a Slovenské kalvínske hlasy-ból kialakult a Kalvínske hlasy, amely 1949-től 1951 júniusáig a „Služba maďarským sborom” (Szolgálat a magyar gyülekezeteknek) című rövid, magyar nyelvű mellékletet tartalmazott a magyar ajkú hívők számára. Kálvinista Szemléről, – amelynek nincs köze az azonos című magyarországi folyóirathoz – mint egyházunk teljes, magyar nyelvű lapjáról csak 1951 júliusától beszélhetünk. Mellette természetesen a szlovák nyelvű Kalvínske hlasy is fennmaradt.
A második világháborút követő időszakban az államhatalom jó néhány évtizeden át szigorúan ellenőrizte az egyházi lapokat, ezért a hitmélyítő lelki táplálék mellett a pártállami politikai eseményekről is be kellett számolni.
A Kálvinista Szemle és a Kalvínske hlasy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapjai. A rendszerváltoztatás után a

Kalvínske hlasy

ÚRADNÝ ORGÁN REF. CIRKVI. | Ročník XVII.
Uhorský Ďiper, 27. januára 1946. | Číslo 1.
Vychádza mesačne • Predplatné na rok v ČSR 35·— Kčs, v cudzine 55·— Kčs, v USA 1 dolár

S Božou pomocou zase!

Po vojnovej búrke, ktorú z nás väčšina šťastne prežila, najprv podakujme Pánu za preukázanú nám milosť a ochranu. Jemu patrí vďaka za všetko, čo pre nás dobrého učinil. Pred Ním sa kajme a Ho prosme, aby nám bol na pomoci v našich dobrých a šľachetných snahách. Kým On bude s nami, nemusíme sa báť nedostatku a ťažkostí, ktoré na nás v našej cirkvi a v národe čakajú. On, ktorý zachránil v čase najväčšieho nebezpečia, bude pomáhať prekonať ťažkosti dňa. „I keby som išiel dolinou tône smrti, nebudem sa báť zlého, lebo Ty si so mnou; Tvoj prút a Tvoja palica ... na Boha veľký starozákonný pevec Dávid a takto musíme sa i my vyjadrovať dnes, keď náš milovaný Sion — naša cirkev — sa nachádza v neistote a zápasí s rôznymi ťažkosťami. Tie sa prekonajú, keď sa dáme do práce a budeme chodiť v Božích pravdách. Boh vždy chránil svojich, podával im pomocnej ruky a nevzal od nich ducha múdrosti, keď sa na neho spoľahli a usilovali o vec čestnú a ľudstvu osožnú.

Toto máme pred sebou teraz, keď počíname žiť slobodne a v našich náboženských snahách nehatení. Slovenským kalvínom otvára sa veľké pole náboženskej pôsobnosti. Na to nezabúdajme ani vedúci, ani vedení. Nám pripadá dnes úloha chrániť záujmy našej milovanej cirkvi v rámci Československej republiky. Tejto úlohy sa nevzdáme, ale s Božou pomocou ju splníme do poslednej písmeny. Zaháľať sa nesmie, pi ... výsadného viniča, ktorý treba čím skôr odstrániť, pôdu skypriť a urobiť ju užitočnú pre všetkých, ktorí z nej žijú.

J. Tomašufa, pred. OV gen. ref. cir.

Na ďalšiu cestu

Slovenské kalvínske hlasy, ktoré práve pred rokom prestály vychádzať, začínajú znovu svoju púť, začínajú znovu rozsievať semeno pravdy evanjelia Kristovho i semeno pravdy o našej cirkvi. Po prechode víchric hnevu božieho, hriechami našimi na hlavy naše uvaleného, vláda veci našich k nám sa navrátila. Ďakujeme sa, vďaka Bohu, oslobodení Československej republiky a pokoju medzi národmi. Revolučné vrenie začína ustupovať konsolidačnej práci a naša ref. cirkev obce na jej svorenom úseku verejného života dokázať s božou pomocou, že jej záleží na budúcnosti národa a štátu. Je nepochopiteľné, že si bude pokladať za svoju prvoradú povinnosť budiť vo všetkých ľuďoch živé povedomie detinstva Božieho. Veď uvedomelí kresťania sú a budú aj uvedomelými občanmi a pevnou oporou pokrokového a demokratického štátu. Cirkev, ktorá nezabúda na budovanie kráľovstva božieho, ktorá bdie nad tým, aby zásady evanjelia prenikly do štôc jednotlivcov i do štruktúry spoločnosti, nemusí sa obávať budúcnosti. Takúto cirkvou sme sa snažili byť v minulosti a takúto cirkev chceme pod vedením ducha božieho budovať i dnes. K tomuto má v nemalej miere prispieť i náš časopis.

Pomenovanie „Slovenské kalvínske hlasy” sme skrátili na „Kalvínske hlasy”. Dávame tým na javo, že dnes už niet príčin prizvukovať nacionálnu stránku nášho hnutia, ako tomu bolo v minulosti. Boj Slovákov-kalvínov je dobojovaný víťazne. Maďarskí spoluveriaci nielen uznávajú naše národné práva v cirkvi, ale odsudzujú všetkých, ktorí zdravému vývoju kládli umelé prekážky. Historické udalosti a jasný obraz skutočnosti potvrdzujú naše tvrdenie, že je lživá všeobecne hlásaná téza „Čo kalvín, to Maďar”. Slováci-kalvíni sú tu a preberajú veľkú časť zodpovednosti za celú reformovanú cirkev na Slovensku. Od svojich maďarských spoluveriacich žiadajú dôveru a pomoc pri prevedení deficitívnej reorganizácie našej cirkvi v ČSR a spoluprácu pri obživení cirkvi. A práve preto, že prizvukovanie slovenskosti nášho doterajšieho boja stalo sa zbytočným, avšak ostatné budovateľské úlohy ostávajú nám nezmenené, ponechávame ináč názov doterajší.

Kalvínske hlasy, ako vraví i názov, chcú byť fórumom hlasov a mienky kalvínskej spoločnosti. Chcú vyjadrovať jak oficiálne stanovisko cirkvi, tak i stanovisko jednotlivcov k rozličným aktuálnym otázkam

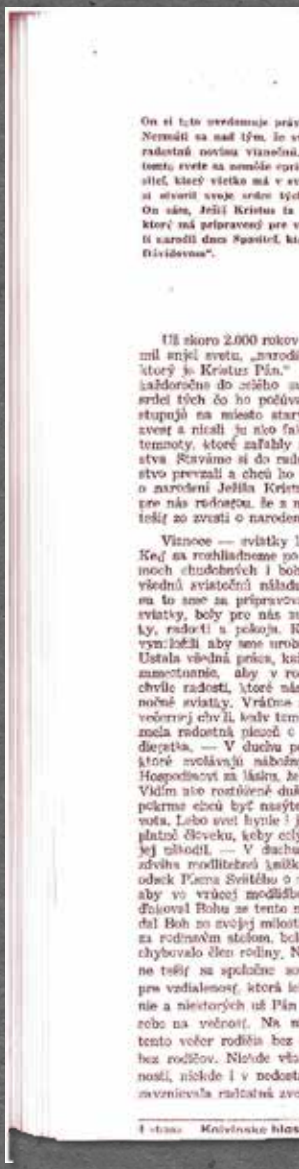

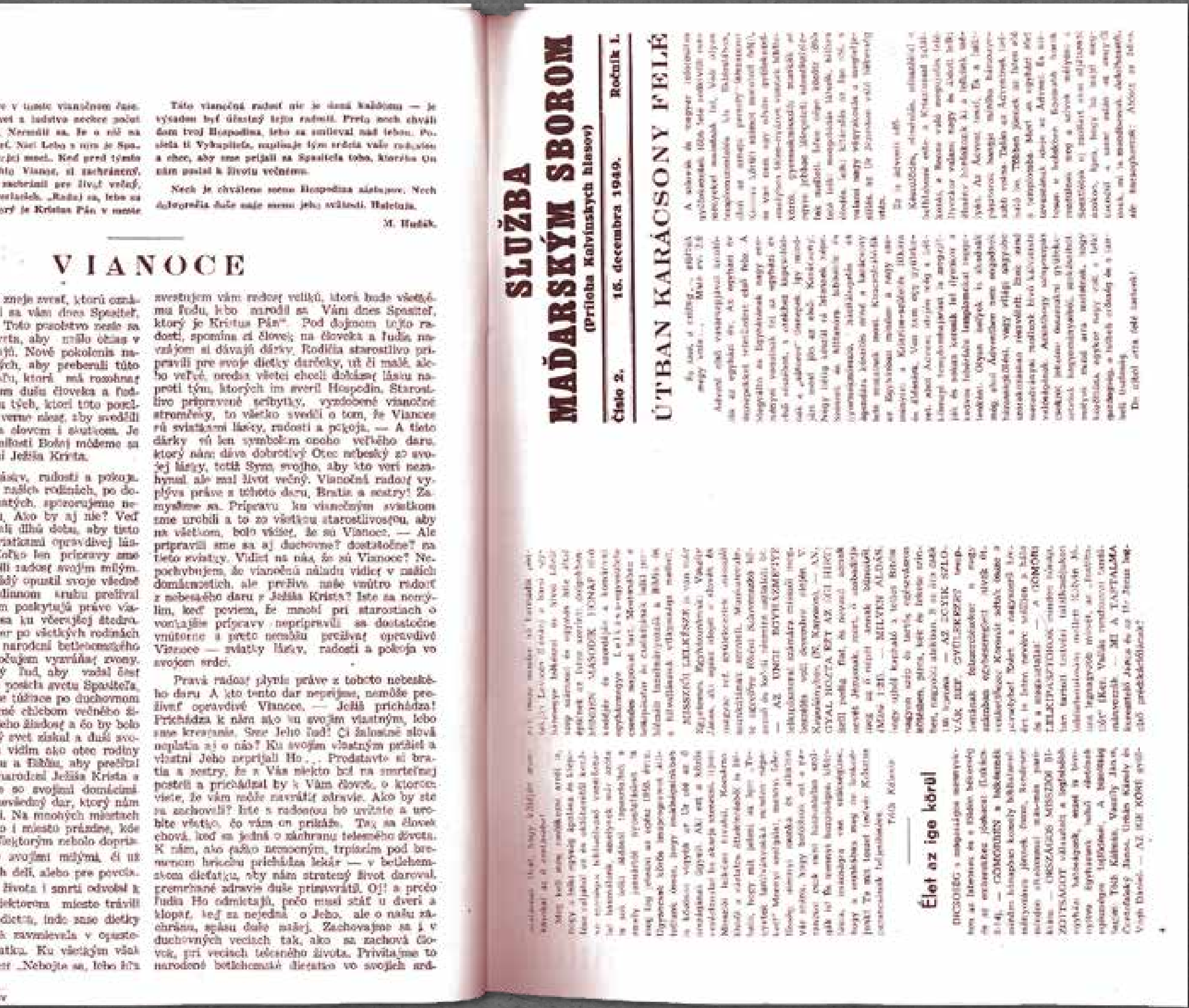
VIANOCE

SLUŽBA MAĎARSKÝM SBOROM

(Príloha Kalvínskych hlasov)

Číslo 2. 15. decembra 1949. Ročník 1.

ÚTBAN KARÁCSONY FELÉ

Élet az ige körül

szerkesztők a lap fő feladatául, a hit elmélyítésén kívül, a hitbeli-egyházi kérdésekre való válaszadást tekintették és úgy vélték, hogy erre új rovatok bevezetésével nyílik lehetőség. Ez meg is valósult, ami a lap korábbi terjedelmének növekedését is magával hozta. Az utóbbi harminc évben a lap külleme is többször változott. A jelenlegi, magazin-jellegű hivatalos lap felveszi a versenyt a „világi konkurenciával” is, hiszen több mint háromezer példánya, mind olvasóra talál. A Kálvinista Szemlének és Kalvínske hlasynak immár a 94. évfolyama jelenik meg. Az olvasó az Egyetemes Egyház hivatalos közleményein kívül a gyülekezeti élet említésre méltó mozzanatairól, neves elődökről, a reformáció nagyjairól, egyháztörténetről, tudományos konferenciákról szóló írásokon kívül lelki táplálékra is talál a lap hasábjain. Külföldre is eljutnak lapjaink és ennek köszönhetően az ottani testvéreink is értesülhetnek a felvidéki református egyházi eseményekről.

KÁLVINISTA SZEMLE

XXII. évfolyam — REF. EGYHÁZ HIVATALOS LAPJA — 13. szám

Košice, 1951 július 15.

Megjelenik kétszer havonta. Előfizetési díj ČSR-ban 50·—Kčs, USA-ban 1·5 dollár.

Békearatás

Megkezdődött az aratás. Ki tudná megmondani, hogy hányadik aratás?! De az nem is lényeges. Egy a fontos csupán, hogy ismét valóra vált az igével: „A vetés és aratás meg nem szűnnek", és hogy ismét „Ő az, ki hozzon az életünkre". Fontos, hogy békében aratunk, hogy megszűnt a bélcaratás.

A megszentelt szerűre rátépett az ember — kigúnyolódva — és megfeledkezik a modern ember hű segítőtársai is: a gépek: kaszáló, aratógépek, sőt a lánko kombájnok is. A gépek engedelmeskednek az aratónak: aratnak, győjtenek, szállítanak sőt rögtön a helyszínen cséplenek is. Szétporolnak a keresztek a határban, vagy rögtön a mezőről szállítják az egész évi emberi igyekezet és meg nem gátolt Isteni áldás eredményét.

Tudatára ébredünk annak, hogy minden aratás a Te aratásod is a pusztai bőséd kegyelemnek és emberi munkánk nélkülöz kihagyott eredménye. Ezért egyetlen kalász sem maradhat learatatlanul és minden nem termésnyerő a magtárba kell kerülnie. A dolgozó ember és megáldó Isten együttműködésének eredményétől nem szabad semmiben elpusztításra.

A mi aratásunk már nem csak egyénileg egyénnek a dolga, hanem egész népünk legsürgősebb ügye. Ennek bizonyítható bizonyítéka az, hogy a munkaerő többé már nem elhagyatott, ezért fordulnak munkatársakra is mindenkben, aki keresve akarnak enni. Az aratás alkalmai ünnelnek hozta egymásban a falvakat és városokat. Kijöttek aratni a hivatalnokok, diákok és munkások is. Arra az egész nép, mert magának aratt. Vereségtől-vel fedik a mezőt, hogy békességben ebenya kenyerét.

A dolgozó nép lelkében akarja élvezni munkájának gyümölcsét a nem engedi meg többé, hogy az „élet magva" lisztkedés tárgya legyen, hogy az „élet" a tengerbe kerüljön, mondvacsinált filmeket, vagy a bűllatelen háborús hőstettek és gyilkok gyomrát töltsék vele. Mi lelkét akarunk, emberi munkánkon bélcaratást végzünk, mely biztosítja a Békét úgy itthon, mint a nagyvilágban s biztosítja minden jóakaratú emberi testi és lelki nyugalmát és jólétét, akik az aratásban az emberi igyekezet és Isteni áldásának eredményét látják. **Abaty I.**

Szolgálatunk uj módja

Egyházunk hivatalos gáltónerve jelen számunkkal megjelenésünk új időszakába lép. Népi demokratikus kormányunk érdeme, hogy nálunk minden dolgozó részére kiszolgálva van az egyenjogúság nyelvre és fajra való tekintet nélkül. Ma már nálunk, a Magyarok és Szlovákok egyenjogúsága természetes dolog. Nem egyenjogúság megvalósulása lapunknak szlovák és magyar nyelven való kiadása is azonos terjedelemben. Hivatalos forumainknak azonban nem áll módjukban az eredetileg megállapított papírkiutalást évközben emelni, azért mai számunk előfizetőink körében általános megleptetést log kelteni. Szlovák és cseh olvasóink meglepődve állapítják meg, hogy a lap terjedelme felére csökkent, vásznot magyar előfizetőinket az a kellemes meglepetés éri, hogy a kétoldalas magyar melléklet helyett négyoldalas lapot kapnak — azonos szöveggel, mint a szlovák olvasók.

Nem hátorkodom azt állítani, hogy olvasóinkat ezen megoldás kielégíti. Igyekeznünk azonban úgy tekinteni, mint egyelőli intézkedést, melynek igénybevétele által átmeneti időre kielégíthetjük magyar olvasóinknak a sajtótermék utáni vágyát. Az egyházi ügyek új igyekezőnek. Gazik István meghívott (ennek igérete szerint az állami hivatalok a közeljövőben segítségül jönnek a szükséges papírkontigens biztosítása által, hogy így lapunk minden olvasója megelégedhessen arról, hogy kötelezettségeinkben az egyház ügyét az állam őszintén támogatja, ha az egyház maga is megtesz mindent tőle lehetőt az átmeneti nehézségek leküzdésére.

Lapunk a terjedelmében beállott változás után is megmarad eddigi irányvonala mellett. Továbbra is igyekezni fogunk azon, hogy olvasóink minél teljesebben és világosabban megismerjék a Szentírást, mely a református keresztyén ember hitének és életének minden körülmények között egyedüli irányítója. Igyekezni fogunk azon, hogy lapunk továbbra is mutassa az utat, mely Jézus Krisztushoz vezet, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Isten igéjének világosságánál megismerjük Isten ismeretesi mostani életünk eseményeit és valóságait, hogy testvéreink, mint hívő keresztyének megtalálják helyüket a világ mostani nagy átállítása során. Még határozottabban és erélyesebben síkraszállunk az egész világ valamennyi becsületes és kőlcsönös szolgálatra vállalkozó emberének közeledése és békés együttélése érdekében a különbözőképpen célunk, hogy egyházunk szlovák és magyar tagjai között az antagonizmusi eltávolítsuk.

A szerkesztőség nevében kérem külön nősen magyar nemzetiségű lelkésztestvéreinket — akik tudatában vannak Isten és emberek előtti felelősségüknek és világosan látják, hogy mi Szlovákok összetartozunk — igyekezzünk megszabadulni sovinizmusunk minden maradványától — hogy a legőszintébben kapcsolódjanak be a szerkesztőség munkájába s így a saját útjára igyekezzenek szolgálni egyházunk minden tagját. Eddigi munkatársaink együttműködésével teljes mértékben számolunk.

A jóságos Isten legye magával munkánkat e koronázza azt áldásával.

Mafalik András.

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ HIVATALOS LAPJA

LXXX. évfolyam — 1. szám — Komárom, 2009. január — Ára 35 cent

JÁRJUNK VILÁGOSSÁGBAN!

Az esztendő elején vegyes érzések kerítenek hatalmába mindannyiunkat. Egyrészt érezzük, hogy új lehetőséget kaptunk, mivel Isten egy új polgári esztendővel toldotta meg életünket. Ilyenkor sokan tervezik, hogy változtatnak az életükön. Másrészt sokakat a félelem kerít hatalmába, hogy mit hoz ez az új év. Szeretnénk, ha a 285. dicséret ajkunkon felhangzó fohásza valósággá lenne: *„Uram, a te lelked ereje / Vétlünk ily jót tégyen, / Hogy jó kedvednek esztendeje / Ez az új is légyen".*

Ezt várjuk személyes életünkben, de ugyanúgy egyházunk és népünk életében is. Ez a váradalom most mintnál is inkább előtérbe kerül, mivel egyházmegyénk és egyházunk élén megújult a vezetőség. Mindannyiunknak szükségünk van a megerősítésre, a tiszta látásra s a bizonyosságra, hogy jó úton vagyunk és terveink, elképzeléseink megvalósításához jó utat választunk.

Ennek az esztendőnek a vezérigéje, amely a Bibliaolvasó vezérfonal címlapján olvasható, bátorítás kíván lenni mindannyiunk számára: *„Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba" (Jn 1,9).*

Jézus azt mondta: *„Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága" (Jn 8,12).* Ha élni akarunk, ebben a világosságban kell járnunk. Ez a világosság minden emberre ragyog, tekintet nélkül nemzetiségre, fajra vagy arcszínre. Ebben a világosságban feltragyog Isten igazsága, de lelepleződik a mi jellemünk is. János az első levelében megdöbbentő kijelentéssel rántja le a leplet a képmutató életről, amikor ezt írja: *„Ha azt mondjuk, hogy közösségünk van vele, és a sötétségben járunk, akkor hazudunk, és nem cselekesszük az igazságot" (1Jn 1,6).*

Mivel a 2009-es esztendő folyamán Kálvin Jánosra emlékezünk, aki Isten Igéjét komolyan véve az egyén és a közösség életét megújította, számunkra sem maradt más út, mint megvizsgálni magunkat: Isten dicsőségére élő emberek és egyház vagyunk-e? S amikor ezt a kérdést feltesszük, természetszerűleg vizsgáljuk életünk minden területén azt, hogy milyen teret engedünk mi Isten világosságának. Vajon érvényes-e reánk Kálvin János jelmondata: Soli Deo gloria – Egyedül Istené a dicsőség?

Mérlegre kerül tehát a mindennapokban a mi keresztyénségünk, amikor nem a világosság útján járunk és nem a Lélek gyümölcseivel próbálunk meg élni, hanem a sötétség cselekedetei által próbálunk érvényesülni. Ilyen módon sok sebet ejtünk egymáson, és romlást okozunk.

Mindez persze nem csupán a személyes életünket jellemzi. Az elmúlt esztendő egyes társadalmi és politikai eseményei is tükörképei annak, hogy milyen távol vagyunk a krisztusi értékektől. Elszomorító, amikor egyik nép a másik életterét akarja csökkenteni a Isten teremtett világa a benne élők színességével nem jelent mást, csupán felvonulási területet egyéni érdekeink érvényesítésre, amiért képesek vagyunk egymás értékeinek semmibevételére és a másik nép életének megkeserítésére is. Bizony, nem becsüljük eléggé egymást! A másik ember nem igazán érték számunkra, hanem: ellenfél, sőt ellenség.

Ha a sötétségben járás és a sötétség cselekedeteinek alkalmazása és szó nélküli elfogadása ily módon jellemzővé válik közösségi és társadalmi életünknek, akkor nagyon komolyan el kell gondolkodnunk: életet akarunk vagy halált? Isten mindkettőt elénk adta, és mi választhatunk.

Az új esztendő minden napja lehetőséget ad a döntésre: személyes problémáinkat, egyházunkat, nemzeti közösségünket illető kérdéseinket az Ige fényébe állítjuk-e és úgy keresünk azokra megoldást, vagy marad minden a régiben, és mi továbbra is elkeseredett harcot fogunk folytatni a megmaradásért és az életért?

Ez új esztendőben erősítsen minket az Ige, amely eljött a világba. Nem vagyunk egyedül, hiszen Isten teremtő, történelmet formáló, gyógyító ereje és hatalma velünk van, ezért bátran reménykedhetünk abban, hogy az Ige világosságába állított életünkkel úgy szolgálhatunk, hogy ez a világosság egyre jobban fényik majd, és a sötétség eloszlik. Isten adjon ehhez lehetőséget, erőt, odaszánt életet és békés új esztendőt!

Fazekas László

Kálvinista Szemle

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ HIVATALOS LAPJA

XCIII. ÉVFOLYAM
2022.
MÁRCIUS
1 €

Kalvínske hlasy

ÚRADNÝ ČASOPIS REFORMOVANEJ KRESŤANSKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU

XCIV. ROČNÍK
APRÍL
2022
0,80 €

100 ÉV UTÁN

Pontosan 100 év elteltével, 2023. június 17-én, ünnepi zsinatot tartott egyházunk Léván. Az ünnepi zsinat vendégeit Kassai Gyula helyi lelkipásztor köszöntötte. Megelevenítve a múltalt, elhangzott Pálóczi Czinke István 100 évvel korábban, ugyanitt elmondott imádsága, amelyet Révész Tibor, barsi esperes olvasott fel. Az ünnepi igehirdetést Géresi Róbert püspök végezte, Júdás levelének 20. és 21. versei alapján: „Ti azonban szeretteim, épüljetek szentséges hitetekben, imádkozzatok a Szentlélek által, tartsátok meg magatokat Isten szeretetében, várva a mi Urunk Jézus Krisztusnak irgalmát az örök életre”. Mint mondta: „Ahogyan az életben gyakran megtörténik, a nem kívánt gyermek szeretett gyermekké válik. Így vagyunk ezzel mi is. A felvidéki református egyházunkat megszerettük. Bánata mindannyiunk bánata. Sikere mindannyiunk öröme. Jó szándékkal építjük, aggódva kísérjük”. Az 1923-as alkotmányozó zsinat hajdani

Géresi Róbert püspök bevonul a lévai templomba

Kassai Gyula lévai lelkipásztor köszönti az ünnepi zsinat résztvevőit

lefolyását Somogyi Alfréd, a komáromi teológia dékánja ismertette. Az emlékzsinat ünnepi nyilatkozatot fogadott el, amelyet Rákos Loránt és Ján Semjan lelkészi főjegyzők ismertettek magyar és szlovák nyelven.

A 2023. évi Lévai emlékzsinat egy időkapszulát helyezett el a lévai templom előtt, amelynek fedőlapján a következő szöveg olvasható magyar és szlovák nyelven: „A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház az 1923. június 17-én, a lévai református templomban megtartott alkotmányozó zsinat századik évfordulóján ülésezett Zsinatának az emlékköve. »Újra felépítlek téged, és felépülsz…« (Jer 31,4a) Léva, 2023. június 17.”

Révész Tibor barsi esperes felolvassa Pálóczi Czinke István 100 évvel korábban ugyanitt elmondott imádságát

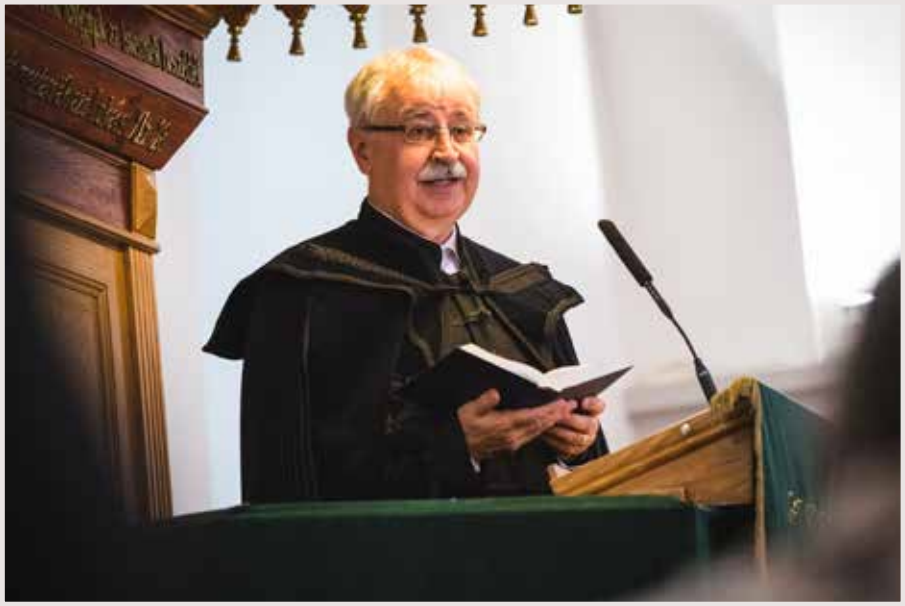

Géresi Róbert püspök igehirdetés közben

Porubán Ferenc főgondnok megnyitja az ünnepi zsinati ülést

Somogyi Alfréd, a komáromi teológia dékánja ismerteti az 1923-as alkotmányozó zsinat lefolyását

Az ünnepi gyülekezet egy része az időkapszula elhelyezése előtt

Révész Tibor barsi esperes, Kassai Gyula lévai lelkipásztor, Géresi Róbert püspök és Porubán Ferenc főgondnok elhelyezik az időkapszulát

A 2023-AS ÜNNEPI ZSINAT TAGJAI

CENTENÁRIUMI EMLÉKNYILATKOZAT

Fölépítelek még téged, és fölépülsz… (Jer 31,4a)

Köszöntünk minden velünk egy hiten lévő testvért az Úr Jézus Krisztusban!

Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! (Zsolt 90,17a)

Mi, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinatának képviselői és az egyház közösségében Isten kegyelméből Léván, a református templomban összegyűlt emlékezők hálaadással és történelmi visszatekintéssel üljük meg az 1923. június 17-én, Léván tartott alkotmányozó zsinat centenáriumát. Békességgel és egyetértéssel a szívünkben kívánjuk az elmúlt száz év Isten által ránk bízott örökségét képviselni. Az I. világháború után létrejött új államalakulatok határ-megállapításai során nemcsak a nemzetek életterét érintették a fennhatósági változások, hanem az Evangélium Szerint Reformált Magyarországi Keresztyén Egyház szervezeti egysége is felbomlott, és északi része az akkori csehszlovák állam határai közé került. Bár a politikai döntések sorozata sok embert sújtott és érintett érzékenyen mind nemzeti önazonosságában, mind emberi mivoltában, mind pedig történelmi meghatározottságában, egyházi térfélen nem nyomhatta el a nemzetek egymást elismerő és szerető együttélése iránti vágyat; és azt a kívánalmat sem, hogy Krisztusnak a bűntől való megváltására alapozott hitet továbbra is megőrizzük, és rá egyházat építsünk. Ezért számunkra az 1923. évi lévai alkotmányozó zsinat az újraéledés, a hitélet folytatása és az egymással való közösség megalkotásának kinyilvánítása volt: élet-válasz egy mesterségesen serkentett elsorvasztásra.

Hisszük és valljuk, hogy a világban felforgatott helyzeteket csak a Krisztustól megtanult higgadtsággal, szeretet-közvetítéssel és az üdvösséget látó jövőképpel lehet át- és túlélni. Száz év eltelte azt igazolja, hogy ha csak az odafennvalókkal törődve (Kol 3,2) tekintünk egymásra, akkor nem csupán mindent kibírunk, hanem példát is tudunk mutatni a világnak a békesség, a segítségnyújtás és a testvériség tekintetében. Ezt az üzenetet képviseljük egységes erővel most is, amikor a szomszédságunkban egy jelenleg is dúló háború világméretű és emberi életeket pusztító, kegyetlen hatásait kell megélnünk. Nemcsak együttérzés uralkodik most a bensőnkben, hanem ez ádáz helyzetet átélő tudat is, amivel imádságban visszük Isten elé a nyomorúságot szenvedő embertársainkat. *„Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma…" (JerSir 3,22).* Isten bizonyosan tudja, hogy miért van még rajtunk kegyelme és áldása. Nem vitatjuk el a történelemben rögzült vétkeinket – amiért őszintén bűnbánatot tartunk Isten és az emberek előtt –, mindezek mellett azonban reménykedünk abban, hogy ez az elmúlt száz év és részünkről az abban tanúsított örökségőrzés és ápolás az Úrnak tetszően történt, amire kegyelmét, jóindulatát és szeretetét alapozta iránttunk. Szeretnénk a különböző nemzetű és nemzetiségű híveinkkel továbbra is úgy együtt élni egyházunkban, hogy a szeretet s az örök és közös cél felé való haladás útján mindig egységben legyünk Istennel és egymással. Ebben az irányban maradva, ha Pál apostol intelmét megfontoljuk, akkor eljuthatunk a küzdés és kitartás végére, a Krisztus által megígért fenséges ország küszöbére: *„végül, testvéreim, örüljetek, állítsátok helyre a jó rendet magatok között, fogadjátok el az intést, jussatok egyetértésre, éljetek békességben, akkor a szeretet és a békesség Istene veletek lesz" (2Kor 13,11).*

Porubán Ferenc
főgondnok

Géresi Róbert
püspök

Kelt Léván,
2023. június 17-én

Cím–Názov:
A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház képes története.
Fénnyel írott történetünk a lévai zsinattól a lévai zsinatig

Dejiny reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku v obrazoch.
Dejiny písané svetlom od levickej synody do levickej synody

Szerkesztők–Redaktori:
Doc. ThDr. Lévai Attila, PhD., a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Történeti Tudományok Tanszékének oktatója – učiteľ Katedry historických vied Reformovanej teologickej fakulty Univerzity J. Selyeho
PaedDr. Petheő Attila, PhD., a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Történeti Tudományok Tanszékének kutatója – výskumný pracovník Katedry historických vied Reformovanej teologickej fakulty Univerzity J. Selyeho;
Doc. ThDr. Somogyi Alfréd, PhD., a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Történeti Tudományok Tanszékének oktatója – učiteľ Katedry historických vied Reformovanej teologickej fakulty Univerzity J. Selyeho;
Mgr. Tömösközi Ferenc, PhD., a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Történeti Tudományok Tanszékének oktatója – učiteľ Katedry historických vied Reformovanej teologickej fakulty Univerzity J. Selyeho.

Szakmai lektorok–Odborní lektori:
Prof. Kolumbán Vilmos, PhD.
Mgr. Buza Zsolt, PhD.
Mgr. Szarvas László

Nyelvi lektor–Jazyková úprava:
Mgr. Lengyel-Marosi Renáta, PhD.

Kiadó–Vydavateľ:
Selye János Egyetem Református Teológiai Kar – Reformovaná teologická fakulta Univerzity J. Selyeho

Nyomdai előkészítés–Tlačová príprava:
Mgr. Szarvas László

Nyomda–Tlačiareň:
DMC, s.r.o.

Nyomtatott példányszám–Počet výtlačkov:
200

Kiadás éve–Rok vydania:
2023

Első kiadás–Prvé vydanie

ISBN:
978–80–8122–483–6

A könyv nem árusítható–Kniha je nepredajná